

Egyszerű többség

A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése 2014. június 27-i ülése 10. számú napirendi pontja

Javaslat az Ágazati Operatív Programokhoz kapcsolódó Tolna megyei részdokumentum elfogadására

Előadó: dr. Puskás Imre, a Közgyűlés elnöke

Az előterjesztést előzetesen tárgyalta valamennyi bizottság.

Tisztelt Közgyűlés!

A Nemzetgazdasági Minisztérium és annak intézménye a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal az ÁROP-1.2.11/A-2013 kódszámú pályázat keretében a Terület – és Településfejlesztési Operatív Program, valamint az ágazati operatív programok készítéséhez területi részdokumentumok készítését írta elő. A Tolna Megyei Önkormányzat megbízásából 2013 októberében indult el a Hozam 2001. Kft. munkája, melynek eredményeképpen 2013. november 5-én átadásra került a részdokumentum 1. sz. munkaváltozata, valamint a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal Területfejlesztési Osztályán dolgozó munkatársak véleményezését követően elkészült 2014. január 29-én a 2. sz. munkaváltozata a szakmai dokumentumnak. A részdokumentum célja, hogy a nemzeti fejlesztési fókuszoknak megfelelően a tervezési munka eredményeként tájékoztatást nyújtson az ágazati operatív programokat tervezők számára a várhatóan ágazati forrásokból megvalósuló tervezett Tolna megyei fejlesztésekről.

A dokumentumban található projektkataszter, a benne lévő fejlesztések és azok besorolásának frissítése folyamatosan történik. A projektek gyűjtése és rendszerezése várhatóan 2014. szeptember hónapban fejeződik be a tervezési feladatok zárásaként.

Az előterjesztés melléklete tartalmazza az ágazati operatív programokhoz kapcsolódó Tolna megyei részdokumentumot.

Kérem a Közgyűlést az alábbi határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat:

**A Tolna Megyei Közgyűlés a .../2014. (VI. 27.)
közgyűlési határozata a Tolna megyei
részdokumentum tárgyában:**

A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése az Ágazati Operatív Programokhoz kapcsolódó Tolna megyei részdokumentumot a határozat melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja.

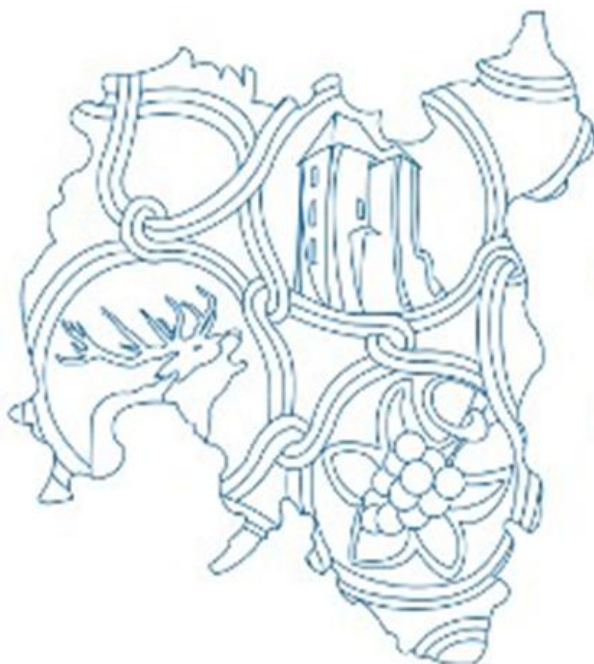
Szekszárd, 2014. június 12.

**dr. Puskás Imre
a Közgyűlés elnöke**

**AZ ÁGAZATI OPERATÍV PROGRAMOKHOZ
KAPCSOLÓDÓ**

**TOLNA MEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI
DOKUMENTUM 2014-2020**

Készítette a

Tolna Megyei Önkormányzat megbízásából

a **HOZAM 2001 Vidékfejlesztő és Gazdasági Szolgáltató Kft.**

és az **MSB Fejlesztési Tanácsadó Zrt.**

Szekszárd, 2014. január 29.

Tartalomjegyzék

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	6
2. FORRÁSOK.....	8
2.1. Uniós szint	8
2.2. Országos szint	14
2.3. Regionális szint	19
2.4. Megyei szint	21
2.5. Térségi szint.....	28
2.5.1. A Paksi Kistérség Gazdaságfejlesztési Stratégiai Programja	28
2.5.2. Paks Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája	31
2.5.3. Szekszárdi Kistérség Gazdaságfejlesztési Dokumentum	34
2.5.4. Szekszárd Megyei Jogú Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája	34
2.5.5. Tolna Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája	35
2.5.6. Bátaszék Város Integrált Városfejlesztési Stratégia.....	37
3. ÁGAZATI OPERATÍV PROGRAMOK BEMUTATÁSA 2014-2020	40
3.1. Vidékfejlesztési Program (VP) 2014-2020.....	40
3.1.1. A Vidékfejlesztési Program stratégiai összefüggései	40
3.1.2. A Vidékfejlesztési Program stratégiai környezete	41
3.1.3. A Vidékfejlesztési Program előzetes prioritásai és fókuszterületei	43
3.1.4. A Vidékfejlesztési Program keretében megvalósuló speciális fejlesztési modulok	44
3.2. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) 2014-2020	45
3.2.1. A GINOP célja	45
3.2.2. A GINOP fő beavatkozási területei	45
3.3. Környezeti és Energetikai Hatékonysági Operatív Program (KEHOP) 2014-2020 ..	47
3.3.1. Klímaváltozásra történő felkészülés (ár- és belvíz, komplex vízgazdálkodás).	48
3.3.2. Víziközmű-szolgáltatás fejlesztése (szennyvíz-, ivóvíz).....	49

3.3.3.	Vízvédelemmel, hulladékgazdálkodással, levegőminőséggel és zajvédelemmel kapcsolatos fejlesztések, ökoinnováció	50
3.3.4.	Természetvédelmi és élővilágvédelmi fejlesztések	52
3.3.5.	Megújuló energiaforrások alkalmazása, energetikai és energiahatékonysági fejlesztések (épületenergetika)	54
3.3.6.	Környezetügyi és energetikai K+F+I, szemléletformálás	55
3.3.7.	Technikai segítségnyújtás.....	56
3.4.	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) 2014-2020.....	57
3.4.1.	Az EFOP fő beavatkozási irányai.....	57
3.4.2.	EFOP tematikus célkitűzések és beruházási prioritások.....	58
3.4.3.	Az EFOP pénzügyi kerete.....	59
3.5.	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), 3.0 munkaközi változata 2014-2020	60
3.5.1.	A TOP küldetése.....	60
3.5.2.	A TOP indokoltsága	60
3.5.3.	A TOP beruházási stratégiájának áttekintése.....	62
3.6.	Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) 2014-2020	64
3.7.	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) 2014-2020	65
3.8.	Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP) 2014-2020	67
3.8.1.	Európai Tengerügyi és Halászati Alap (2014-2020).....	67
3.8.2.	A Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP) tervezése	67
3.8.3.	Stratégiai célok.....	67
3.8.4.	Legfontosabb tervezett intézkedések	67
3.8.5.	Új tengely-helyi fejlesztések	68
3.8.6.	A MAHOP előkészületei és tartalma.....	68
3.8.7.	A MAHOP prioritástengelyei	69
3.9.	Az Ágazati Operatív Programok és a releváns fejlesztési dokumentumok összefüggései.....	71
4.	KIEMELT FEJLESZTÉSI CSOMAGOK BEMUTATÁSA	73
4.1.	A projektcsomagok részletes bemutatása	75

4.1.1.	Vidékfejlesztés Program (VP)	75
4.1.2.	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP).....	78
4.1.3.	Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)	82
4.1.4.	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)	90
4.1.5.	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)	91
4.1.6.	Magyar Halászati Operatív Program (MAHOP)	93
4.2.	Az Ágazati Operatív Programokhoz kapcsolódó projektek költségigényének bemutatása.....	94
5.	PROJEKTKATASZTER	95
5.1.	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)	95
5.2.	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)	98
5.3.	Vidékfejlesztési Program (VP)	99
5.4.	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP).....	102
5.5.	Magyar Halászati Operatív Program (MAHOP)	103
5.6.	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)	103
6.	FÜGGELÉK	104
6.1.	Forráslista	104

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az Ágazati Operatív Programokhoz kapcsolódó Tolna megyei részdokumentum kidolgozása során törekedünk arra, hogy a jövőben is a valós igényekhez és a reális elképzelésekhez illeszkedő fejlesztések valósuljanak meg.

Az Ágazati Operatív Programokhoz kapcsolódó részdokumentum elkészítése során figyelemmel voltunk a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal által kiadott **„Megyei szintű tervezési folyamat keretében elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához kapcsolódó iránymutatás”** című v2_2013_09_02 kódszámú iránymutatásban, valamint a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapján közzétett Operatív Programok 3.0 munkaváltozatának tartalmi követelményeire.

Az Ágazati Operatív Programokra épülő fejlesztési projektek feltárása vonatkozásában alkalmazott módszerek:

- Dokumentumelemzés;
- Statisztikai adatok elemzése;
- Adatgyűjtés;
- Személyes interjúk készítése.

A módszer vezérlő elve az volt, hogy minden olyan projekt kerüljön nevesítésre, amelyeket a területfejlesztésben érintett szereplők megfogalmazznak és a helyszíni interjú alapján megadott ismérvek mentén megvalósítható. Így kerültek összegyűjtésre a megyei fejlesztési elképzelések, majd az iránymutatások alapján prioritizálva történik meg a bemutatásuk.

Fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy a fent hivatkozott dokumentumok még nem nyerték el végleges formájukat, így a projektek besorolása változhat.

A települések részéről megfogalmazódott igények **döntő többsége a Vidékfejlesztési Programhoz, a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programhoz és a Környezeti és Energetikai Hatékonyság Operatív Programhoz** illeszkedő projektek.

A kistelepülések részéről jelentős igény merült fel a Vidékfejlesztési Operatív Programon belül a **kisléptékű településfejlesztésre**, ezen települések számára a fejlesztések azért szükségesek, mert **javítják a településképet és növelik a település népességmegtartó erejét is.**

A kistelepülésen élők foglalkoztatottságának javítása óriási feladatot ró a településvezetőkre és a foglalkoztatásban érintett szervekre, hivatalokra, ezért jelenthetnek Tolna megyében legalább 14 település számára nagy előrelépést, amely a **zöldség- és gyümölcs, valamint a gyógy- és fűszernövények termelésének, feldolgozását támogatná.** Az ilyen típusú fejlesztések és **munkahelyteremtés segítenék igazán a vidéki településeket népességmegtartás és szociális biztonság** szempontjából. Ezek a kezdeményezések jelentenek megoldást a munkanélküli, illetőleg szociálisan hátrányos helyzetben lévő emberek számára, munkafeltételeket teremtenek és kulturális, oktatási, szociális és egészségügyi szükségletek kielégítésének elősegítésével szociális helyzetük javítását segítik elő.

Néhány Tolna megyei település az **egyedi, rá leginkább jellemző adottságokra**, illetve a településen felmerülő **problémára szeretne megoldást találni** és támogatást nyerni, példaként említenénk az **ebrendészeti telep** kialakítást, vagy a **veszélyes állati hulladékártalmatlanítók** kialakítását, vagy a **gyógy- és ásványvíz tematikus központ** létesítését.

A felelősségteljes településvezetőket a településüzemeltetési költségek és a működtetési költségek a csökkentése vezérli, ezért a nagyobb lélekszámú települések részéről merül fel az igény - akik több közintézményt működtetnek - hogy a megújuló energia előállításában, termelésében gondolkodva valósítsanak meg fejlesztési projekteket, beruházásokat.

A **megújuló energia alapú fejlesztések** töretlenül népszerűek és támogatják a környezetterhelést megelőző alapú technológiai innovációk (napelem, naperőmű, szél erőmű, geotermikus energia) elterjedését, a térségi és helyi léptékű energetikai potenciál növekedését.

A **közvilágítás korszerűsítésére** irányuló igényeket is a költségcsökkentés és az energiafelhasználás racionalizálása hatja át.

Tolna megye városainak részéről merült fel **az ipari parkok infrastruktúrális fejlesztésének, a szolgáltatások kihasználtságának** növelési igénye.

A természeti katasztrófák elkerülésében is élen járó települések a **támfalak megerősítésével** szeretnék megóvni a környezetet és a lakosságot.

Tolna megye bővelkedik a természeti értékekben, kincsekben, ezért a fejlesztési ötletek összegyűjtés során a **természet- és környezetvédelmi beruházások** is előtérbe kerültek települések részéről, kiemelt igény van a **Duna-ág, Duna part rehabilitációjára, revitalizációjára** is.

A falvakban, városokban további fejlesztéseket igényelnek az **ivóvízhálózatok**, sok esetben ezek rekonstrukciója indokolt, ahogy a **szennyvízhálózat** fejlesztésével is az infrastruktúrális adottságok javulnának a településeken.

A települések az infrastruktúrális fejlesztések mellett a **humán erőforrás fejlesztésére** is szeretnének forrásokat fordítani, gondolnak az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők munkaerő-piaci integrációjára és ennek érdekében **szakképzésre és munkahelyteremtésre** irányuló projektek indítását is nagyon fontosnak tartanak.

A települések megközelíthetősége miatt Tolna megyében igény van az **úthálózat további fejlesztésére, közlekedésbiztonsági beruházásokra és elkerülő utak** megépítésére is.

A megye bővelkedik folyó és állóvizekben, ezért több ízben merült fel a **tógazdaságok és az édesvízi akvakultúra** fejlesztésének igénye.

2. FORRÁSOK

2.1. Uniós szint

Jelen fejezetben két meghatározó fejlesztési dokumentum, az Európa 2020 Stratégia, valamint a Kohéziós Politika 2014-2020 című dokumentumok összefoglaló bemutatására kerül sor.

Az Európai Unió fejlesztési politikája 2014-2020¹

Az Európai Bizottság a következő 7 éves ciklusra tervezett fejlesztéspolitikájának kulcsszavai: intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés. E három szó jellemzi a leginkább a 2009-es évben Világ- és Európa szerte végigsöprő gazdasági válság utáni újrakezdés sarokpontjait.

Az elmúlt években megjelenő pénzügyi válság globális hatásai – köztük a munkanélküliség növekedése, az adósságteher nehézségei – rávilágítottak arra, hogy változtatni kell az eddigi gazdaságpolitikán. Rövid távú célként a válságból való kilábalás fogalmazódott meg, hosszú távon azonban Európának vissza kell térnie a helyes kerékvágásba, és ott is kell maradnia. Ezt a célt Európának 2020-ra kell elérnie.

A stratégia elsősorban **munkahelyteremtésről** és az **életszínvonal emeléséről** szól. Ezek eléréséhez megvannak az alapfeltételek: kiváló adottságú munkavállalók, jelentős ipar és technológia, erős belső piac és közös valuta, szociális piacgazdasági rendszer.

A Bizottság javaslata öt területre terjed ki, ahol meg kell valósítani ezeket a törekvéseket:

- 1. Foglalkoztatás**
- 2. Kutatás és innováció**
- 3. Éghajlatváltozás és energia**
- 4. Oktatás**
- 5. Szegénység elleni küzdelem**

A cél megvalósítása érdekében konkrét javaslatokat bocsátott az államok rendelkezésére a Bizottság, mely megfogadása és saját programokba való beépítése a siker kulcsa.

Európa 2020 Stratégia összefoglalva

Európa az államok összefogásával, együttműködésével, közösen, unióként lehet sikeres, így a kijelölt stratégiát is együttesen kell alkalmazni a magas foglalkoztatottság és termelékenység, erős társadalmi kohézió elérése érdekében.

Ehhez **három fő prioritást kell szem előtt tartani:**

- 1. Intelligens növekedés**, ahol tudáson és innováción alapul a gazdaság. Erősíteni kell a jövőbeni növekedés alapjait képező tényezőket: tudást és az innovációt. Ehhez elengedhetetlen az oktatás minőségének javítása, kutatások ösztönzése, innováció népszerűsítése. Ezek mellett fontos a digitális társadalom erősítése, a nagy sebességű internet használatának kiterjesztése.

¹ A Bizottság Közleménye Európa 2020 Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés Stratégiája, <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:HU:PDF>

- 2. Fenntartható növekedés**, ahol erőforrás-hatékony, környezetbarát és versenyképes a gazdaság, fokozottabban, mint az eddigiekben. Cselekedni kell a versenyképesség fokozása érdekében a kereskedelem terén, valamint az éghajlatváltozás elleni küzdelmet erősíteni kell, javítani kell az erőforrás-hatékonyt. Cél a tiszta és hatékony energia előállítása.
- 3. Inkluzív növekedés**, ahol a foglalkoztatás magas, és a szociális és területi kohézió kialakítására irányuló törekvések vannak. Fontos a foglalkoztatás, a szakképzettség és a szegénység elleni küzdelem területén végrehajtott intézkedések, fejlesztések.

A stratégia alapján megfogalmazódtak **konkrét mérhető célok**, melyek 2020-ra kell, hogy realizálódjanak és illeszkedniük kell az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés témaköréhez.

Ezek a következők:

- 1. A foglalkoztatás terén a cél, hogy a 20-64 évesek 75%-a rendelkezzen munkahellyel.** Jelenleg ez az arány 69%. A fejlődést a nők és az idősebbek nagyobb mértékű foglalkoztatásával és a migránsok fokozottabb munkaerő-piaci integrációja révén lehet elérni.
- 2. A kutatás fejlesztés erősítése érdekében az EU GDP-jének 3%-át erre a célra kell fordítani.** Jelenleg ez 2% alatt van, Japánban 3,4%, USA-ban 2,6%. Fontos, hogy mind állami mind a magánszektor beruházása fontos ezen a területen, támogatni kell a K+F-be való magánberuházások feltételeinek javítását.
- 3. Az éghajlat-változási célkitűzéseket teljesíteni kell** (csökkenjen a szén-dioxid kibocsátás 30%-kal). Teljesíteni kell a 20/20/20 célkitűzést, azaz az 1990-es szinthez képest legalább 20%-kal csökkenjenek az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása, 20%-ra kell növelni a megújuló energiaforrások arányát a teljes energiafogyasztásban, valamint 20%-kal kell növelni az energiahatékonyt.
- 4. 10% alá csökkenjen az iskolából kimaradók aránya** a jelenlegi 15%-ról, és a fiatalok (30-34 évesek) 40%-a rendelkezzen diplomával a jelenlegi 31% helyett.
- 5. 20 millió fővel csökkenjen a szegénységnek kitett lakosok száma**, ezzel 25%-kal csökkenne az országos szegénységi küszöbök alatt élők száma.

Ez az öt célkitűzés egymással szorosan egymáshoz kapcsolódva fejt ki hatását. Az oktatási rendszerek fejlesztése magasabban kvalifikált munkaerő állományt hoz létre, ami jobb alkalmazási lehetőségeket kínál, ami pedig a foglalkoztatási arányt növeli, minek révén csökken a szegények száma. A K+F és az innováció javítja a gazdaság versenyképességét, munkahelyeket teremt.

A siker érdekében ezt az öt javaslatot valamennyi tagállamnak adaptálni kell saját helyzetéhez, és nemzeti célkitűzésekre bontva kell intézkedési terveikbe beleépíteni azokat. Ahhoz, hogy ezek valójában gördülékenyen megvalósuljanak, a Bizottság **kiemelt kezdeményezéseket** javasol minden prioritási témakörben:

Az első három kezdeményezés az első prioritás, az intelligens növekedés megvalósításának eszközei.

1. „Innovatív Unió”

Ez a kezdeményezés a kutatás és innovációra szánt finanszírozás javítását szolgálja azért, hogy az innovatív ötletekből a növekedést és a foglalkoztatást elősegítő termékek és szolgáltatások jöjjenek létre. Cél többek között az Európai Kutatási Térség kiterjesztése, a vállalkozások innovációs keretfeltételeinek javítása, az európai innovációs partnerség kialakítása, valamint az innovációt segítő eszközök továbbfejlesztése (alapok, programok).

2. „Mozgásban az ifjúság”

A kezdeményezés célja a fiatalok munkaerő piacra történő bejutásának megkönnyítése az oktatási rendszerek teljesítményének, minőségének növelésével. Eszközei lehetnek az Unió mobilitási, egyetemi és kutatói programjai, a felsőoktatás modernizációjának felgyorsítása, ifjúság munkába állását elősegítő programok megalkotása.

3. „Európai digitális menetrend”

Ez a kezdeményezés a nagy sebességű internet hozzáférést gyorsítaná meg, szem előtt tartva egy egységes digitális piac előnyeinek hasznosítását háztartásokra és vállalkozásokra egyaránt.

A következő két kezdeményezés a második prioritás, a fenntartható növekedés elérését segítik elő:

4. „Erőforrás-hatékony Európa”

A cél az erőforrások fenntarthatóságának megőrzése, az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság megteremtése, a megújuló energiaforrások növekvő mértékű felhasználása, energiahatékonyság ösztönzése a szállítási ágazatban.

5. „Iparpolitika a globalizáció korában”

A vállalkozások üzleti környezetének javítását, a versenyképes, erős és fenntartható ipar kifejlesztését célozza meg ez a kezdeményezés.

Az utolsó két kezdeményezés pedig a harmadik prioritást, az inkluzív növekedést támogatják:

6. „Új készségek és munkahelyek menetrendje”

A kezdeményezés célja a munkaerőpiac modernizálása, az egész életen át tartó tanulás ösztönzése, a munkaerő mobilitásának erősítése. A cél, hogy a munkaerő piaci résztvevők olyan kompetenciákat sajátíthassanak el, melyek az új feltételekhez való gyors és könnyebb alkalmazkodást teszik lehetővé, azaz szükség esetén pályát váltsanak, így csökkentve a munkanélküliek számát.

7. „Szegénység elleni európai platform”

Cél a szegénységben élők társadalmi kirekesztettségének megszüntetése, egy területi és szociális kohézió megteremtése (célzott támogatásokkal- ESZA, szociális védelmi és nyugdíjrendszerekkel).

Mind a hét kezdeményezés a tagállamok mindegyikére nézve követendő útmutatás.

A Bizottság szándéka, hogy a fejlődés legfontosabb eszközét, az **egységes piacot** is olyan irányba fejlessze tovább, hogy az megfeleljen az Európa 2020 célkitűzéseinek. Az egységes piac intézménye a válság kapcsán veszélybe került, felélénkültek a gazdasági nacionalizmus eszméi, emiatt új lendületre van szükség ahhoz, hogy újra induljon az egységes piac mechanizmusa. Ehhez számos intézkedésre lesz szükség.

Ahhoz, hogy az egységes piac hozzájáruljon ezekhez a célkitűzésekhez, jól működő egymással szoros összeköttetésben álló piacokra van szükség. Javítani szükséges a kkv-ek egységes piachoz való hozzáférését is, ezekhez konkrét szakpolitikai kezdeményezések kellenek- társasági jog egyszerűsítése például.

Az egységes piac mellett fontos még a **befektetés a növekedésbe**, azaz egy olyan kohéziós politika, ahol az uniós költségvetést és a magán források együttes mozgósítása történik a célok elérése érdekében. A válság jelentős hatást gyakorolt a vállalkozások és

a kormányok beruházás- és innováció-finanszírozási képességeire is, épp ezért az Európa 2020 céljainak eléréséhez szükséges egy olyan szabályozási környezet kialakítása, amely egyszerre biztosítja a pénzügyi piacok hatékonyságát és biztonságát. Mindemellett el kell érni, hogy a saját pénzügyi források mellett más eszközökkel, új utakon, a magán- és állami források együttes felhasználásával kialakított beruházás – és innováció finanszírozás valósuljon meg, egyebek mellett a köz- magán társulások bevonásával.

Harmadik tényezőként fontos még megemlíteni a **külpolitikai eszköztár bevetését**, aminek segítségével elősegítjük az európai növekedést a világpiacon való részvétel megerősítésével. Elsősorban a kereskedelempolitika és a nemzetközi makro-ökonómiai politika koordinációja szükséges ennek érdekében. Kulcsfontosságú cél, hogy a Kereskedelmi Világszervezet keretében folytatott tárgyalásokon és a kétoldalú megbeszéléseken jobb eredmények szülessenek az uniós vállalkozások, kkv-k piacra segítése érdekében, és egyenlő feltételek legyenek biztosítva számukra a külső versenytársakkal szemben.

Összefoglalva az Európai Bizottság következő 7 éves ciklusra terjedő fejlesztési politikáját, a fő cél a válságból való kilábalás. A stratégia munkahelyteremtésről és életszínvonal emelésről szól, megmutatja, hogy Európa hogyan valósítja meg az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést. Ehhez a tagállamoknak együtt kell működniük, egységes gazdaságfejlesztési irányok mentén, közös eszközrendszerrel, a fő iránymutatásokat saját országukra adaptálva kell fellépni a válságból való kilábalás érdekében.

Integrált Területi Befektetés (Kohéziós Politika 2014 és 2020 között)²

Az Európai Unió kohéziós politikája a változások mozgatórugójaként működött az elmúlt 10 évben, hatékonyan hozzájárult az Unión belüli konvergenciához és növekedéshez, közvetlenül több mint egymillió munkahelyet teremtett, emellett pedig beruházott több mint tíz millió személy foglalkoztathatóságát javító képzésekbe, társfinanszírozásában elkészült legalább 2000 kilométernyi autópálya és 4000 kilométernyi vasút és létrejött 800 000 kis- és középvállalkozás (kkv). Az Európai Bizottság a megkezdett munka folytatása és az európai gazdasági prioritásokra való összpontosítás megerősítése érdekében **elfogadta a kohéziós politikát a 2014–2020 közötti időszakra** meghatározó jogalkotási csomagot. A csomag feladata, hogy a beruházásokat az Unió növekedést és foglalkoztatást célzó menetrendjében (Európa 2020) szereplő célokra irányítsa, és ezáltal serkentse a növekedést és a munkahelyteremtést.

A dokumentum alapvető célja:

Az Európai Bizottság 2011. októberében elfogadta a 2014 és 2020 közötti kohéziós politikára vonatkozó jogalkotási javaslatokat. A dokumentum tartalmazza a jövőben alkalmazandó megközelítések fő elemeit.

A javaslatok középpontjában a **hosszú távú növekedési és foglalkoztatási célok megvalósítása** és a **szakpolitika stratégiai dimenziójának erősítése** áll. A jogszabálycsomag célja a különböző alapokhoz kapcsolódó szabályozás **összehangolása**, beleértve a vidékfejlesztés valamint a tengeri- és halászati alap szabályozását az egységes uniós szabályozás érdekében.

Az Európát érintő számos - gazdasági, környezeti és társadalmi - kihívás miatt integrált és földrajzilag megalapozott megközelítésre van szükség a problémák hatékony kezeléséhez.

²http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/iti_hu.pdf

A dokumentum szerkezeti felépítése:

A dokumentum a kohéziós politikai alapelvek céljait, előnyeit és javaslatait tartalmazza egy rövid bevezető után.

Területi alapcélok megfogalmazása:

A dokumentum az **integrált területi befektetésekkel (ITI) foglalkozik**, amelyek lehetővé teszik az EU tagállamai számára, hogy összekapcsolják az egy vagy több operatív program prioritási tengelyeiből származó támogatásokat, és ezeket többdimenziós és ágazatokat átfogó beavatkozásokhoz használják fel. A támogatások különböző beruházási prioritásokhoz való hozzárendelése továbbra is nyomon követhető marad.

Az ITI tárgyát bármilyen, adott területi jellemzőkkel rendelkező földrajzi övezet képezheti, a városkörnyékektől a városi, nagyvárosi, városi-vidéki, körzeti és régióközi szintekig. Az ITI keretében egy adott régión belüli, hasonló tulajdonságokkal rendelkező különálló földrajzi területek (pl. kis vagy közepes városokból álló hálózatok) esetében is megvalósíthatók az **összehangolt intézkedések**. Az ITI-nek nem szükséges lefednie egy közigazgatási egység teljes területét.

Emellett az ITI az Európai területi együttműködés (ETC) keretében történő intézkedések megvalósítására is alkalmas. Például az ITI-k integrált városfejlesztési stratégiák megvalósítására is alkalmazhatók határokon átnyúló városok esetében. Az ITI-eszköz alkalmas az adott terület igényeire szabott intézkedések támogatására. Mindig figyelembe kell venni azonban az együttműködés körülményeit is. Az ETE szabályozása ezért előírja, hogy bármely ITI megvalósításáért felelős közvetítő testület legalább két résztvevő államhoz tartozó közigazgatási szervnek kell létrehoznia (az ETE szabályozásának 10. cikke).

A cél az intelligens, fenntartható és inkluzív Európa megvalósítása, közös kohéziós politika kialakítása, mely a különböző területi igényekre integrált választ ad.

Fejlesztési irányok:

Az említett célkitűzésekkel összhangban, a kevesebb beruházási prioritásra összpontosítás központi elemét képezi majd a tagállamok és az Európai Bizottság közötti új partnerségi szerződéseknek, amelyek világos célokat határoznak meg és pénzügyi teljesítménytartalékot különítenek el a legjobban teljesítő régiók számára. A Bizottság kérheti a programok felülvizsgálatát vagy – korrekciós lépések hiányában – a finanszírozás felfüggesztését, ha a gyenge adminisztratív kapacitás, illetve a fenntarthatatlan makroköltségvetési politika veszélyeztetheti az uniós beruházások növekedésre és munkahelyteremtésre gyakorolt hatását.

A különböző alapokra – így a Vidékfejlesztési Alapra, illetve a Tengerügyi és Halászati Alapra – vonatkozó szabályok **egyszerűsítése és harmonizálása** tovább fokozza majd az alapok hatékonyságát. **Egyetlen szabályrendszer lesz ugyanis az összes különböző alap működésére irányadó.** Az integráltabb megközelítés pedig biztosítani fogja, hogy az egyes alapok egymáshoz kapcsolódó célok megvalósításán tevékenykedjenek és kölcsönösen erősítsék egymást hatását.

Prioritások:

A Kohéziós politika által az alábbi előnyök kihasználása:

- A strukturális alapok integrált használatát ösztönző ITI-k jobb összesített eredményt hozzanak ugyanolyan mértékű közberuházás mellett.
- Az ITI-k irányításának átruházása erősítse a körzeti szereplők (helyi/városi érdekeltek) részvételét azáltal, hogy bevonja őket a programok előkészítésébe és megvalósításába.
- Mivel az ITI-k kezdettől fogva több forrásból szereznek majd támogatást, az összehangolt intézkedések nagyobb biztonsággal legyenek megvalósíthatóak.
- Az ITI kiváló eszköz az adott területekre vonatkozó fejlesztési megközelítések megvalósításához, emellett segítse elő a helyi, városi és regionális szintű kiaknázatlan lehetőségek kihasználását.

2.2. Országos szint

Magyarország fejlesztési politikája 2014-2020 a Nemzeti fejlesztés 2020 Az Országos Fejlesztési Koncepció és az Országos Területfejlesztési Koncepció című dokumentum szerint³

Fejlesztéspolitikánk elkötelezett célja, hogy húsz éven belül Magyarország Közép-Európa gazdasági és szellemi központja legyen, ahol a lakosságnak biztonságos megélhetést biztosít egy erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdaság, aminek köszönhetően a népesség fogyása megáll, sőt gyarapodásnak indul, és ahol a társadalom megerősödött közösségek egységét alkotja és ahol az életminőség egyre javul és környezeti állapotra is kellőképpen odafigyelünk.

Mindezek alapján kijelenthetjük, hogy **jövőképünket egy gazdaság- és társadalomstratégiai fordulatra alapozzuk**, aminek legfontosabb elemei között szerepelnek az **új és versenyképes munkahelyek** megjelenése egy **erős hazai ipar** létrejöttével párhuzamosan. Ezek mellett fontos ide sorolni még az **agrár- és az élelmiszergazdálkodás** megerősítését, mellyel bővíthet az export teljesítményünk valamint a vidéki térségek felzárkóztatása és fejlesztése is megvalósulhat. Mindez nem elegendő a fejlődéshez, ha nincs környezetbarát közlekedési infrastruktúránk, épp ezért e terület folyamatos fejlesztése elengedhetetlen egy fenntartható gazdasági növekedéshez. Mindezen területek munkaerő potenciáljának megfelelő minőségben történő biztosítása miatt fontos a magas színvonalat képviselő és széles körben elérhető oktatási rendszerünk fejlesztése is, ahol a szakemberképzés mellett az innovációs potenciálunk magas kihasználtsága a cél.

Ha mindezek az elemek egymásra épülve, egymást kiegészítve az elvárásoknak megfelelően működnek, akkor megvalósulhat a végső cél, azaz országunk regionális központtá tud válni, ami Magyarország fekvése és adottságai alapján önmagában is kézzel fogható tény. Mindennek a gazdasági fejlődésnek eredményeképp az évtizedek óta tartó negatív népesedési trend megáll és megfordul, annak minden pozitív és újabb gazdaság aktivitást serkentő hatásával együtt.

Egy megerősödő társadalomban javításra kerülnek az esélyegyenlőségi célcsoportok kilátásai, a társadalmi rétegek közötti különbségek csökkenése követhető nyomon. Mindezen pozitív változások kapcsán kialakul egy társadalmi összetartozás és a közösségek megerősödnek, a hagyományok tisztelete, ismerete, a kulturális örökségvédelem beépül a köztudatba és értékévé válik.

Ezen ideális jövőkép elérése érdekében céljaink konkrét meghatározására van szükség. Az előzőek alapján jól elhatárolhatóan négy irányvonalat, **átfogó fejlesztési célt** különböztethetünk meg fejlesztéspolitikánk kapcsán:

- **értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés;**
- **népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom;**
- **természeti erőforrásaink fenntartható használata, környezet védelme;**
- **térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.**

³ Nemzeti fejlesztés 2020 Az Országos Fejlesztési Koncepció és az Országos Területfejlesztési Koncepció Társadalmi Egyeztetési Változata, http://www.terport.hu/webfm_send/3838

Ezen átfogó célok mentén kell meghatározni azokat a kisebb lépéseket, amiket meg kívánunk tenni a célkitűzéseink sikeres megvalósítása érdekében. Ezeket minél több részre bontjuk, annál részletesebben és mélyebben tudjuk kezelni az egyes problémákat, melyek a fejlődés útjában állnak.

1. cél: Gazdaságfejlesztés- gazdasági növekedés

A magyar gazdaság újra pozícionálása a cél, azaz egy versenyképes, kül- és belpiacon egyaránt erős és innovatív gazdaság kialakítása a feladat. Ehhez elengedhetetlen az ország külföldi pozícióinak visszaszerzése, exportra termelés erősítése, mindamellet, hogy a hazai értékeink fenntartható használatára alapozott belföldi termelés is előtérbe kerüljön, mivel mindezek szinergikus hatása eredményezi a foglalkoztatás bővülését és ezáltal a társadalom számára megélhetést és jó életminőséget biztosító feltételeket.

A konkrét területek, ahol az előbb felvázolt általánosságban leírt fejlesztési irányok meg kell, hogy mutatkozzanak, és ahol ezeket eredményesen véghez vihetjük, azok az alábbiak:

- fejlődési potenciált hordozó ágazatok (autó és járműipar, egészségipar, gyógyszeripar, turizmus, mezőgazdaság és élelmiszeripar, vegyipar, környezetvédelem);
- kreatív és innovatív termékfejlesztés;
- geotermális lehetőségek kihasználása;
- gazdasági csomópont szerepének kialakítása;
- KKV-k megerősítése.

Mindezekon felül szükség van a gazdasági életben jelentős szereppel bíró KKV-k számára élhetőbb és barátibb környezetet kialakítani, ahol a foglalkoztatás fejlesztése az elsődleges cél. Változni, erősíteni kell a kutatás, innováció területét, ki kell használni a megújuló energiában rejlő lehetőségeket, valamint egy intelligens, környezetkímélő közlekedésfejlesztést kell végrehajtani.

2. cél: Egészségfejlesztés - egészség- és sportgazdaság

Cél, a gyógyító és gyógyuló Magyarország megteremtése, ahol ösztönözni kell az egészségügyi szolgáltatások és ellátás fejlesztését, ahol az egészséges életmód, kiemelten a sport és az egészséges táplálkozás fontos szerepet kap.

Konkrét területek, ahol a törekvések megmutatkoznak és eredmények érhetők el:

- egészségipar, termálturizmus erősítése;
- gyógyvizek hasznosítása;
- kapcsolódó belföldi turizmus erősítése;
- nemzeti értékek megőrzése;
- célzott turisztikai K+F+I;
- alkonygazdaság erősítése.

Ezekon felül meg kell jelennie a gyermekvállalást ösztönző programoknak, ehhez kapcsolódóan családbarát gyermekellátó intézményrendszert kell kialakítani. A társadalom jól létehez hozzájárulva az egészséges életmód (táplálkozás, mozgás, sport) lehetővé tételére irányuló közösségi terek biztosítása is nagyon fontos, ezek az egyes településfejlesztési törekvésekkel párhuzamosan valósulhatnak meg. Fontos még fejleszteni az egészségügyi ellátások rendszerét, nagy hangsúlyt fektetve a megelőzésre, szűrési programokra.

3. cél: Vidékfejlesztés – életképes vidék és élelmiszeripar

A vidéki térségek népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása fontos feladat az évtizedek óta tartó vidéki népességcsökkenés után. Vonzó és élhető vidéki települések kelljenek, ahol szívesen élnek és jól élnek a fiatalok is, és nem vándorolnak el, hagyván a falvakat, településeket elöregedni. Ehhez fontos a vidék kezében elsődleges és szinte egyetlen értékének, az agrártermelésnek, az élelmiszertermelésnek a fejlesztése. Ezzel elősegíthető a vidéki foglalkoztatás növelése, a vidéki közösségek megtartása, megerősítése, a vidék életminőségének javítása.

Kiemelten az alábbi területeken lehet jelentős eredményeket elérni:

- fenntartható természeti erőforrásokra épülő élelmiszer ipar;
- kertészet és állattenyésztés fejlesztése- foglalkoztatás nagy számban;
- ökogazdálkodás erősítése;
- termelők kereskedelmi hálózata;
- minőségi magyar termék- program;
- helyi kistermelői piacok erősítése, ezekre épülő közétkeztetés;
- gasztrókultúra;
- vidéki örökség védelme.

Ösztönözni kell ezen kívül a fiatalok vidékre települését, ehhez elengedhetetlen egy kiegyensúlyozott vidék-város kapcsolat megteremtése. Fejlesztetni kell a vidéki szolgáltatásokat, a vidéki életformának presztízsét fontos visszaállítani. Ez társadalmunk számára hosszútávon is fontos tényező lenne. Ennek eszköze lehet az önfenntartó családi gazdaságok megerősítése, a szövetkezetek, a szociális földprogram fejlesztése, komplex tájgazdálkodási programok megvalósítása. Fontos a helyi piac, kézművesség közvetlen értékesítés előtérbe helyezése, támogatása, a turizmusba való bekapcsolódása.

4. Tudásfejlesztés- K+F+I

A cél itt egyértelműen a nemzet kreatív képességeire, a tudástökére épülő értékteremtés. Ehhez elengedhetetlen az infokommunikációs rendszerek fejlesztése is, valamint a nélkülözhetetlen oktatásfejlesztés, ahol olyan biztos megélhetést biztosító képzési rendszer kialakítására kell törekedni, ami a fejlődéshez kedvező szellemi innovációs környezetet biztosít hazánk társadalmának. Mindezek által egy piacképes, ha kell mobil, és legfőképp egész életen át tartó tanulásra képes, kreatív munkaerő állomány teremődik meg.

Ennek eléréséhez vezető út elemei:

- tudásgazdaság kiépítése;
- kutatóközpontok fejlesztése;
- innováció ösztönzés;
- kutatók és a gazdasági szereplők közötti együttműködés.

Mindezek mellett erősíteni kell az élethosszig tartó tanulást, a folyamatos készségfejlesztés lehetőségét a munkaerőpiacnak meg kell teremteni, különösen a szakképzés fontos a hiányszakmákban, valamint az egyre fejlődő technikai vívmányok között a digitális kompetenciák fejlesztése.

5. cél: Közösségfejlesztés – közösség, öngondoskodás, romaintegráció

A cél itt egy olyan társadalom kialakítása, mely gyarapodik, fejlődik és amely szolidáris, összetartó és értéktudatos helyi közösségek egységét alkotja. Mindez a társadalmi háttér nyújthat biztos hátteret a gazdaságfejlesztési politika célkitűzéseinek megvalósulásához.

Az alábbiakat kell kiemelni:

- hagyományalapú társadalom ösztönzése;
- nemzeti és közösségi értékalapú fejlesztések;
- kulturális örökség védelme;
- romák integrációja.

Fontos mindezen fő vonalak mellett foglalkozni a közösségi életre neveléssel, az öngondoskodás képességének erősítésével és a társadalmi befogadás intézményével. Ezek segítségül szolgálhatnak a vidéki közösségi élet minőségének javulásához, és ezzel párhuzamosan a gyermekvállalási kedv ösztönzéséhez. Ebben még segítségül hívhatók a családbarát közszolgáltatások kialakítása. Cél mindezen fejlesztések mögött a szegénység felszámolása, a fogyasztói és pénzügyi tudatosság elterjedésének elősegítése.

6. cél: Közsféra –fejlesztés – Jó állam

Cél a közsféra hatékonyabb szerepvállalása a közjó, a munka, a rend, a biztonság, a tudás szolgálatában. Ehhez elengedhetetlen egy stratégiaileg vezérelt, célzott fejlesztéspolitikát. Emellett szükséges még a közszolgáltatások megújítása, ahol megújuló és hatékony állami működéssel a társadalom számára minden téren biztonságos ország alakítható ki, legyen az közbiztonság, egészségbiztonság, személyi biztonság vagy akár környezet és klíma biztonság.

7. cél: Erőforrásgazdálkodás-fejlesztés – nemzeti stratégiai erőforrások, környezetvédelem

A természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás napjainkban minden ország számára prioritást élvez. Elsődleges a fenntartható energiagazdálkodás, a zöldgazdaság fejlesztése, a víz, a talaj, az ásványkincsek fenntartható használata és védelme. Ugyanezen törekvésnek kell megjelennie az életmód, a fogyasztás termelés folyamatában, ahol szintén a környezettudatosságra kell a társadalmat ösztönözni.

Ehhez szükségesek:

- természeti erőforrásaink fenntartható és stratégiai szemléletű védelme;
- élővilág, termőföld, talajok, vízbázisok védelme;
- ivóvízminőségjavítás;
- ásványkincsek védelme.

A zöldgazdaság folyamatos bővítése, a környezetvédelmi ipar fejlesztése is egyaránt fontos, a geotermikus energia komplex hasznosítása mellett.

8. cél: Magyarország makro-regionális központ

Célként fogalmazódott meg az ország központi fekvéséből adódó fejlesztési potenciál kibontakozása, a makro-regionális csomópont szerepének erősítése. Ennek elősegítésére a makro-regionális kapcsolatrendszer fejleszteni kell, úgynevezett csomóponti funkciókat kell létrehozni, erősíteni és kiterjeszteni. Fontos feladat a Kárpát-medencei térszervező szerep erősítése, a kapcsolatok erősítése, itteni gazdaságfejlesztési és vidékfejlesztési együttműködések kialakítása, szabad vállalkozói zónák kialakítása.

9. cél: Városok és gazdasági térségek, mint a többközpontú növekedés motorjai

Kiegyenlített, működő kapcsolatokkal rendelkező településhálózat kialakítása a cél, ahol a településhálózatok egységes elvek mentén fejleszthetők, a településhálózati kapcsolatok kiegyensúlyozottan működnek. Mindehhez korszerű várospolitikai és városfejlesztési, valamint a térszerkezet funkcionális fejlesztése szükséges. Hosszútávon egy egységes és fenntartható várospolitikát kell megteremteni, ahol a növekedés színtereinek biztosítása nagyvárosi centrumok fejlesztésével, térségközponti szerepük erősítésével alakítható ki. Külön kiemelve egyes sajátos térségek (pl. Balaton) szerepe, melyek egyedi gazdasági profiljukkal vehetik ki a részüket a gazdasági növekedésből.

10.cél: Vidéki térségek értékalapú felemelése

Cél a vidéki térségek táji és közösségi értékeire természeti erőforrásaira, épített örökségi értékeire alapozott fejlesztés, valamint az elmaradott vidéki térségek felzárkóztatása, a foglalkoztatás növelése a hátrányos helyzetű térségekben, mint például a Cserehát vagy az Ormánság.

11.cél: Egységes és integrálódó társadalom

Cél az egyenlő létfeltételek megteremtése az egész ország területén, ami egyben a területfejlesztés lényegét foglalja magába. A leszakadó, hátrányos helyzetű térségek kapcsán egy eddiginél sokszínűbb, újabb eszközöket felsorakoztató programsorozatra van szükség (például speciális gazdaságpolitikai eszközök). A törekvés célja, hogy ezeket a területeket visszacsatolni az ország gazdasági és társadalmi vérkeringésébe.

12.cél: Elérhetőség és mobilitás

Ez a két szó kiemelt fontosságú a gyors és hatékony gazdaságfejlesztés kapcsán, melyeknek valamennyi területi szinten jelentkezniük kell, hogy a térségek képesek legyenek kiaknázni gazdasági potenciáljukat. Fontos helyi szinten a hatékony város és vonzáskörzete közötti mobilitás biztosítása, térségi szinten a foglalkoztatási központok elérhetőségének biztosítása, országos szinten a centralizáltság oldása, a többközpontú fejlődés támogatása.

Mindezek alapján kijelenthető, hogy Magyarország négy fő megjelölt fejlesztési célja összhangban van az Európai Bizottság által összeállított követendő stratégia alap gondolataival, ahol az intelligens, fenntartható és inkluzív fejlődés megvalósítása lett meghatározva fő célként. A kutatás fejlesztés ösztönzése, az energiahatékonyság valamint a foglalkoztatás növelése érdekében kitűzött célok megfelelnek a Bizottság elvárásainak, az egységes Európai Uniói törekvéseknek.

2.3. Regionális szint

Jelen fejezetben 1 meghatározó fejlesztési dokumentum, a Dél-Dunántúl intelligens szakosodási stratégiája kerül bemutatásra az alábbi szempontok alapján: a dokumentum alapvető célja, dokumentum szerkezeti felépítése, területi alapcélok megfogalmazása, fejlesztési irányok, prioritások, a dokumentumok elérhetősége.

Dél-Dunántúl intelligens szakosodási stratégiája⁴

A Nemzetgazdasági Minisztérium felkérésére a Nemzeti Innovációs Hivatal és a Regionális Innovációs Ügynökségek közreműködésével készült **Magyarország és a magyar régiók intelligens szakosodási stratégiája a 2014-2020 közötti időszakra**. A dokumentumok előzetes feltételei annak, hogy Magyarország az EU Strukturális Alapokból innovációs, kutatási és fejlesztési célokra támogatási forrásokhoz jusson.

A dokumentum alapvető célja:

Az Európai Bizottság Kohéziós Politikájához való kapcsolódás, vagyis törekvés a szinergia megteremtésére a különböző EU-, nemzeti és regionális szintű szakpolitikák, illetve a köz- és magánforrásokból finanszírozott beruházások között. A Dél-Dunántúl intelligens szakosodási stratégiájának alapvető célja, hogy az intelligens specializáció keretében azonosítsa a régió egyedi jellemzőit és értékeit, bemutassa a jövőképet.

A regionális szintű intelligens specializációt szolgáló kutatási és innovációs stratégia célja, hogy a régió az EU Strukturális Alapokból innovációs, kutatási és fejlesztési célokra támogatási forrásokhoz jusson.

A dokumentum szerkezeti felépítése:

A dokumentum a régió helyzetelemzését, különösképpen a gazdasági jellemzőkre, az innovatív vállalkozások jellemzőit, a régió innovációs eredményeit, a régió irányítási struktúráját, döntéshozatalt, javaslatokat, jövőképet, fejlesztési prioritásokat, szakpolitikai eszközöket tartalmaz.

Területi alapcélok megfogalmazása:

A régió helyzetértékelése rámutatott arra, hogy a régióban a tudásbázisok szerepe folyamatosan felértékelődik és a kutatóhelyek száma mind a költségvetési szektorban, mind a vállalati szektorban növekedést és minőségi javulást mutat. Továbbá az is bebizonyosodott, hogy ezt a fejlesztési prioritást felismerve a megyei koncepciókban is markánsan megjelenik a jelenlegi és a jövőben létrehozni kívánt kutatóbázisok szerepe. Így a régió jövőképe és prioritásai ennek szellemében, a helyi adottságokra építve - a gazdasági szerkezettel összhangban - került meghatározásra.

Fejlesztési irányok:

A Dél-dunántúli régió innovációs stratégiakeretének jövőképét és célrendszerét - a jelenlegi regionális adottságok, hazai gazdasági környezet és EU-s regionális politika figyelembevételével - az alábbiak szerinti fogalmazza meg a tanulmány:

„A Dél-Dunántúl - jelentős felsőoktatási központjainak és kutatóintézeteinek köszönhetően - 2020-ra elmozdul az intelligens növekedés irányába és 2030-ra valós Tudásrégióvá válik, mely következtében versenyképessége az átlagot meghaladó mértékben növekszik.”

⁴http://www.ddriu.hu/userfiles/File/DDRIS3_20130325.pdf

Prioritások:

Átfogó cél:

A magas minőségi színvonalat képviselő és széles körben elérhető oktatási - kutatási rendszer kialakításával, a gazdaság támogatása versenyképességének és innovációs potenciáljának növelése, illetve az innovációra alapozott foglalkoztatottság növelése érdekében, megvalósítva ezáltal az erőforráshatékony Tudásrégió kialakulását.

Horizontális prioritások:

- A régió gazdasági növekedésének biztosítása - a vállalkozói aktivitás erősítése: versenyképes, exportorientált és innovatív gazdaság.
- A régió innovációs teljesítményéhez kapcsolódó foglalkoztatottság növelése - a regionális K+F+I kapacitás erősítése.
- Környezeti fenntarthatóság, erőforrás- és energiahatékonyág elősegítése.
- A régió vállalkozásai innováció-tudatosságának erősítése.
- A vállalkozások innovációs tevékenységének ösztönzése.
- Tőkebevonzás innovatív K+F+I tevékenységhez kapcsolódó (tudás-intenzív, nagyobb hozzáadott értéket előállító) munkahelyek számának növelése, infrastrukturális háttérük erősítése vállalkozások régióba telepítésének ösztönzése révén.
- Az alacsony széndioxid kibocsátású illetve erőforrás-hatékony gazdaságra való áttérés.
- A vállalkozások éghajlatváltozásához való alkalmazkodásának elősegítése.

Horizontális al-prioritások:

- A vállalatok és a közfinanszírozású intézmények K+F+I célú együttműködésének fejlesztése.
- A K+F+I tevékenységhez szükséges műszaki-természettudományos képzés, illetve az azt kiszolgáló tevékenységek célirányos oktatásának erősítése.
- A régió energiatudatosságának elősegítése.
- A vállalatok exportorientáltságának ösztönzése.
- A régióra jellemző elvándorlás megakadályozása.
- A térségi elérhetőség és a K+F+I tevékenységek ellátásához szükséges infrastruktúra javítása.
- Az intelligens városi alkalmazkodás feltételeinek megteremtése.

2.4. Megyei szint

Jelen fejezetben 2 meghatározó Tolna megyei fejlesztési dokumentum kerül bemutatásra, egyrészt a 2007-2013-ig tartó fejlesztési időszakra vonatkozóan **Tolna megye komplex fejlesztési programja**, másrészt a 2014-2020-ig tartó programozási időszakra vonatkozóan **Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója**.

Tolna megye komplex fejlesztési programjának felülvizsgálata⁵

A dokumentum alapvető célja:

A dokumentum célja a „Tolna megye komplex fejlesztési programjának” felülvizsgálata, az alábbi módszertan alapján: dokumentum szerkezetének megtartása, leíró, helyzetelemző részek aktualizálása, „Tolna Megye Területfejlesztési Programja” rész összhangba hozása a 2005-ben elfogadott Országos Területfejlesztési Konceptióval, valamint a 2008-ban elkészült Dél-Dunántúli Régió Területfejlesztési Operatív Programjával.

A dokumentum szerkezeti felépítése:

A Nemzeti Fejlesztési Terv (2007-2013) és az Országos Területfejlesztési Konceptió bemutatása után, a régió, majd a megye helyzetelemzése (földrajzi elhelyezkedés, népesség, természeti tényezők, közlekedés, infrastruktúra, környezeti állapot, egészségügy, oktatás, kultúra, turizmus). A Tolna Megye területfejlesztési programjának összevetése a hatályos OTK területi céljaiban és a régiók fejlesztési irányában megfogalmazott céljaival, programjaival, stratégiai és operatív programok és azok illeszkedése az OTK prioritásaiba.

Területi alapcélok megfogalmazása:

A rendelkezésre álló dokumentumok⁶ alapján megállapítható, hogy a fejlesztési elképzelések a kistérségek- vonatkozásában eltérő hangsúlyokkal ugyan- XXI operatív programot fogalmazznak meg. Ezek eltérő stratégiai programokban jelennek meg. Megyei szinten ezek megjelenítése az alábbi stratégiai programokban célszerű:

- Településfejlesztési stratégiai program
- Gazdaságfejlesztési stratégiai program
- Környezetfejlesztési stratégiai program
- Oktatásfejlesztési és foglalkoztatási stratégiai program
- Egészség és egészségügyi fejlesztési stratégiai program
- M6-os út mente fejlesztési térsége stratégiai program
- Dunamente vízvédelmi fejlesztései stratégiai program
- Energetikai stratégiai program

Fejlesztési irányok:

Elsődleges célkitűzés a közlekedési kapcsolatok javítása, a vonalas infrastruktúra fejlesztése és rekonstrukciója. A turizmus gazdaságban betöltött szerepének növelése. A kistérségben a turizmus jelenti az elsődleges kitörési pontot, valamint a már évtizedes hagyományokra visszatekintő cipőipar. Ennek fellendítése, valamint ehhez kapcsolódóan

⁵ <http://www.tolnamegye.hu/index.php?mid=144&cid=1137>

⁶ A Bonyhád Statisztikai Kistérség, a Völgységi Vidékfejlesztési Kistérség és Nyugat-Völgység Vidékfejlesztési Kistérség közös Vidékfejlesztési programja Dombóvár és térsége aktualizált akcióterve, Helyi Vidékfejlesztési Stratégia, Új Helyi Vidékfejlesztési Stratégia -LEADER Program összefoglaló, Duna -Mecsek Alapítvány Paks térségi LEADER alapú Vidékfejlesztési Terve, Szekszárd-tolnai Kistérség Komplex Agrárstruktúra és, Vidékfejlesztési Programja, Tamási Kistérség LHH Tervdokumentum, Fejlesztési Konceptió településenként, Települések projektleírása, Végleges Cselekvési Terv

a megfelelő infrastruktúra, a közlekedési feltételek megteremtése a cél. A gyógyturizmus fejlesztése a jövőt tekintve is nélkülözhetetlen a térség szempontjából. Evtizedek óta kiaknázatlan és kihasználatlan a kistérség kincse Bonyhád városa alatt rejlő termálvízkészlet.

Prioritások:

1. prioritás: a megye kohéziójának erősítése

- 1.1. Stratégiai program: A településrendszer fejlesztése
- 1.2. Stratégiai program: Területfejlesztési intézményrendszer
- 1.3. Stratégiai program: Térségmarketing
- 1.3.1. Operatív program: A megye hazai és nemzetközi promóciója

2. prioritás: a megye gazdasági versenyképességének javítása

- 2.1. Stratégiai Program: A vállalkozások versenyképességének javítása
- 2.1.2. Operatív program: A vállalkozások felkészítése az EU csatlakozás követelményeire
- 2.1.3. Operatív program: A támogatási források abszorpciót segítő pénzügyi mechanizmusok fejlesztése
- 2.1.4. Operatív program: Az információs gazdaság megalapozása
- 2.1.5. Operatív program: Az innováció menedzsment és transzfer feltételeinek megteremtése
- 2.2. Stratégiai Program: A működő tőke vonzása
- 2.2.1. Operatív program: A megye ipari parkjainak fejlesztése

3. prioritás: mezőgazdaság- és vidékfejlesztés

- 3.1. Stratégiai Program: A versenyképes agrárágazatok fejlesztése
- 3.1.1. Operatív program: Versenyképes mezőgazdasági ágazatok fejlesztése
- 3.1.2. Operatív program: Organikus és nem élelmiszer célú (non-food) mezőgazdasági termelés fejlesztése
- 3.1.3. Operatív program: Az erdészeti szektor fejlesztése
- 3.2. Stratégiai Program: Agrártermékek feldolgozása
- 3.2.1. Operatív program: Az agrárlogisztikai szolgáltatások fejlesztése
- 3.3. Stratégiai Program: Falusias (vidéki) térségek fejlesztése
- 3.3.1. Operatív program: Hagyományos háziiparok és kézműves mesterségek

4. prioritás: turizmusfejlesztés tolna megyében

- 4.1. Stratégiai program: Turisztikai termékek fejlesztése és promóciója
- 4.1.1. Operatív program: Turisztikai termékek fejlesztése és promóciója
- 4.2. Stratégiai program: A turizmust kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése
- 4.2.1. Operatív program: A turizmust kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése

5. prioritás: az emberi erőforrások fejlesztése tolna megyében

- 5.1. Stratégiai program: Foglalkoztatási problémák megoldása
- 5.1.1. Operatív program: Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök fejlesztése
- 5.2. Stratégiai program: Oktatás, képzés fejlesztése
- 5.2.1. Operatív program: A szakképzés minőségének, a szakképzettség munkaerő piaci értékének javítása
- 5.3. Stratégiai program: Kultúra és közművelődés
- 5.3.1. Operatív program: A megye tárgyi és szellemi örökségének megőrzése

6. prioritás: fenntartható környezeti fejlődés elősegítése

- 6.1. Stratégiai Program: Környezetvédelmi beruházások
- 6.1.1. Operatív program: Települési szilárd hulladékok kezelése
- 6.1.2. Operatív program: Szennyvizek ártalommentes elhelyezése
- 6.2. Stratégiai Program: Természeti értékek védelme

7. prioritás: közlekedésfejlesztés

- 7.1.Stratégiai Program: Gyorsforgalmi úthálózat fejlesztése
- 7.2.Stratégiai Program: Főúthálózat fejlesztése
- 7.3.Stratégiai Program: Alsóbb rendű utak fejlesztése
- 7.4.Stratégiai Program Alsóbb rendű utak (Kerékpárutak) fejlesztése
- 7.5.Stratégiai Program: Vasúthálózat fejlesztése
- 7.6.Stratégiai Program: Légit közlekedés fejlesztése
- 7.7.Stratégiai Program: Vizi közlekedés fejlesztése

Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója⁷

A dokumentum alapvető célja:

A koncepció azzal a céllal készül, hogy kijelölje Tolna megye lehetséges kitörési pontjait, meghatározza azokat a főbb fejlesztési irányokat, amelyre a megye a 2030-ig terjedő időszakban különös hangsúlyt kíván fektetni. A megyei (területi) programozáshoz rendelt források felhasználásának alapját képezi majd e dokumentum, hiszen a tervezett megyei fejlesztéseknek a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptióhoz illeszkedniük kell.

A dokumentum szerkezeti felépítése:

A koncepció tartalmazza a megye jövőképét, célrendszerét, fejlesztésének átfogó és stratégiai céljait, a célrendszer koherenciáját, a terület felhasználás alapelveit, a fejlesztés eszköz- és intézményrendszerét, a prioritásokat, a felelősséget és intézményrendszerét, a koncepció üzeneteit, kapcsolódását más térségekhez, a közsférán kívüli szereplőket.

Területi alapcélok megfogalmazása:

Cél, hogy a Tolna megyei emberek aktívan, egészségesen és egészséges környezetben éljenek városban és a vidéki kistelepüléseken egyaránt, és ezáltal „Otthonuknak tekintsék Tolna megyét”. A vonzó városi és vidéki élettér megteremtésével, a tervezett fejlesztésekkel biztosítva legyenek a fiatalok helyben maradásához szükséges feltételek és a munkavállalás. A gazdasági szervezetek ágazatonkénti és termékpályánkénti összefogásának ösztönzésével új, az együttműködésekre épülő K+F+I központok kialakításával a helyi erőforrásokra építve cél a megye gazdasági potenciáljának erősítése, új munkahelyeket létrehozásának lehetősége.

A Konceptió közvetlen beavatkozást igénylő, **3 fő terület fejlesztését** tartja kiemelten fontosnak: **gazdaságfejlesztés, humán erőforrás fejlesztés, vidékfejlesztés.**

A dokumentum az alábbi **átfogó célokat** nevezi meg:

- A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése;
- Társadalmi megújulás;
- A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megteremtése.

A koncepció az átfogó célokhoz az alábbi stratégiai célokat rendeli:

A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése

- Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként
 - Széles körű, gazdasági célú vállalkozói együttműködések (klaszterek,

⁷http://www.tolnamegye.hu/teruletfejleszes_2013/Vegleges_koncepcio_elfogadas_elott.pdf

- projektszervezetek) támogatása a Tolna megyei vállalkozások piaci szerepvállalásának megerősítése érdekében ágazatonként, illetve termékpályánként
- Szekszárdi szőlészeti és borászati kutatás-fejlesztési központ kialakítása a Pécsi Tudományegyetem szakmai együttműködésével
 - Dombóvár és Tamási központtal mezőgazdasági célú K+F bázis kialakítása a Kaposvári Egyetem szakmai együttműködésével
 - Energetikai K+F bázis kialakítása Paks és Tamási központokkal
 - A helyi mezőgazdasági alapanyag termelési igényekhez igazított helyi logisztikai alközpont kialakítása funkcionális térségenként
 - A helyi alapanyag termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti, vízi közlekedési csomópontokban
- Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar)
 - Tejipari és húsipari alapanyagokra épülő termékfejlesztés, élelmiszeripari és mezőgazdasági gépgyártás szekszárdi központtal
 - A megyei (elsősorban Bátaszék, Bonyhád, Szekszárd, Tolna és térsége) bőr- és textilipari, illetve kézimunka igényes könnyűipari kapacitások növelése az ágazaton belüli piaci részesedés növelésével
 - A helyi mezőgazdasági alapanyagokra épülő magas hozzáadott értékű élelmiszer és feldolgozóipari kapacitások kiépítése a növénytermesztés és az arra épülő állattenyésztés gazdasági egyensúlyára alapozva, funkcionális térségenként
 - A nagy hagyományokkal rendelkező Tolna megyei építőipar fellendítése
 - A már működő ipari parkok és ipari övezetek fejlesztése, különös tekintettel az ágazati igényeket kiszolgáló infrastruktúrafejlesztésre, a városok és vonzáskörzetük igényeire épülő inkubáció- és szolgáltatásbővítés az ipari parkokban
 - Egészségipari fejlesztések
 - Regionális szintű gazdasági és piaci együttműködések elősegítése klaszterek által
 - A megyei gépgyártási kapacitások erősítése elsősorban az autóipari, szerszámgép gyártás területén és elektronikai iparban
 - A szén-és kőbányászat újraélesztése és arra épülő gazdaságfejlesztés Nagymányok és Váralja térségében a környezeti fenntarthatóság figyelembevételével
 - A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása.
 - Védett építészeti értékek gazdasági, turisztikai és közösségi célú hasznosításának elősegítése
 - Helyi turizmus versenyképessége
 - Országos jelentőségű védett természeti területek
 - Sió turisztikai hasznosítása
 - Duna-menti rekreációs térség kialakítása
 - Termál- és gyógyturizmus megyei központjainak további fejlesztése, új központok létesítése
 - A Szekszárdi és Tolnai Borvidék és a pincefalvak borturisztikai és gasztronómiai kínálatának növelése
 - Kerékpáros turizmus feltételeinek fejlesztése
 - Környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések

- Vállalkozások versenyképességének erősítése
 - Vállalkozások foglalkoztatási képességének erősítése
 - Termék-, technológiai és szervezeti újítások ösztönzése és támogató környezet megteremtése
 - Kis- és középvállalkozás szolgáltatásfejlesztése
 - Üzleti, vállalkozói készségek fejlesztése
 - IKT-technológiák használhatóságának ösztönzése az üzleti életben
 - Vállalkozások megújulóenergia-felhasználását és energiahatékonyság-növelését célzó fejlesztéseinek támogatása
 - Vállalkozások tőkéhez jutási lehetőségeinek szélesítése

Társadalmi megújulás

- Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő piaci esélyeinek javítása és a helyi közösségek megerősítése
 - A gazdasági igényekhez igazított, gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakítása, a szakképzési lehetőségek bővítése és a fiatalok képességeinek kibontakoztatása
 - Felnőttképzési (műszaki szakképzési) központok létrehozása a megyében
 - A közoktatás színvonalának javítása és az oktatás modernizálása (digitalizálás, e-oktatás)
 - A minőségi oktatáshoz való hozzáférés biztosítása és a korai iskolaelhagyás csökkentése
 - Szociális ellátórendszer fejlesztése
 - Civil szféra megerősítése a megyében
 - Helyi identitás és kulturális élet fejlesztése közösségi terek és programok létrehozásával, közösségfejlesztő szakemberképzés indításával
 - Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok munkához jutásának elősegítése
 - Hátrányos helyzetű csoportok befogadásának elősegítése
- A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (negatív) hatásainak mérséklése
 - Családbarát foglalkoztatáspolitikai, az atipikus foglalkoztatás lehetőségeinek kiterjesztése
 - Életminőség javítása és vonzó élettér kialakítása a településeken gazdasági funkcióbővítéssel
 - A lakosság egészségtudatosságának növelése
 - Önkormányzati bérlakásprogram városokban (pl. Szekszárd), valamint bérház- és háztáji program bevezetése az apró- és kisfalvakban
 - Fiatal vállalkozók támogatása, vállalkozásösztönzés
 - Kulturális, sport és szabadidős – rekreációs lehetőségek bővítése városokban és falvakban egyaránt
- Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése
 - Közsféra infrastruktúrájának energiahatékonyságával kapcsolatos beavatkozások
 - Városfejlesztéssel kapcsolatos beavatkozások
 - Térségi és helyi közszolgáltatás- és közigazgatás-fejlesztés
 - Szociális városrehabilitációs fejlesztések
 - Bevételestermelő, értéknövelő, költségcsökkentő fejlesztések

A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megteremtése

- Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel
 - TÉSZ-ek, BÉSZ-ek, termelői csoportok létrehozása termékpályaként
 - Funkcionális térségenként a helyi feldolgozó- és élelmiszeripari kapacitások kiépítése termelői összefogással
 - Apró- és kistelepülési térségek elérhetőségének javítása
 - A helyben előállított termékek piaci értékesítésének elősegítése
 - Minőségi haltenyésztés és -feldolgozás
 - Falusi vendégasztal működtetésének elősegítése
 - A klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése
 - Minőségrendszerekben való részvétel támogatása
 - Mezőgazdasági termelés kockázatainak csökkentése
 - Energiahatékonyság növelése a mezőgazdasági és élelmiszeripari termelésben
- Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése
 - A helyi és helyközi tömegközlekedés keresletorientált racionalizálása
 - Vidékies jellegű városok fejlesztése
 - Helyi erőforrásokra támaszkodó energiahasznosítás
 - Mobil és helyi szolgáltatások megteremtése kistelepüléseken
 - Szabadidősport önszerveződésének támogatása és intézményi háttérének biztosítása
 - Minta ökotelepülés kialakításának lehetősége, ökológikus gondolkodás elsajátítása
 - A vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetése, helyi adókedvezmények biztosítása (szabad vállalkozási övezet)

A fejlesztési célrendszer meghatározása a megyén belüli különféle sajátosságokkal rendelkező területi részegységekre:

- A helyi mezőgazdasági alapanyagokra épülő magas hozzáadott értékű élelmiszer és feldolgozóipari kapacitások kiépítése a növénytermesztés és az arra épülő állattenyésztés gazdasági egyensúlyára alapozva, funkcionális térségenként;
- Sió turisztikai hasznosítása;
- Duna-menti rekreációs térség kialakítása;
- Az oktatás modernizálása (digitalizálás, e-oktatás);
- Helyi közösségi identitásfejlesztést és kulturális életet elősegítő közösségfejlesztő szakemberképzés indítása;
- Bérház (lakás) és háttáji program bevezetése az apró- és kistelepülések elérhetőségének javítása;
- A vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetése, helyi adókedvezmények biztosítás

A Koncepció az alábbi horizontális célok, elvek megvalósítását tűzi ki célul:

- együttműködésre épülő fejlesztések,
- környezettudatos és fenntartható fejlesztések,
- munkahelymegtartást és/vagy munkahelyteremtést is támogató fejlesztések,
- családbarát fejlesztések,
- elsősorban helyi erőforrásra épülő fejlesztések,

- vállalkozásbarát fejlesztések,
- innovatív fejlesztések.

Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója a fent leírt célokkal összhangban az alábbi prioritásokat azonosítja:

1. prioritás: Megyei komplex térségfejlesztési programok

- szabad vállalkozási zóna (Tamási térsége)
- kiemelten fejlesztendő térség (a megye középső, aprófalvas városiányos térsége)
- rekreációs térségek (Duna-mente, illetve Sió-mente)
- funkcióbővítő és szociális célú településfejlesztés
- közösségvezérelt helyi programok

2. prioritás: Gazdaság

- K+F+I potenciál erősítése
- ipari parkok és logisztikai központok kialakítása és szolgáltatásainak fejlesztése
- vállalkozásfejlesztés (ágazati preferenciával, turizmus is)
- agrárvállalkozások versenyképességének javítása
- helyben történő értékesítés elősegítése, szociális gazdasági eszközök alkalmazása
- piaci szereplők térségi gazdasági, tudományos együttműködés erősítése

3. prioritás: Környezet, energetika és közlekedés

- térségi elérhetőség és mobilitás javítása
- igényalapú közösségi közlekedés fejlesztése
- klímavédelmi beruházások támogatása (vízrendezés, vízvisszatartás, öntözés)
- fenntartható területhasználat, környezeti károk enyhítése
- helyi természeti erőforrásokra alapozott energiatermelés erősítése
- energiahatékonyság javítása

4. prioritás: Társadalom

- keresletvezérelt szakképzési és felnőttképzési rendszer kialakítása
- minőségi oktatáshoz, egészségügyi és szociális ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése, a közszolgáltatások minőségének javítása
- munkavállalás, önfoglalkoztatás elősegítése
- közösségfejlesztés.

2.5. Térségi szint

Tolna Megyében helyi szinten az alábbi jelentős fejlesztési dokumentumok lelhetőek fel:

- Paksi Kistérség Gazdaságfejlesztési (Vállalkozásfejlesztési-, Mezőgazdasági-, Turisztikai) Stratégiai Programja,
- Paks Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája,
- Szekszárd Megyei Jogú Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája,
- Tolna Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája,
- Bátaszék Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája,
- Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója Helyzetfeltáró munkarészek,
- Szekszárdi statisztikai kistérség gazdasági- és foglalkoztatási helyzetleírása.

2.5.1. A Paksi Kistérség Gazdaságfejlesztési Stratégiai Programja

A Paksi Kistérség Vállalkozásfejlesztési Stratégiai Programja

A helyi vállalkozások támogatásának általános célja a gazdaság szerkezetváltásának elősegítése, ezen belül egy innovatív, tökeerős, stabil, növekedési potenciállal rendelkező helyi kis- és közepes vállalkozási kör kialakulásának elősegítése, amely az Atomerőmű mellett meghatározó szerepet képes játszani a térség gazdaságában és munkaerőpiacán, illetve amely képes az Atomerőműből –a versenyképesség növelése okán- várható munkaerő kibocsátás felszívására.

Stratégiai célkitűzések:

Hosszú távú célkitűzés: A gazdasági szerkezetváltásának elősegítése, ezen belül egy innovatív, tökeerős, stabil, növekedési potenciállal rendelkező helyi kis- és közepes vállalkozási kör kialakulásának elősegítése, amely az Atomerőmű mellett meghatározó szerepet képes játszani a kistérség gazdaságában.

Rövid távú célkitűzés: A vállalkozások növekedésének és versenyképességük erősödésének, valamint külső piacokra bejutásának elősegítése. A vállalkozások innovációs képességének erősítése, pénzügyi környezetük javítása. Az EU vállalkozásokat támogató szervezeteihez, szolgáltatásaihoz és programjaihoz való könnyebb hozzáférés biztosítása.

A Paks-Dunaföldvár programjának támogatott intézkedései a Nemzeti Fejlesztési Terv és az Agrár- és Vidékfejlesztési Program céljaihoz, valamint Paks-Dunaföldvár vidékfejlesztési stratégiai programjához igazodva születtek meg.

Prioritás: A Paks-Dunaföldvár kistérség gazdasági diverzifikációjának elősegítése:

1. A paksi ipari és technológiai centrum.
2. Kis- és középvállalkozások támogatása, a térség gazdaságába való integrálódásuk segítése.

A Paksi Kistérség Mezőgazdasági Stratégiai Programja

A vidékfejlesztés alapját adó agrárium szempontjából nem azonosak a Paks-Dunaföldvár kistérség adottságai. Az éghajlati és talajadottságok tekintetében három fő terület határolható el egymástól. A Sió-Sárvíz völgyében a feltételek az intenzív kultúráknak kedveznek, itt adottak a szerkezetváltáshoz szükséges feltételek. A Dél-Mezőföldön elhelyezkedő települések esetében – különösen a gyengébb adottságú területeken - nagyobb nehézségekkel kell szembenézni, itt a vidékfejlesztés nem nélkülözheti a komplex, szociális és gazdasági szektorra kiterjedő fejlesztést. A Duna mentének

településein bizonyos mértékig ötvöződnek a két korábban említett tájegység adottságai, azaz zömmel a jó termőhelyi adottságú területek jellemzőek, de nem ritkák a kifejezetten alacsony termőképességű parcellák sem. Annak ellenére, hogy a Paks-Dunaföldvár kistérségen belül ma még jelentős fejlettségbeli különbségek tapasztalhatók, az elemzés hatóköre a kistérség egészére vonatkozik, az említésre érdemes tényezők többsége ugyanis a belső különbségek ellenére általánosan jellemzi a téregység egészét.

Stratégiai célkitűzések:

Hosszú távú célkitűzés: A Paksi kistérség fenntartható fejlődéséhez szükséges feltételek megteremtése, a mezőgazdasági termelés és élelmiszer-feldolgozás versenyképességének javítása, a földhasználat racionalizálása, ezáltal a foglalkoztatás és a jövedelemviszonyok javítása, a vidék népességmegtartó erejének fokozása érdekében.

Rövid távú célkitűzés: A kistérség agrárgazdaságának fejlesztéséhez szükséges a humán és termelői infrastruktúra, valamint a gép- és eszközellátottság javítása. A kistérség agrárgazdaságának diverzifikációja az agrártermelők különböző csoportjainak integrálásával és közvetlenül piacra termelő mezőgazdasági és élelmiszeripari áruk előállításával. A kistérségben jellemző termelői hagyományokra és földrajzi adottságokra alapozott intenzív és extenzív termelési eljárások bevezetése, szükség szerint a szerkezetváltás végrehajtása.

A Paks-Dunaföldvár programjának támogatott intézkedései a Nemzeti Fejlesztési Terv és az Agrár- és Vidékfejlesztési Program céljaihoz, valamint Paks-Dunaföldvár vidékfejlesztési stratégiai programjához igazodva születtek meg.

Prioritás: A termelői hagyományokra és a jó földrajzi adottságokra alapozott növénytermesztési és állattenyésztési kultúrák fenntartható és alkalmazkodó fejlesztése:

1. Agrártermékek előállítását, feldolgozását és értékesítését segítő beruházások és fejlesztési programok támogatása.
2. A mezőgazdaság szerkezetváltását elősegítő szervezet és intézményrendszer kialakítása.
3. A táji adottságokhoz illeszkedő, környezetkímélő gazdálkodási formák bevezetésének és megerősödésének támogatása.

A Paksi kistérség Turisztikai Stratégiai Programja

A helyzetfeltárási munkák eredménye és a statisztikai adatok egyaránt alátámasztják azt a megállapítást, hogy a térség turisztikai potenciálja kihasználatlan. Bár az adottságok és lehetőségek számosak a kistérségben, változatos, többarcú turisztikai kínálat kialakítását tennék lehetővé (kulturális, természeti, gasztronómiai, lovas, szelíd, sport-, bor-, vízi- és ökoturizmus), a térségben eltöltött vendégéjszakák száma mégsem éri el a kívánatos mértéket. Ennek egyik oka, hogy a turisztikai infrastruktúra fejletlen, az utóbbi fél évtizedben alig korszerűsödött. Másik oka, hogy jelenleg négy településre koncentrálódik a forgalom, tehát a térség-szerte meglévő adottságok termékké fejlesztése a legtöbb helyen még várat magára. Talán legfontosabb okként említhető, hogy a meglévő kínálati elemek egyike sem mondható unikálisnak, önmagában egyik turisztikai termék sem képes a látogatókat több napra a térségbe csábítani nagy tömegben, ráadásul a felsorolt elemek eltérő célközönséget is vonzanak. Ezért feltétlenül szükséges lenne a termékfejlesztés és a megfelelő kínálati elemek összekapcsolása, programcsomaggá fejlesztése, ami a turizmusban érdekelt vállalkozók, szervezetek és a települések együttműködését kívánja meg.

A térségi turizmus stratégiai célkitűzései:

Hosszú távú célkitűzés: A kistérség életében a turizmus meghatározó jelentőségű gazdasági ágazattá kell fejleszteni, hiszen az jelentékeny gazdasági eredményt is indukál. A turizmus fenntartható fejlesztéséhez szükség van a térségi adottságokra épülő, azokat tovább erősítő, jól működő turisztikai termékek kialakítására, markáns, egyedi idegenforgalmi arculat kialakítására. Mindezek hatására a kistérség turizmusa a régiós vidékfejlesztési politika elismert, alkalmazott és meghatározó részévé válhat

Rövidtávú célok: A fenti hosszú távú stratégiai célok eléréséhez szükség van:

- programozásra alapozott turizmusfejlesztés megindítására;
- turisztikai termékfejlesztésre, amely magába foglalja a meglévő adottságok továbbfejlesztését, minőségi javítását, a szolgáltatások komplexitásának növelését;
- egységes arculati rendszerre;
- korszerű promóciós eszközök alkalmazására;
- szervezeti stratégiára alapozott menedzsmentre.

A Paks-Dunaföldvár programjának támogatott intézkedései a Nemzeti Fejlesztési Terv és az Agrár- és Vidékfejlesztési Program céljaihoz, valamint Paks-Dunaföldvár vidékfejlesztési stratégiai programjához igazodva születtek meg.

Prioritás: A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése:

1. A térség idegenforgalmi vonzerőinek fejlesztése.
2. Idegenforgalomhoz kötődő szervezeti rendszer fejlesztése.

A gazdaságfejlesztési program sikerességének feltételrendszere:

A gazdaságfejlesztés a kistérség gazdaságát, társadalmát és a természeti környezetét egy egységes, egymással kölcsönhatásban lévő rendszer részeiként kezeli, a problémákat a teljes rendszer összefüggéseiben kívánja feltárni és megoldani. Egyes részek kiemelése, részek fejlesztése a térség gazdaságára nézve nem jár sikerrel.

A vállalkozások sikerességét nagymértékben meghatározó tevékenység a jó marketing.

Prioritás: A kistérség marketing tevékenységének és információs központjainak kialakítása és fejlesztése:

1. A kistérségben információs központok kialakítása és fejlesztése a kistérség információs rendszerének kiépítése.

Nem elhanyagolható az a tény, hogy a vállalkozások sikerességének egyik záloga az, hogy a munkavállalók élhető környezetben lakjanak (lakásviszonyok, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, művelődés, szórakozás, ügyintézés, stb.), és itt élve fejtsék ki termelő tevékenységüket.

A kistérség gazdaságfejlesztési programjának nem szerves része, de elengedhetetlen feltétele, hogy, a kistérség településein megvalósuljanak az alábbi fontos fejlesztések:

Prioritás: A települési infrastruktúra fejlesztése, a települések életfeltételeinek javítása:

1. A kistérség közműhálózatának fejlesztése, ezen belül a szennyvíz- és a földgázhálózat kiépítése.
2. A Paks-Dunaföldvár kistérség komplex közlekedésfejlesztése és infrastruktúra fejlesztése.

2.5.2. Paks Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája⁸

Paks város 3 olyan fejlesztési területet jelölt ki a 2008-ban készült Integrált Városfejlesztési Stratégiájában, ahol a fejlesztési tevékenységeket tervezték megvalósítani. Mindegyik akcióterület belterületen található, kettő a tágabban vett belvárosban, egy pedig az egyik alközponti funkciót betöltő városrészben: Kishegy-Újváros, Belváros és Óváros.

A kijelölés a 2007-2013 tervezési időszakban érvényes pályázati útmutatók kritériumainak és a Városrehabilitációs kézikönyv javaslatainak megfelelően történt, indikatív jelleggel.

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiát Paks Város Önkormányzatának Képviselő Testülete 55/2010 (V. 26) számú határozatával fogadta el.

A tevékenységek meghatározása során a következő további szempontok kerültek figyelembevételre:

- Funkcióbővülés, funkcióerősítés
- Költséghatékonyság, fenntarthatóság
- Magántőke minél nagyobb arányú bevonása
- Lakossági, vállalkozói igények, közszféra elképzelései
- Az akcióterületi fejlesztéseken kívül a város több olyan ágazati illetve területi fejlesztési elképzeléssel is rendelkezik, ami további forrásokat igényel, így befolyásolják a másodlagos akcióterületi fejlesztések időbeli megvalósulását.

A város hosszú távú jövőképe

Olyan erős kistérségi központ és megyei társközpont kialakítása a cél, amely speciális adottságait jól kihasználva, azok mellett azonban más, új területeket is megfelelően erősítve szolgálja a közösség és az egyén céljait, biztosítva azt az élet és munkateret, amely modern, városias, esztétikus.

Paks város jövőbeli fejlesztési irányainak meghatározása

Átfogó cél:

Paks város fejlesztésének hosszú távú, általános célja egy olyan település kialakítása, amely **biztosítja a város és vonzáskörzetének megfelelő kiszolgálását**, a kistérségen belüli településközi integrációs kapcsolatok, Paks Város kistérségen belüli vezető szerepének erősítését. Ennek eszköze **a város integrált fejlesztése**, arculatának kialakítása, a meglévő épített és természeti értékek fenntartható módon való rehabilitálása, fejlesztése; valamint a **gazdasági modernizáció és a térség versenyképességének növelése**, tudatos gazdaságfejlesztési tevékenység révén. Fontos cél ezen kívül a város számára, **a felhalmozott erőforrások** – szellemi és munkaerő kapacitás és háttér, fejlett infrastruktúra, földrajzi helyzetből eredő előnyök - **tudatos kihasználása** a gazdasági fejlődés előmozdítása érdekében.

Középtávú célok:

1) Ágazati célok:

a) Gazdaságfejlesztés

1. hálózati rendszerbe illeszkedő kis- és középvállalati fejlődés, klaszter szerveződés
2. Ipari Park infrastruktúra fejlesztése, szervezet és szolgáltatás fejlesztése
3. integrált mezőgazdasági fejlődés
4. megfelelő szolgáltatási (tercier) háttér kiépítése
5. üzleti szolgáltatások fejlesztése

⁸ http://www.terport.hu/webfm_send/3736

b) Turizmus fejlesztése

1. innovációs-technikai park fejlesztése-tematikus park Pakson
2. vízi turizmus fejlesztése
3. kulturális turizmus fejlesztése
4. borturizmus fejlesztése

c) Társadalmi potenciál fejlesztése

1. lakókörnyezet fejlesztése, társadalmi elégedettség növelése
2. oktatási színvonal emelése
3. közművelődés lehetőségeinek fejlesztése
4. közigazgatás modernizálása
5. egészségügy fejlesztése

2) Területi célok:

- a) VMK/lakótelep központi park környékének oktatási, közművelődési, szolgáltatási célú rehabilitációja
- b) Konzervgyár és környezetének szolgáltató célú rehabilitációja
- c) Polgármesteri hivatal és környezetének intézményi célú rehabilitációja
- d) Régi belváros (Deák -ház) oktatási, kulturális és szolgáltatási célú rehabilitációja

Gazdaságfejlesztés:

A város és térségének területfejlesztési sajátossága, hogy nincs közvetlen – válsághelyzet vagy afelé haladás jelei miatti – gazdaságfejlesztési kényszer, illetőleg a szerkezet-átalakítási szükségesség, ami az **átgondolt és szisztematikus stratégia építés és megvalósítás** esélyét teremti meg, a hosszabb távon tartós és perspektivikus pályát választva.

A gazdaságfejlesztési stratégiát meghatározó alaptényezők az alábbiak:

- Figyelemmel a gazdaságfejlődési és térszerkezeti trendekre (egyfelől feldolgozó-ipari és szolgáltatási ágazati orientáció, másfelől a városi centrumok szerepének erősödése) a térségi gazdaságfejlesztési szükséglet döntően Paks városra hárulhat, a tartós növekedés feltételei zömmel itt állnak rendelkezésre.
- A helyi gazdaság monokultúrája, atomerőmű központúsága hosszú távon mindenképpen hordoz veszélyeket: a város gazdasági potenciáljának meghatározó része „külső” döntésektől függ. Indokolt a korszerű szerkezet irányába mutató diverzifikáció. Paks mind a megye, mind pedig a régió tekintetében a közvetlen kistérségén túlnyúló szerepkör betöltésére alkalmas. Tolna és a Dél-Dunántúl relatív fejlődési lemaradása szükségessé teszi ezt a szerepvállalást, a Pakson felhalmozódott erőforrások – szellemi és munkaerő kapacitás és háttér, fejlett infrastruktúra, jó és a gyorsforgalmi úttal javuló elérhetőségi pozíció, a modern területi gazdaságfejlődési utak (hálózat, klaszter, innovációs lánc, ipari parki keretek stb.) alapjainak megléte stb. – pedig lehetővé is teszik e szerepkör betöltését.
- A kibontakozó új irányzatok szerint a helyi/területi fejlődés és növekedés a közösség és a gazdaság tartós partnerségén nyugszik, és csak az lesz, amit a helyi szereplők valóban meg akarnak csinálni, és amihez „belső” erejük is van.

A város és a térség belső ereje ma már eléggé nagy ahhoz, hogy valós stratégiai döntési pont legyen: a gazdaságfejlesztés útja az erőművel kooperálva vagy anélkül történjen.

A város – kistérségi, megyei és regionális szempontokat egyaránt tekintetbe vevő – gazdaságfejlesztési stratégiája öt csomópont, fejlődési út köré csoportosítható. A turizmus, mint új hangsúlyt kapott ágazat külön prioritásként vizsgálandó.

Turizmus fejlesztése:

Paks Város és Térsége Turizmusfejlesztési Programja a turizmusfejlesztés középtávú céljai között határozza meg a termékfejlesztést, valamint másodlagosan az egységes arculatfejlesztést, és korszerű promóciós eszközök alkalmazásának bevezetését. A termékfejlesztés az alábbi tevékenységeket foglalja magában:

- Meglévő adottságok és különösen termékek szuperpozíciós mechanizmusának elindítása, vagyis sok meglévő érték jobb szervezéssel és promótálással máris nagyobb sikert hoz.
- A meglévő adottságok továbbfejlesztése, minőségi javítása, szolgáltatások komplexitásának növelése.
- Új, arculaterősítő, térségi turisztikai kínálat javító termékek kialakítása.
- Programcsomagok létrehozása.
- A termékfejlesztés piaci szegmens orientáltságának elérése. A fejlesztési témakörök, termékek meghatározásakor azok élveznek prioritást, amelyek az ésszerűséget, gazdasági hatékonyságot és a területfejlesztési szempontokat is kielégítik.
- Helyi vonzerőkre épülnek.
- A hazai és nemzetközi idegenforgalmi trendekhez alkalmazkodnak, illetve annak kiszolgálására jönnek létre.
- Jelentős helyi bevételeket eredményeznek önkormányzati, vállalkezési szinten hosszú távú fejlesztéseken alapulnak.
- A meglévő piaci szegmensek jobb kiszolgálását és új szegmensek megnyerését teszik lehetővé.
- A város és térségét szerves egységként kötik össze, a térségi kohéziót erősítik.

Társadalmi potenciál fejlesztése:

A humán erőforrás fejlesztés és foglalkoztatáspolitikai rövid távú céljainak megvalósításában a munkaügyi központ kirendeltsége az önkormányzat, a foglalkoztatók és a civil szféra közötti szoros együttműködésre van szükség az alábbi célok figyelembevételével:

- A **munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés** elősegítése érdekében a munkahelyteremtő beruházások támogatása, főleg a kis- és középvállalkozások számára, elsősorban ipari termelő, másodsorban idegenforgalmi és más szolgáltató tevékenységek területén. Az önfoglalkoztatóvá válás kiemelt támogatása, ennek keretében a beruházás támogatása mellett biztosítani kell a vállalkozói ismereteket nyújtó képzést, illetve továbbképzést is. A munkahelymegőrzést szolgáló aktív munkaerő-piaci eszközök lehető legszélesebb körű megismertetése a munkáltatókkal, a részmunkaidős foglalkoztatás preferálása a létszámleépítéssel szemben.
- **Humán erőforrás fejlesztés a munkavállalók szakmai mobilitásának elősegítése.** Ennek során a nyitott képzési rendszerekben rejlő lehetőségek mind hatékonyabb kihasználása a folyamatos humán erőforrás-fejlesztés érdekében, különös tekintettel a nyelvi képzésre. Az európai integrációra való felkészülés jegyében a számítástechnikai (ECDL) és idegen nyelvi képzések preferálása. A technológiák változásával lépést tartva, a munkahelyek megtartását segítő átképzések támogatása. A pályakezdő munkanélküliek számának csökkentése érdekében az álláskeresési esélyek javítását szolgáló készségek, képességek, munkaerő-piaci ismeretek, információk átadása még az iskolák elvégzése előtt.
- **A tartósan munkanélküliek reintegrálásának elősegítése kapcsán szoros kapcsolat kiépítése** és működtetése a munkáltatók, a foglalkoztatási célú civil szervezetek, az önkormányzat és a munkaügyi központ kirendeltsége között speciális programok szervezésére és működtetésére. A közmunka és a közhasznú munkavégzés lehetőségeinek kihasználása a munkához való hozzáállás javítása, a munkakészség helyreállítása vagy szinten tartása érdekében. A munkaerő-piaci szereplők és a munkanélküliség kezelésében érdekelt szervezetek közötti partnerség megteremtése és erősítése a gazdasági, társadalmi, szociális és civil szféra együttműködésének megteremtése a foglalkoztatási problémák kezelését célzó programok kidolgozásában, a munkaerőpiaci-mozgásokat befolyásoló eseményekre való reagálást elősegítő információs hálózatok szervezése és működtetése.

2.5.3. Szekszárdi Kistérség Gazdaságfejlesztési Dokumentum

A Szekszárdi kistérségben nem készült kistérségi szintű gazdaságfejlesztési dokumentum.

2.5.4. Szekszárd Megyei Jogú Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája⁹

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiát Szekszárd Megyei Jogú Város Közgyűlése 302/2008. (XI.26.) szekszárdi öh. határozatával fogadta el.

Szekszárd város általános, hosszú távú tervei között szerepeltek – többek között - a lakosság számára minél magasabb életminőséget biztosító városi feltételek megteremtése, versenyképes helyi gazdaság megteremtése, közlekedésfejlesztés, környezetvédelem, valamint a társadalmi kohézió erősítése.

- A gazdaságfejlesztés elemei: ipar- és turizmusfejlesztés.
- Közszolgáltatások fejlesztése: oktatás, egészségügyi és szociális szolgáltatások fejlesztése, ügyintézés gyorsítása, valamint a szabadidős kínálat fejlesztése.
- Környezeti tényezők: hulladékgyűjtő udvar létesítése, hulladékgyűjtő szigetek számának és a szelektíven gyűjtött frakciók számának növelése, alternatív energiaforrások hasznosítása, hulladékgazdálkodás fejlesztése, valamint az illegális lerakóhelyek megszüntetése, felszámolása.
- Versenyképes helyi gazdaság: Tourinform iroda (megvalósult), Ökocentrum és Interaktív tematikus park, rendezvény- és konferenciaturizmus fejlesztése, szálláskapacitás fejlesztése, fürdőfejlesztés (megvalósult), valamint sportpályaépítés.
- Közlekedésfejlesztés: közút- és járdaépítés (megvalósítás alatt), -rekonstrukció, kerékpárút építés, közlekedésbiztonság fejlesztése, parkolóhelyek számának növelése, valamint a helyi tömegközlekedés felülvizsgálata.
- Parkosítás, játszóterek bővítése.
- Közműfejlesztés: csatornahálózat, vízközmű fejlesztés, csapadékvíz és felszín alatti vizek elvezetése fejlesztése, lőtéri ivóvízbázis kármentesítésének folytatása, új vízbázis létesítése, valamint a közvilágítás fejlesztése.
- Településrehabilitáció: Béla király tér (megvalósult), piactér (megvalósítás alatt), Vármegyeháza környezet (megvalósult), Bezerédj tömbbelső rehabilitáció, Liszt Ferenc tér rehabilitáció, Kápolna tér rehabilitáció, autóbusz pályaudvar, laktanya területének fejlesztése (megvalósítás alatt).
- Felhagyott ipari, szolgáltató területek megújítása: temetőfenntartás.
- Otthonteremtés: panellakások utólagos hőszigetelése, valamint építési telkek kialakítása.
- Közbiztonság fejlesztése.
- Oktatásfejlesztés.
- Egészségügyi, szociális szolgáltatások fejlesztése: intézményhálózat infrastrukturális fejlesztése, szekszárdi kórház fejlesztése (megvalósult).
- Közigazgatás modernizációja: intézmények akadálymentesítése, elektronikus tájékoztató szolgáltatás fejlesztése, városi honlap fejlesztése, Hivatal korszerűsítése, Okmányiroda fejlesztése, térinformatikai fejlesztések, valamint a térfigyelő rendszer fejlesztése.

Szekszárd Város kiemelt célja a turizmus fellendítése, turisztikai attrakciók valamint a turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások infrastrukturális fejlesztésével. (Pl.: szálláshelyfejlesztés.) Elkészült az Agora Program, kiépült a Babits Kulturális Központ,

⁹ http://www.terport.hu/webfm_send/3689

ahol komolyabb konferenciákat is szerveznének, de nincs szálláshely, illetve az egyéb nagy rendezvények (pl.: Szekszárdi Szüreti Napok) miatt is szükséges volna további szálláshelyek kialakítása. A Kálvária előtti területen épülne meg a Borhotel 104 szobával. Tervben van a Gemenc szálló felújítása is, mely magán tulajdonban van. Középtávú elképzelés a sportteleppel kapcsolatban van, ahol főként egy sportszálló kialakítása lenne cél, ahol 2-3 busznyi embert el lehetne szállásolni.

A tervek között szerepel a Szekszárd-Bátaszék közötti kerékpárút kiépítése.

2013. év végén folyamatban lévő fejlesztések: A Szekszárdi Városi Bölcsőde bővítése (DDOP-3.1.3/D-11-2012-0004, 2013. június 5-től.), Szekszárd Megyei Jogú Város történelmi városmagjának funkcióbővítő fejlesztése szintén folyamatban van, jelenleg a 2. ütem zajlik. (DDOP-4.1.1/C-09-2f-2010-0001 megvalósítási időszak: 2012.10.02. - 2014.01.17.), valamint Szekszárd Megyei Jogú Város hosszú távon egészséges ivóvízzel való ellátása (KEOP-7.1.3.0/B-2008-0001).

2.5.5. Tolna Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája¹⁰

Tolna Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája a város helyzetértékelésének, és a város térségben betöltött szerepének leírását követően meghatározza a városfejlesztési stratégiáját. Ennek keretében kijelöli a város és városrészek átfogó és középtávú fejlesztési céljait, meghatározza a fő beavatkozási irányokat és azok területeit, illetve a stratégia megvalósításának eszközeit. Az Integrált Városfejlesztési Stratégiát Tolna Város Önkormányzatának Képviselő Testülete 70/2010 (III. 25.) számú határozatával fogadta el.

Regionális szinten a kistérség vonatkozásában meghatározható fejlesztési célok Szekszárd és vonzáskörzetének innováció befogadására alkalmassá tétele, a hagyományosan jelen lévő iparágak és a turizmus versenyképesebbé tétele, Duna-völgy komplex fejlesztése (magas partok, ökológiai rendszerek, vízminőség és az ivóvízbázisok védelme, a Duna átjárhatóságának biztosítása hídépítéssel, integrált turisztikai fejlesztések megvalósítása, az árvízvédelem és ártéri gazdálkodás feltételeinek megteremtése, a szennyvíztisztítás és a hulladékgazdálkodás fejlesztése).

A fentiekhez igazodva az alábbi **átfogó cél** fogalmazódott meg, amely egyben a város átfogó jövőképe is: TOLNA A MÚLT ÉRTÉKEIBŐL ÉPÍTKEZŐ, INNOVATÍV ERŐKET BEFOGADÓ ÉS INTEGRÁLÓ ÉLHETŐ VÁROS, A HOLT-DUNA ÉRTÉKEIRE ÉPÍTVE A TÉRSÉG TERMÉSZETI KAPUJA, TALÁLKOZÁSI PONT A DUNÁNTÚL ÉS A DUNA-TISZA KÖZE HATÁRÁN. Ez az alábbiakat jelenti:

Hosszú távon, 15-20 éves távlatban Tolna a kistérségen belül Szekszárddal együttműködve a kistérség és Tolna megye leginkább fejlődő város-párosává válhat, kihasználva az új országos közlekedési kapcsolatokat gazdasági és idegenforgalmi téren egyaránt. Emellett Tolna kistérségi szerepének erősítése érdekében a fejlesztéseket úgy kell tervezni és végrehajtani, hogy azok a város körzetében, és a kistérségben élők számára is tapasztalhatóan előnyök legyenek. A város másik fontos célja, hogy a Holt-Dunára, mint egyedi természeti értékre alapozva természeti jellegű turisztikai centrum lesz. Emellett a meglévő városképi értékekre és a kulturális hagyományokra építve továbbfejleszti kulturális és történelmi jellegű látnivalóit az idegenforgalom fellendítése érdekében.

Az átfogó cél megvalósítására az alábbi középtávú célok kerültek megvalósításra, amelyek 2018-ig meghatározzák a város és térségének fejlesztési elképzeléseit:

A természeti értékek védelme, a tájhasználat egyensúlyának helyreállítása:

¹⁰ http://www.terport.hu/webfm_send/3663

Holt-Dunaág természeti adottságainak védelmét az ezen adottságokra épülő idegenforgalmi fejlesztési elképzelésekkel. Kiemelt fontosságú a tolnai Holt-Duna-part központi rekreációs területté fejlesztése. Emellett elő kell segíteni a városközpont és a Holt-Duna határozottabb kapcsolatát.

1. Holt-Duna vízutánpótlásának megvalósítása
2. Holt-Duna rehabilitáció

Örökségvédelmi program kidolgozása és a települési környezet minőségének javítása:

A helyi építészeti védettség kiterjesztését és a védett épületek felújításának támogatása. Javaslat az épített örökséget legjobban képviselő épületek műemlékké nyilvánítására, és a városban található műemléki épületek és műemléki jellegű épületek kulturális célú hasznosítására, integrálására a turisztikai kínálatba. Kiemelt figyelmet fordít az értékes és egységes utcaképek megőrzésére.

1. Városi köztéri alkotások karbantartása, felújítása.
2. Minta utcakarakter kialakítása a lakosság bevonásával.
3. Tolna Város területén található értékvédett épületek felújításának támogatása.
4. Zöldfelületek mennyiségi és minőségi fejlesztése 2018-ig min. 2000 m² zöldfelület rekonstrukciója.

A városközpont fejlesztése:

A belváros közterületein át kell rendezni a közlekedési igények kielégítésének sorrendjét. Első a gyalogos, ezt követi a tömegközlekedés, majd a parkoló jármű és végül a gépjárműforgalom. A gazdaságélénkítést szolgálja továbbá a közösségi övezet kialakítása, a központi tér felújítása és forgalomcsillapított, kiskereskedelmi egységekkel, üzlethelyiségekkel ellátott utca, valamint a szükséges parkolók kialakítása is. Meg kell oldani a nagymélységű belvárosi telkek és tömbbelsőik célszerű hasznosítását.

1. Városközpontként definiált területen intézményi épületek felújítása, korszerűsítése.
2. Közterületek minőségének javítása- körforgalom kialakítása.
3. Belvárosi korszerűtlen óvodaépület kiürítése, új funkció létrehozása az épületben, tömbbelső rendezése.
4. Szegregált terület fejlesztése, (DDOP-s projektből megvalósult, jelenleg a soft elemek folynak) Városrészi közpark létrehozása.

Infrastruktúra fejlesztés:

1. Lakóközvetek infrastruktúra fejlesztése, szociális bérlakások minőségének javítása.
2. Közlekedési infrastruktúra fejlesztése, a várost terhelő átmenő forgalom csökkentésére elkerülő utak létesítése. Kerékpárút építése Szekszárd, Tolna, Dombori között. Tolna és Mőzs történeti központjaiban az utak kora és a nagy forgalom miatt azok állapota erősen leromlott, felújítandó. Emellett a városközpontban bővíteni kell a parkolóhelyek számát.
3. Elérhetőség, tömegközlekedés javítása: vasútfejlesztés és a dunai kishajók fogadására alkalmas kikötő létesítésének támogatása.

Felkészülés a település népességének növelésére:

Lakások építésével, lakáshoz jutás segítésével, képzett munkaerő városba csábításával.

Befektetők, nagyobb foglalkoztatók városba történő betelepítése és az idegenforgalom fejlődésének elősegítése:

1. Ingotlangazdálkodási koncepció és azzal párhuzamosan lakossági igények, elképzelések felmérésével átfogó hasznosítási terv elkészítése
2. Ipari és gazdasági funkcióra kijelölt területek fejlesztési programjának kidolgozása, betelepülő vállalkozások számára kedvezmény-rendszer *A volt laktanya területén kijelölt ipari és szolgáltató terület fejlesztése*

Munkahelyteremtést kívánja ösztönözni. A város támogatja az egykori laktanya területén további gazdasági társaságok letelepedését, valamint Mőzs mellett az M6-M9 csomópont környezetében ipari, kereskedelmi-szolgáltató és logisztikai létesítmények számára építési területeket jelöl ki.

Oktatásfejlesztés, településközi együttműködés javítása:

1. Intézményfejlesztés;
2. Speciális középszintű képzési lehetőség beindítása (pl. sportcélú oktatásfejlesztés);
3. Kulturális intézményfejlesztés.

A szociálisan hátrányos helyzetű, leszakadó rétegek felzárkóztatása:

Foglalkoztatási programokkal az alacsonyan képzett munkaerő tartós foglalkoztatása érdekében.

2.5.6. Bátaszék Város Integrált Városfejlesztési Stratégia¹¹

Bátaszék Város Integrált Városfejlesztési Stratégiával rendelkezik, melyet Bátaszék Város Önkormányzatának képviselő testülete fogadott el 2/2010.I.21. KT határozatával.

Bátaszék átfogó középtávú fejlesztési célja, hogy szervezője és motorja legyen a város és a térség társadalmi-gazdasági életének, és az integrált városfejlesztési munka eredményeként minden tekintetben kielégítse a saját és a vonzáskörzet lakosainak jogos igényeit.

Bátaszék fejlesztési irányai:

Térségi hatókörű városi funkciók és szolgáltatások fejlesztése

Ezen intézkedések között említendő a mentőállomás, a távolsági buszpályaudvar, a városi vendégház kialakítása, valamint olyan közösségi funkciók megteremtése, mint pl. az önálló kiállító tér (galéria), vagy a művelődési ház keretében megvalósuló színház és mozi. A funkciómegerősítő beavatkozások szolgálják a város közlekedését, a közösségi funkciókat (a művelődési ház, a közkönyvtár, a szabadtéri rendezvénytér megújítása), a human szolgáltatási funkciókat (az egészségügyi, szociális és közoktatási szolgáltatásokat érintve), valamint a város gazdasági életét.

A minőségi életet szolgáló városi környezet és infrastruktúra megőrzése, fejlesztése

Folytatni kell a megkezdett aqua-programot a városi ivóvízellátás minőségének javítása érdekében. Cél az épített és természeti környezet javítása terén a hulladékkezeléssel kapcsolatos problémák megoldására és a korábbi állapot környezeti terheinek megszüntetésére, a városi lakásállomány folyamatos felújítására, a rekreációs és zöldterületek megóvásához, illetve fejlesztéséhez kapcsolódó intézkedésekkel szoros egységben a város közösségi tereinek megújítására, az élhetőbb környezetet szolgáló közlekedési infrastruktúra kialakítására, valamint az egységes, kisvárosi arculat kialakítására és következetes megjelenítésére irányulnak. Fontos cél a város múltjának, épített (kulturális) örökségének megőrzése, helyreállítása, esetenként feltárása és bemutatása.

¹¹ http://www.terport.hu/webfm_send/3645

A helyi gazdasági potenciál és ennek révén a város versenyképességének javítása

A helyi vállalkozások fejlesztése, életre hívása érdekében meg kell ismertetni a városlakókat, mint potenciális célcsoportot a városfejlesztési lépések eredményeként megteremtődő új üzleti lehetőségekkel. Ilyenek lehetnek a kulturális, vallási és borturizmus, a helyi kézműves hagyományok felélesztése, a magán-szálláshelyek számának és minőségének bővítése, a vendéglátás fejlesztése, a kulturális programszervezés, rendezvények menedzselése, a helyi mezőgazdasági és kézműves termékek kereskedelme, a városüzemeltetés (pl. zöldterületek karbantartása), az üzleti, tanácsadói, vállalkozásfejlesztési szolgáltatások fejlesztése, és kiegészítő elemként a helyben történő felnőttoktatás. Ezen kívül természetesen szükség van olyan ipartelepek, ipari célra felhasználható és alkalmas területek kialakítására is, amelyek versenyképesek a szűkebb-tágabb környezet kínálatával. Ehhez ingatlangazdálkodási lépések, infrastrukturális fejlesztések szükségesek. Fejlesztenie kell a városnak a szociális gazdaság területén történő munkahelyteremtéssel kapcsolatos tevékenységét. Gondoskodni kell közmunkák szervezésénél a munkanélküli városi lakos közfoglalkoztatásáról annak érdekében, hogy ne kerüljenek a munkaerő-piac periferiájára, s könnyebb visszatérjenek a munka világába. Szélesíteni kell a közösségi foglalkoztatás területeit is.

A helyi társadalom és közösségi élet, a humán szolgáltatások fejlesztése

A közösségi terek fejlesztése, bővítése túl azon, hogy közvetlenül szolgálják többek között a város kulturális, szabadidős, szórakoztatáshoz kapcsolódó funkcióit, lehetőséget teremtenek a helyi társadalom kisebb-nagyobb közösségbe szervezésére, illetve megteremtik az ilyen közösségek működésének feltételeit, kereteit, s ezzel lendületet adnak a város civil életének. Az intézményhálózat fejlesztése új és korszerű lehetőséget teremt meg a várostörténeti, a város és a városban élő nemzetiségek kulturális öröksége bemutatásának ösztönzését adva ezzel a hagyományok ápolásának, az értékek megóvásának, továbbá a város és a városi szervezetek partneri kapcsolatai bővítésének, élénkítésének, illetve új emberek, látogatók és közösségek városba vonzásának.

A település az Integrált Városfejlesztési Stratégiájában meghatározta azokat a középtávú fejlesztési terveket, melyek megvalósítása szükséges céljainak elérése érdekében. Az azóta eltelt időben, 2010 óta az IVS-ben szereplő tervek közül megvalósult a szilárd hulladéklerakó rekultiválása, a Cigányárok, mint vezetékes infrastruktúra kiépítés folyamatban van és a településen 2014-ben megvalósul a közvilágítás korszerűsítése, valamint a Mentőállomás fejlesztése is. A táblázatban felsorolt fejlesztések a település továbbra is meglévő konkrét fejlesztési igényeit tartalmazza.

Középtávon tervezett fejlesztések	Konkrét fejlesztési igények
Intézményhálózat fejlesztése	<p>Petőfi Sándor Művelődési Ház felújítása, funkcióbővítése: Művelődési ház teljes felújítása, új színházteremmel, kiszolgáló egységekkel, a funkcióbővítés keretében a Keresztély Gyula Városi Könyvtár is a létesítménykomplexumban üzemelne tovább.</p> <p>Kossuth utcai óvoda átalakítása vendégházzá: A kialakítandó Vendégház non-profit szállásépület, mely elsősorban Bátaszék Város Önkormányzata kezelésében lévő Művelődési Ház programjaihoz és kulturális kapcsolatrendszereihez illeszkedve működik. 48 fő fogadására alkalmas, 1 db szobaegység mozgáskorlátozottak részére akadálymentes kialakítással.</p> <p>Bátaszéki Egészségház kialakítása: Az orvosi rendelők és az ügyelet részére kialakítandó új egészségház, mely során az új épületben sokkal jobb, modernebb egészségügyi ellátásban lehetne részesíteni a rászorulókat.</p> <p>Gondozási központ bővítése: Új épületszárny kialakítására van szükség.</p> <p>Wellness és úszómedence: Az uszoda mellett kisebb wellness rész kialakítás külső medencével, szaunával.</p> <p>Tornacsarnok és sportpálya: Műfüves pálya létrehozása a sportcsarnoknál, és a tornacsarnok teljes felújítása.</p>
Térrendezés, zöldterületek rehabilitációja, rekreációs területek kialakítása	<p>Római Katolikus Plébániatemplom Kerítés: A kerítés rekonstrukció, az eredeti állapot visszaállítása.</p> <p>Bátaszék Városközpont rehabilitációja: A város arculata szempontjából is meghatározó központi terület, a Szt. István és a Szentháromság tér rekonstrukciója, szükséges infrastrukturális fejlesztések - parkolóhelyek bővítése- és a zöld övezet minőségi fejlesztése, a főtérhez kapcsolódó piactér megújítása és bővítése.</p> <p>Játszóterek felújítása, fejlesztése, bővítése.</p> <p>Rendezvénytér kialakítása a város déli területén.</p>
Kerékpárút-fejlesztés	Kerékpárút fejlesztése
Szelektív hulladékgyűjtés bővítése	Szelektív hulladékgyűjtés bővítése
Lakótelkek kialakítása	Lakótelkek kialakítása: területkijelölés megtörtént.
Bérlakás-állomány állagmegóvása, komfortfokozatának fejlesztése	Bérlakás-állomány állagmegóvása, komfortfokozatának fejlesztése és számának bővítése
Ipari területek kialakítása	<p>Naperőmű: Saját földterületen, ahová naperőművet szeretnének telepíteni.</p> <p>Pirolízis üzem: Kisebb iparterületen egy pirolízis üzem kialakítása, bővítése.</p>
Vezetékes infrastruktúra fejlesztése (Kövesd, Lajvér, Vázkerámia telep)	<p>Csapadékvíz elvető rendszer fejlesztése</p> <p>Ivóvízhálózat rekonstrukció: Bátaszéki ivóvízhálózat teljes rekonstrukciója az előregedett, rengeteg problémát – csőtörést – okozó vízvezeték hálózat teljes rekonstrukciója, mely kb. 31 km hosszú vezeték foglal magába.</p>
Autóbusz-pályaudvar létesítése	Autóbusz-pályaudvar létesítése
Közutak rekonstrukciója	Bátaszéki belterületi közutak rekonstrukciója: Az Önkormányzat tulajdonában és kezelésében lévő kritikusan rossz állapotban lévő belterületi utak rekonstrukciója.

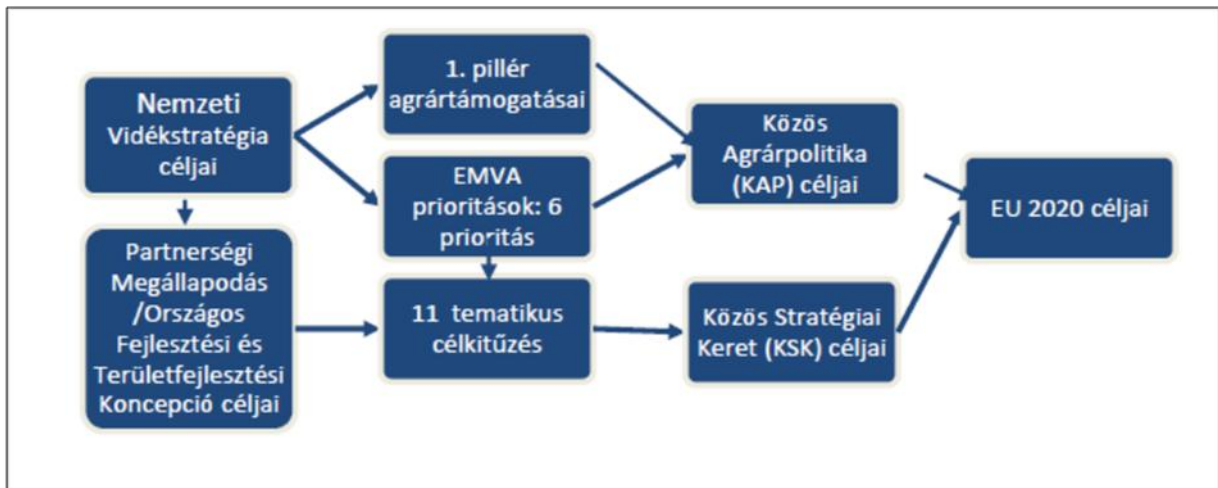
3. ÁGAZATI OPERATÍV PROGRAMOK BEMUTATÁSA 2014-2020¹²

3.1. Vidékfejlesztési Program (VP) 2014-2020¹³

3.1.1. A Vidékfejlesztési Program stratégiai összefüggései

A Vidékfejlesztési Program (VP) kidolgozása a Partnerségi Megállapodásban, azzal összefüggésben az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció tervezetében, valamint a Nemzeti Vidékstratégiában rögzített nemzeti fejlesztéspolitikai stratégiai célkitűzésekből kiindulva, az EU 2020 stratégiában, illetve Közös Stratégiai Keret (KSK) rendelettervezetben rögzített kohéziós, valamint a Közös Agrárpolitikára és az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapra (EMVA) vonatkozó agrárpolitikai és vidékfejlesztési céljaihoz igazodva történik.

A program stratégiai összefüggései

A Program biztosítja az EU 2020 és tematikus célokhoz való hozzájárulást az alábbiak szerint:

- kiemelt figyelmet fordít a kutatás-fejlesztés-innovációt, a tudásátadást, képzést, készségek javítását, erősítését célzó fejlesztéseknek az agrár- és élelmiszergazdaságban és a vidéki gazdaságban,
- alapvető célja a fenntartható és versenyképes agrár- és élelmiszergazdaság megteremtése, az agrár- és élelmiszerszektor hozzájárulása a gazdasági fejlődéshez, a foglalkoztatáshoz, a természeti erőforrások megőrzéséhez,
- átfogó célja a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben gazdasági, szociális, közösségi intézkedésekkel.

¹² http://www.nfu.hu/forum_pate/29

¹³ http://www.nfu.hu/forum_topic_pate/761/filter?offset=0&theme_filter=

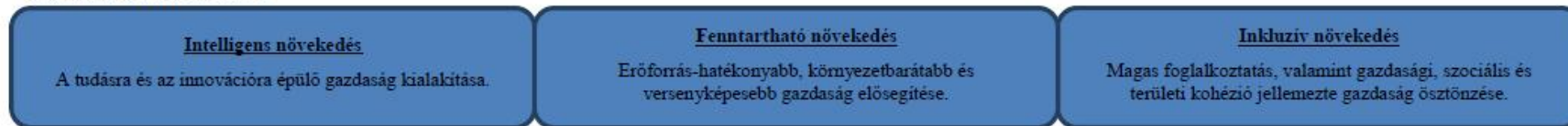
A Program biztosítja a Közös Agrárpolitika céljaihoz való hozzájárulást az alábbiak szerint:

- Középpontjában a versenyképes, életképes mezőgazdaság és élelmiszer-feldolgozás áll.
- Hangsúlyos elemét képezi a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, azzal összefüggésben a környezetkímélő, fenntartható gazdálkodás, agrár-környezetgazdálkodás.
- Kiemelt szempontja és beavatkozási területe a vidéki térségek és közösségek lehetőségeinek bővítése, a vidéki gazdaság és helyi közösségek fejlesztése.

A Vidékfejlesztési Program beavatkozásai a kormányzati tervek szerint szorosan kapcsolódnak a **többi Operatív Program** intézkedéseivel, a vidékfejlesztés szempontját érvényesítve azokkal **szinergiában valósulnak meg**, mind a központi intézkedéseket, mind a helyi és térségi programokat tekintve.

**3.1.2. A Vidékfejlesztési Program stratégiai környezete
(az agrár és vidékpolitikai célok kapcsolódása az EU 2020 célokhoz)**

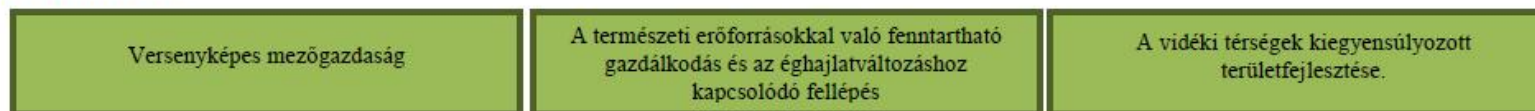
EU 2020 CÉLKITŰZÉSEI

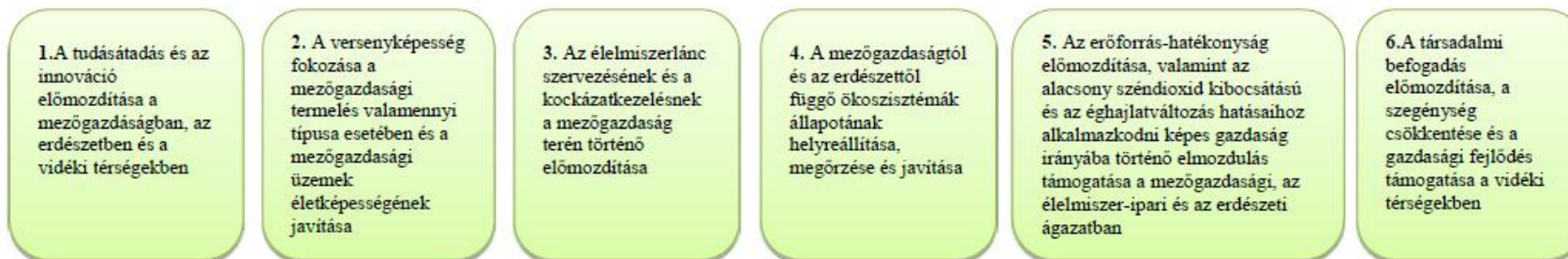
KSK TEMATIKUS CÉLKITŰZÉSEK

KAP CÉLKITŰZÉSEK

EMVA PRIORITÁSOK

3.1.3. A Vidékfejlesztési Program előzetes prioritásai és fókuszterületei

PRIORITÁSOK					
1. A tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben	2. A versenyképesség fokozása a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa esetében és a mezőgazdasági üzemek életképességének javítása	3. Az élelmiszerlánc szervezésének és a kockázatkezelésnek a mezőgazdaság terén történő előmozdítása	4. A mezőgazdaságtól és az erdészettől függő ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása	5. Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony széndioxid kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatban	6. A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben
FÓKUSZTERÜLETEK					
<p>1.a Az innovációnak és a tudásbázis gyarapításának az ösztönzése a vidéki térségekben.</p> <p>1.b A kapcsolatok erősítése a mezőgazdaság és az erdészet, valamint a kutatás és az innováció között.</p> <p>1.c Az egész életen át tartó tanulás és a szakképzés előmozdítása a mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban.</p>	<p>2.a a Szerkezetátalakítás megkönnyítése a jelentős strukturális problémákkal küzdő mezőgazdasági üzemekben, nevezetesen a csekély piaci jelenléttel rendelkező üzemekben, bizonyos ágazatokban működő piacorientált üzemekben és azon üzemekben, amelyek esetében a mezőgazdasági tevékenységek diverzifikálására van szükség.</p> <p>2.a.b. A szerkezetátalakítás megkönnyítése az élelmiszer-feldolgozás területén</p> <p>2.b A generációs megújulás előmozdítása a mezőgazdasági ágazatban.</p>	<p>3.a Az elsődleges termelők megfelelőbb integrálása az élelmiszerláncba a minőségrendszerek, a helyi piacokon és a rövid ellátási láncokon keresztül folytatott promóció, a termelői csoportok és a szakmaközi szervezetek révén.</p> <p>3.b A mezőgazdasági üzemekben megvalósuló kockázatkezelés támogatása.</p>	<p>4.a A biológiai sokféleségnek többek között a Natura 2000 területeken és a jelentős természeti értéket képviselő gazdálkodás tekintetében történő helyreállítása és megőrzése, valamint az európai tájak állapotának helyreállítása és megőrzése.</p> <p>4.b A vízgazdálkodás javítása.</p> <p>4.c A talajgazdálkodás javítása.</p>	<p>5.a A mezőgazdaság általi vízfelhasználás hatékonyságának fokozása.</p> <p>5.b A mezőgazdaság és az élelmiszer-feldolgozó iparág általi energafelhasználás hatékonyságának fokozása.</p> <p>5.c A megújuló energiaforrások, a melléktermékek, a hulladékok, a maradékok és más, nem élelmiszer jellegű nyersanyagok biogazdasági célokra történő szállításának és felhasználásának megkönnyítése.</p> <p>5.d A mezőgazdaságból származó dinitrogén-oxid- és metánkibocsátás csökkentése.</p> <p>5.e A szénmegkötés előmozdítása a mezőgazdaságban és az erdészetben.</p>	<p>6.a Segítségnyújtás a diverzifikáláshoz, új kisvállalkozások alapításához és a munkahelyteremtéshez.</p> <p>6.b A helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben.</p> <p>6.c Az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőbbé tétele, használatának előmozdítása, és minőségének javítása a vidéki térségekben.</p>

3.1.4. A Vidékfejlesztési Program keretében megvalósuló speciális fejlesztési modulok

Közösségvezérelt helyi fejlesztések (CLLD)

A vidéki térségek és közösségek fejlesztése szempontjából kulcsfontosságúak a helyi közösség részvételével megvalósuló, a LEADER alapelvekre épülő fejlesztési programok. A CLLD alulról építkező, helyi közösségre épülő rendszere a vidéki problémák sokkal részletesebb helyi feltárását teszi lehetővé, majd ezt követően az eszköz alkalmazásával kiválaszthatóak és megvalósíthatóak a helyi problémákhoz leginkább illeszkedő beavatkozások, amelyek hatékonysága így magasabb lesz és társadalmi elfogadottsága is garantálható. Az eszköz tartalmilag a Program valamennyi Program prioritásához kapcsolódik. Utóbbi intézkedéseinek elsődleges megvalósítási keretét jelenti. Az eszköz esetében különösen fontos, hogy lehetőséget biztosít a strukturális alapokkal és a többi operatív programmal történő együttműködésre. A többalapos finanszírozás lehetősége az eddigiektől sokkal szélesebb körű stratégiák végrehajtását teremti meg.

Tematikus alprogramok

Az EMVA rendelet lehetőséget ad tematikus alprogramok megvalósítására, amelyek különös jelentőséggel bíró területek sajátos szükségleteivel foglalkoznak és több prioritás megvalósítását is szolgálhatják.

Fiatalközvetítő tematikus alprogram

Vállalkozási tevékenység megkezdéséhez nyújtott támogatás olyan fiatal mezőgazdasági termelők számára, akik első alkalommal kezdenek gazdálkodásba mezőgazdasági üzemben. Gazdaságátadás ösztönzése olyan idős gazdálkodók esetében, akik átadják gazdaságukat fiatal termelőknek. Beruházások és szaktanácsadási-képzési tevékenységek igénybe vétele esetén speciális szabályok kidolgozása a fiatal gazdálkodókra (pl. támogatásintenzitás); farmgyakornoki program támogatása; bemutató gazdaságok támogatása. Inkubátorházak, mezőgazdasági vállalkozások elindításának segítése.

Rövid ellátási lánc tematikus alprogram

A tematikus alprogram a rövid ellátási láncok kialakítását, szervezését, promócióját és a termelői részvétel elősegítését tűzi ki célul. A „rövid ellátási lánc” az együttműködés, a helyi gazdasági fejlesztés, valamint a termelők és a fogyasztók közötti szoros földrajzi és társadalmi kapcsolatok iránt elkötelezett, kevés számú gazdasági szereplő által alkotott ellátási lánc. A következő években kiemelt figyelmet kell fordítani, hogy a helyi – többek között a saját termelésű – élelmiszerek arányának növelésére.

3.2. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) 2014-2020¹⁴

3.2.1. A GINOP célja

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (továbbiakban: GINOP) a magyar gazdaság növekedését szolgálja. A program **egyik legfontosabb célkitűzése, hogy Magyarország foglalkoztatási rátája elérje a 75%-ot.** Ehhez szükséges egyrészt **új munkahelyek létesítése, másrészt a munkát vállalni akarók képességeink fejlesztése.** E célkitűzéshez kapcsolódóan a program további két fontos célkitűzése – az Európa 2020 Stratégiához is illeszkedve – az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektornak a fókuszált fejlesztése.

3.2.2. A GINOP fő beavatkozási területei

Az előző pontban megfogalmazott célok elérése érdekében **a GINOP a rendelkezésre álló forrásokat öt fő beavatkozási területre koncentrálja,** melyek az alábbiak:

1. foglalkoztatás növelése és munkahelyteremtés,
2. vállalkozások, valamint kiemelt növekedési potenciállal rendelkező ágazatok és térségek versenyképességének fejlesztése,
3. K+F+I tevékenységek ösztönzése és a tudásgazdaság erősítése,
4. integrált infokommunikációs fejlesztések, az Információs és Kommunikációs Technológiai (továbbiakban: IKT) szektor fejlesztése,
5. alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságszerkezetre való áttérés támogatása, valamint a környezet megőrzése és védelme, és az erőforrás-hatékonyság növelésének elősegítése.

¹⁴ http://www.nfu.hu/forum_topic_pate/765/filter?offset=0&theme_filter=

Ágazati Operatív Program 2014-2020

Tolna megye

Prioritás	Alap	Régió kategória	Tematikus célkitűzés	Unió támogatás €	Nemzeti társfinanszírozás €	Összes finanszírozás €
1.Vállalkozások versenyképességének javítása, a foglalkoztatás ösztönzése	ERFA	fejletlenebb	3. a kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EVMA esetében) és a halászati és az akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása;	2 444 465 473	431 376 261	2 875 841 734
2.Tudásgazdaság fejlesztése	ERFA	fejletlenebb	1. a kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése	1 552 507 567	273 971 923	1 826 794 490
3.Infokommunikációs fejlesztések	ERFA	fejletlenebb	2. az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének, használatának és minőségének javítása;	853 965 508	150 699 795	1 004 665 303
4.Természeti és kulturális erőforrások megőrzése, az örökségi helyszínek hasznosításán és az energiahatékonyság növelésén keresztül	ERFA	fejletlenebb	6. a környezetvédelem és az erőforrás-hatékonyság propagálása; 4. az alacsony szén-dioxidkibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;	6.(célk.) 454 181 858 4.(célk.) 289 260 309	6.(célk.) 80 149 740 4.(célk.) 51 045 936	6.(célk.) 534 331 598 4.(célk.) 340 306 245
5. Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése	ESZA, YEI	fejletlenebb	8. a foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása; 10. beruházások az oktatás, készségfejlesztés és élethosszig tartó tanulás területén; 9. a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem;	8.(célk.) 923 042 596 10.(célk.) 307 393 044 9.(célk.) 307 393 044 8.(célk - YEI.) 50 000 000	8.(célk.) 162 889 869 10.(célk.) 54 245 831 9.(célk.) 54 245 831 8.(célk - YEI.) 0	8.(célk.) 1 085 932 465 10.(célk.) 361 638 875 9.(célk.) 361 638 875 8.(célk - YEI.) 50 000 000
6. Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése	ERFA	fejletlenebb	1. a kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése; 2. az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének, használatának és minőségének javítása; 3. a kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági és a halászati és az akvakultúra-ágazat versenyképességének javítása; 4. az alacsony szén-dioxidkibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban; 8. a foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása;	1.(célk.) 384 241 306 2.(célk.) 159 740 767 3.(célk.) 512 897 383 4.(célk.) 160 972 614 8.(célk.) 63 896 307	1.(célk.) 20 223 227 2.(célk.) 8 407 409 3.(célk.) 26 994 599 4.(célk.) 8 452 854 8.(célk.) 3 362 964	1.(célk.) 404 464 533 2.(célk.) 168 148 176 3.(célk.) 539 891 982 4.(célk.) 169 057 085 8.(célk.) 67 259 271
7. Technikai segítségnyújtás	ESZA	fejletlenebb	-	221 046 687	39 008 239	54 926

3.3. Környezeti és Energetikai Hatékonysági Operatív Program (KEHOP) 2014-2020¹⁵

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (a továbbiakban: KEHOP) elsődlegesen az **Európa 2020 Stratégiában** lefektetett **„fenntartható növekedés”** prioritáshoz, az erőforrás-hatékonyabb, környezetbarátabb és versenyképesebb gazdaság megvalósításához járul hozzá. Ezen felül számos közvetlen kapcsolódási pontja van az **„intelligens növekedés”** prioritáshoz (főként K+F+I-n keresztül), illetve az EU 2020 Stratégia **inkluzív növekedési** célkitűzéséhez is.

Az EU 2020 stratégia tematikus megközelítést alkalmaz, azaz a kitűzött célok elérését szolgáló intézkedéseket hét különböző ún. „zászlóshajó-programban” (flagship initiative) foglalja össze, melyek közül a KEHOP az **„Innovatív Unió”** és az **„Erőforrás-hatékony Európa”** megvalósulásához járul hozzá közvetlenül.

Az EU 2020 stratégia KEHOP-ban megjelenő részei		A KEHOP tervezett prioritásai*					
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
Kiemelt kezdeményezések							
„Innovatív Unió” kezdeményezés				x			x
„Erőforrás-hatékony Európa” kezdeményezés	- a gazdasági növekedés és az erőforrások felhasználásának szétválasztása		x	x	x	x	x
	- alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás		x	x		x	x
	- a megújuló energiaforrások növekvő mértékű alkalmazása		x	x		x	
Kiemelt EU célok 2020-ra							
az EU GDP 3 %-ának a K+F-re fordítása							x
a 20/20/20” éghajlat-változási/energiaügyi célkitűzések teljesítése						x	

¹⁵ http://www.nfu.hu/forum_topic_pate/771/filter?offset=0&theme_filter=

3.3.1. Klímaváltozásra történő felkészülés (ár- és belvív, komplex vízgazdálkodás)

Célzott EU tematikus célkitűzés:

(5) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és -kezelés előmozdítása

Beruházási prioritások:

- (1) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó beruházások támogatása
- (2) Bizonyos kockázatokkal, katasztrófa-elhárítással és katasztrófavédelmi rendszerekkel foglalkozó beruházások támogatása

Prioritástengelyben tervezett specifikus cél(ok) megnevezése:

Specifikus cél 1:

Klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megalapozása, természeti katasztrófák megelőzése

Specifikus cél 2:

Felszíni vízkészletek megőrzése, fenntartható térségi vízszétosztás fejlesztése

Specifikus cél 3:

Árvizek kártételei elleni védekezés fejlesztése

Specifikus cél 4:

Katasztrófa-kockázat kezelés fejlesztése, lakosság és intézmények felkészítése a természeti katasztrófák kezelésére

Prioritástengelyben tervezett intézkedések, beavatkozások:

Specifikus cél 1:

- Klímaváltozási vonatkozású adatbázis-fejlesztések, hatásvizsgálatok, sérülékenység elemzések, kockázati térképek, modellek, módszertanok kidolgozása.
- Katasztrófavédelmi szempontú kockázatbecslés fejlesztése érdekében egységes, horizontális és integrált módszertan kialakítása és informatikai háttér felállítása.

Specifikus cél 2:

- Térségi vízszétosztás fejlesztése
- Belvízrendszerek vízvisszatartáson alapuló korszerűsítése
- Duna-Tisza köze vízgazdálkodásának komplex fejlesztése

Specifikus cél 3:

- Állami és önkormányzati árvízvédelmi művek fejlesztése
- Dombvidéki vízgazdálkodás fejlesztése, tározók építése

Specifikus cél 4:

- Polgári védelem fejlesztése (lakossági tájékoztatás és tudatosság-fejlesztés feltételeinek megteremtése, a természeti katasztrófák kezeléshez szükséges humán-, és eszközinfrastruktúra bővítése
- Tűzvédelem fejlesztése
- Iparbiztonság fejlesztése

Forrás (Finanszírozó Alap): KA

Keret összeg(Mrd Ft): OP forrásallokációs döntés függvényében

Forrásarány (OP-n belül)%: ?

3.3.2. Víziközmű-szolgáltatás fejlesztése (szennyvíz-, ivóvíz)

Célzott EU tematikus célkitűzés:

(6) Környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása

Beruházási prioritások:

(1) A vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az uniós környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében

Prioritástengelyben tervezett specifikus cél(ok) megnevezése:

Specifikus cél 1:

Ivóvíz-minőség javítása uniós és hazai határértékek teljesítése céljából

Specifikus cél 2:

Szennyvíz-elvezetés és -tisztítási fejlesztések környezetterhelés csökkentése, megelőzése érdekében összhangban a Víz Keretirányelv előírásaival

Specifikus cél 3:

Szennyvíziszap-kezelés és -hasznosítás optimalizálása

Specifikus cél 4:

Hatékonyabb víziközmű rendszerek kialakítása

Prioritástengelyben tervezett intézkedések, beavatkozások:

Specifikus cél 1:

- Ivóvízminőség javítás ivóvíz kezelési technológiák fejlesztésével, más vízbázisra áttéréssel, térségi rendszerek kialakításával, rekonstrukcióval, illetve ezek kombinációjával
- Vízminőség-javítási célú rekonstrukció

Specifikus cél 2:

- Új szennyvízgyűjtő rendszerek, szennyvíztisztító telepek építése, meglévő szennyvíz-gyűjtő rendszerek, szennyvíztisztító telepek fejlesztése és bővítése beleértve az építéshez, fejlesztéshez kapcsolódó hálózatrekonstrukciót és a természetközeli szennyvíztisztítás megvalósítását;
- Komplex projekt részeként közcsatornával gazdaságosan el nem látható települések, településrészek környezetbarát és költséghatékony, szakszerű egyedi szennyvízkezelésének megoldása/fejlesztése

Specifikus cél 3:

- Szennyvíziszap-stratégiában megfogalmazott intézkedések végrehajtása
- Szennyvíziszap országosan egységes koncepció alapján történő hatékony kezelése és optimális hasznosítása érdekében szükséges beruházások, fejlesztések energiahatékonysági elemekkel

Specifikus cél 4:

- Integrált, költséghatékonyabb, biztonságosabb irányítási rendszerek bevezetése, informatikai fejlesztések
- Rendszerek energiaköltségének csökkentése, kapacitásoptimalizálást célzó beruházások

Forrás (Finanszírozó Alap): KA

Keret összeg (Mrd Ft): OP forrásallokációs döntés függvényében

Forrásarány (OP-n belül)%: ?

3.3.3. Vízvédelemmel, hulladékgazdálkodással, levegőminőséggel és zajvédelemmel kapcsolatos fejlesztések, ökoinnováció

Célzott EU tematikus célkitűzés:

(6) Környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása

Beruházási prioritások:

- (1) A hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az uniós környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében (KA)
- (2) A vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az uniós környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében (KA)
- (3) A városi környezet javítása, a szennyezett talajú területek helyreállítása és a levegőszennyezés csökkentése (KA)
- (4) A hulladékgazdálkodási ágazatban, a vízgazdálkodási ágazatban, a talajvédelem, vagy a légszennyezettség csökkentése területén a környezetvédelem és az erőforrás-hatékonyság javítását szolgáló innovatív technológiák előmozdítása (ERFA)

Prioritástengelyben tervezett specifikus cél(ok) megnevezése:

Specifikus cél 1:

Hulladékgazdálkodással kapcsolatos fejlesztések

Specifikus cél 2:

Levegőtisztaság-védelemmel és zajcsökkentéssel kapcsolatos fejlesztések elősegítése

Specifikus cél 3:

A 2000/60/EK Víz Keretirányelv végrehajtása

Specifikus cél 4:

Ökoinnovációs fejlesztések és kapcsolódó beruházások

Prioritástengelyben tervezett intézkedések, beavatkozások:

Specifikus cél 1:

- A települési hulladékhasznosító és ártalmatlanító hálózat kiépítése
- Állami/ önkormányzati tulajdonban lévő szelektív gyűjtés fejlesztése, házhoz menő szelektív gyűjtés kiépítése
- A lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok kezelésének megszervezése
- Komposztálás, biogáz termelés támogatása
- A települési szilárdhulladék-lerakókat érintő térségi szintű rekultivációs programok elvégzése
- Nem veszélyes építési-bontási hulladékok 70%-os anyagában történő hasznosítási arányának elérése
- Azbeszmentesítés (veszélyes építési-bontási hulladékok kezelése)

Specifikus cél 2:

- Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat fejlesztése
- Régiók és települések levegőszennyezettség forrásösszetételének meghatározása
- Légszennyező anyagok kibocsátási leltárának és előrejelzésének fejlesztése
- POP Nemzeti Intézkedési Terv felülvizsgálata
- Stratégiai zajtérképek és intézkedési tervek felülvizsgálata a nagyvárosi agglomerációkra, valamint a nagy forgalmú vasutakra és közutakra
- Zajcsökkentési intézkedési tervek végrehajtása
- Térinformatikai alapú, légszennyezettségi modell létrehozása

Specifikus cél 3:

- A vízgyűjtő-gazdálkodási terv aktualizálása
- Ivó-vízbázisok védelme
- Vízfolyások és állóvizek szennyezés csökkentési és hidromorfológiai állapotát javító intézkedések
- Szennyezett területek kármentesítése
- A vizeket érintő ágazati információs rendszerek fejlesztése
- Monitoring fejlesztés, egyszeri felmérések

- Nagy tavainkra kiterjedő környezeti monitoring rendszer

Specifikus cél 4:

- Szennyezés megelőzésre irányuló technológiai innovációk
- Termékek környezetvédelmi szempontú innovációja
- Szolgáltatások környezetvédelmi szempontú innovációja

Szennyezéskezelési technológiai innováció

Forrás (Finanszírozó Alap): KA, ERFA

Keret összeg (Mrd Ft): *OP forrásallokációs döntés függvényében*

Forrásarány (OP-n belül)%: ?

3.3.4. Természetvédelmi és élővilágvédelmi fejlesztések

Célzott EU tematikus célkitűzés:

(6) Környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása

Beruházási prioritások:

(1/a) A biológiai sokféleség védelme és helyreállítása, talajvédelem és -helyreállítás és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA 2000-t és a zöld infrastruktúrákat is (ERFA)

(1/b) A biológiai sokféleség megóvása, illetve helyreállítása, beleértve a zöld infrastruktúrákat is (KA)

(2) A kulturális és természeti örökség védelme, elősegítése, fejlesztése (ERFA)

Prioritástengelyben tervezett specifikus cél(ok) megnevezése:

Specifikus cél 1:

A közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetének javítása

Specifikus cél 2:

A természetvédelmi kezelés infrastrukturális feltételeinek javítása

Specifikus cél 3:

A fajok és élőhelyek természetvédelmi helyzetének nyomon követéséhez szükséges feltételek megteremtése

Specifikus cél 4:

Földtudományi természeti értékek és a kulturális örökség szempontjából is jelentős védett természeti értékek és területek megőrzése

Specifikus cél 5:

Működőképes természeti rendszerek (ökoszisztémák) és tájak és az általuk nyújtott szolgáltatások hosszú távú megőrzése

Prioritástengelyben tervezett intézkedések, beavatkozások:

Specifikus cél 1:

- Élőhely-fejlesztés, -rekonstrukció védett és Natura 2000 területeken
- Közösségi jelentőségű, ill. védett növény és állatfajok ex-situ megőrzéséhez, a fajmegőrzési programok akciótervének végrehajtásához szükséges eszközrendszer kialakítása, fejlesztése, célzott faj-megőrzési beavatkozások egyes kedvezőtlen természetvédelmi helyzetű fajok természetvédelmi helyzetének javítása érdekében

Specifikus cél 2:

- Természetvédelmi rendeltetésű területek mezőgazdasági módszerekkel fenntartott élőhelyeinek természetvédelmi kezeléséhez szükséges infrastrukturális háttér fejlesztése
- Természetvédelmi rendeltetésű erdők és „erdő” művelési ágú területek természetvédelmi kezeléséhez, ill. a folyamatos erdőborítást biztosító (pro silva) erdőkezeléshez szükséges infrastrukturális háttér fejlesztése

Specifikus cél 3:

- Közösségi jelentőségű fajok és élőhely-típusok, valamint az azokat veszélyeztető tényezők monitorozásához szükséges eszközpark fejlesztése, a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer továbbfejlesztése, infrastrukturális és intézményi háttérének javítása

Specifikus cél 4:

- Kulturális örökségi jelentőséggel is rendelkező védett természeti értékek és területek, valamint a földtudományi értékek megőrzését és bemutatását szolgáló fejlesztések
- Földtudományi természeti értékek, köztük a barlangok megőrzését és bemutatását szolgáló fejlesztések

Specifikus cél 5:

- Védett és Közösségi jelentőségű fajok szabad mozgását és az élőhelyek közötti ökológiai kapcsolatok biztosítását szolgáló infrastruktúra kialakítása, fejlesztése, vonalas létesítmények természetkárosító, tájromboló, és a fajok vándorlását akadályozó hatásának mérséklése
- A természetes élőhelyek feldaraboltságának (fragmentációjának), illetve a fajok elterjedését korlátozó diszkontinuitásának csökkentését és az élőhelyek közötti ökológiai kapcsolatok biztosítását szolgáló fejlesztések, táji léptékű élőhely-fejlesztési programok, táj-rekonstrukció

Forrás (Finanszírozó Alap): KA, ERFA

Keret összeg (Mrd Ft): *OP forrásallokációs döntés függvényében*

Forrásarány (OP-n belül)%: ?

3.3.5. Megújuló energiaforrások alkalmazása, energetikai és energiahatékonysági fejlesztések (épületenergetika)

Célzott EU tematikus célkitűzés:

(4) Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatás minden ágazatban

Beruházási prioritások:

- (1) A megújuló energiaforrások előállításának és elosztásának támogatása
- (2) A vállalkozásoknál az energiahatékonyság és a megújuló energia használatának elősegítése
- (3) Az infrastrukturális létesítményekben és a lakásépítési ágazatban az energiahatékonyság és a megújuló energia támogatása
- (4) Intelligens alacsony és közepes feszültségű elosztórendszerek fejlesztése

Prioritástengelyben tervezett specifikus cél(ok) megnevezése:

Specifikus cél 1:

A megújuló energia felhasználás növelése a köz-, lakossági- és gazdasági szektorban

Specifikus cél 2:

Az energiahatékonyság és az energia-megtakarítás növelése a köz-, lakossági- és gazdasági szektorokban

Specifikus cél 3:

Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése

Specifikus cél 4:

Az energiatudatosság növelése komplex szemléletformálási programok megvalósításán keresztül

Specifikus cél 5:

A villamosenergia-rendszer alkalmassá tétele a megújuló, energiahatékonysági és kibocsátás-csökkentési célok végrehajtására

Prioritástengelyben tervezett intézkedések, beavatkozások:

- Lakóépületek (panel és nem panel) energiahatékonysági felújítása
- Új közel nulla energiaigényű lakó- és középületek építésének ösztönzése.
- Állami közfeladatot ellátó épületek energiahatékonysági korszerűsítése
- Önkormányzati közfeladatot ellátó épületek energiahatékonysági korszerűsítése
- A gazdasági és nonprofit szektor energiahatékonysági intézkedéseinek támogatása
- Távhőrendszerek energiahatékonysági fejlesztése és megújuló alapra helyezése
- Decentralizált biomassa fűtőművek és kogenerációs erőművek létesítésének elősegítése
- Geotermikus energia hasznosításának támogatása
- Biogáz hasznosítás és biometán alkalmazásának támogatása
- Nap-, szél-, és vízenergia hasznosításának támogatása
- Hulladékok energetikai hasznosítása
- 2. és 3. generációs bioüzemanyag gyártástechnológiák piacra lépésének támogatása (adott technológia vonatkozásában az első referencia üzem)
- Egyéb - nem épülethez kapcsolódó - közfeladat-ellátás energiahatékonysági beavatkozások (pl. a közvilágítás energiahatékonyabbá tétele)
- Komplex szemléletformálási programok indítása
- Kis kapacitású tározó rendszerek létesítése megújuló termelő egységek mellé, a decentralizált szabályozások megvalósítása érdekében
- Intelligens hálózati projektek terjesztése (smart grid)

Forrás (Finanszírozó Alap): KA

Keret összeg (Mrd Ft): OP forrásallokációs döntés függvényében

Forrásarány (OP-n belül)%: ?

3.3.6. Környezetügyi és energetikai K+F+I, szemléletformálás

Célzott EU tematikus célkitűzés:

(1) A kutatás, technológiai fejlesztés és az innováció erősítése

Beruházási prioritások:

(1) A kutatási és innovációs infrastruktúra (K+I) és ennek kiválóságának a fejlesztésére irányuló kapacitás megerősítése és különösen az európai érdekeltségű kompetenciaközpontok támogatása

(2) A vállalatok innovációs és kutatási beruházásának előmozdítása, a vállalkozások, a K+F központok és a felsőoktatás közötti kapcsolatok és szinergiák létrehozása, különös tekintettel a termék- és szolgáltatásfejlesztésre, a technológia átadásra, szociális innovációra és közszolgálati alkalmazásokra, a keresletélénkítésre, hálózatépítésre, a klaszterekre és az intelligens specializáció általi nyílt innovációra, továbbá a technológiai és alkalmazott kutatás, a kísérleti programok, a korai termékHITELESÍTÉSI intézkedések, az alaptermotechnológiák fejlett gyártási kapacitásának és az első gyártásnak a támogatása, valamint az általános célú technológiák terjesztése.

Prioritástengelyben tervezett specifikus cél(ok) megnevezése:

Specifikus cél 1:

Szakterületi (víz, szennyvíz, levegő, talaj, hulladék, természetvédelem) környezetügyi K+F+I

Specifikus cél 2:

A környezeti terhelés megelőzésére irányuló technológiák kutatása, fejlesztése és a termékek újrahasználhatóságának növelése, KFI eredmények és igények nyomon követése,

a vállalkozások környezettechnológiai fejlesztéseinek innovációs és kutatási beruházásainak támogatása a vállalati környezetvédelmi vezetési rendszerek kiépítéséhez és a termékek ökocímke minősítéséhez szükséges fejlesztések ösztönzése, valamint a „Tudásháromszög” együttműködésének fejlesztése,

Specifikus cél 3:

Környezetügyi szemléletformálás és tervezés

Prioritástengelyben tervezett intézkedések, beavatkozások:

Specifikus cél 1:

- Vízgyűjtő-gazdálkodással összefüggő és ivóvíz készlet védelmét szolgáló K+F+I támogatása:
- Talajvédelemhez és kármentesítéshez kapcsolódó KFI támogatása
- Szennyvíz-gazdálkodással kapcsolatos K+F+I támogatása:
- Hulladékkezeléssel kapcsolatos K+F+I támogatása:
- Természetvédelmi fejlesztésekhez kapcsolódó környezetvédelmi K+F+I támogatása:
- Levegőtisztaság-védelemhez és zajvédelemhez kapcsolódó K+F+I:

Specifikus cél 2:

- A hazai környezettechnológiai innovatív KKV-k külföldre jutásának elősegítése hálózatosodás, vállalatok, K+F központok és felsőoktatás közötti kapcsolatok és szinergiák erősítése
- Anyag- és energiahatékonyságot növelő innovációk, környezetterhelést megelőző alapú technológiai innovációk
- A vállalati környezetvédelmi vezetési rendszerek és a termékek ökocímke minősítésének ismertségének, elterjedésének ösztönzése,
- A kulcsfontosságú, új technológiák (ideértve a nano-, foto-, biotechnológiákat) környezetvédelmi célú alkalmazása, korszerű anyagok kifejlesztése, környezeti hatásának vizsgálata

Specifikus cél 3:

- A környezettudatos életvitelt elősegítő programok, szakmai, módszertani anyagok kidolgozása, bemutatóházak létrehozása, fejlesztése
- A lakossági környezetvédelmi szemléletformálás, oktatás, képzés szervezése, a fenntartható fogyasztási szokások elterjesztése és a fogyasztók környezettudatosságának növelése
- Intézmények és vállalkozások környezettudatos működésének elősegítése, a vállalati környezetvédelmi vezetési rendszer (EMAS) ismertségének növelése,
- A kisebb környezeti terhelést jelentő alternatívák ösztönzése, a környezetbarát, ökocímke minősítő és termékjelölési rendszerek ismertségének növelése
- Szakterületi fejlesztéseket megalapozó környezetvédelmi tervek készítése és a megvalósítást segítő környezetvédelmi programok elkészítése

Forrás (Finanszírozó Alap): ERFA, ESZA

Keret összeg (Mrd Ft): *OP forrásallokációs döntés függvényében*

Forrásarány (OP-n belül)%: ?

3.3.7. Technikai segítségnyújtás

Célzott EU tematikus célkitűzés:

-

Beruházási prioritások:

-

Prioritástengelyben tervezett specifikus cél(ok) megnevezése:

Az operatív program műveleteinek eredményes és hatékony megvalósítása.

Prioritástengelyben tervezett intézkedések, beavatkozások:

- Program végrehajtási feladatok támogatása
- Programkommunikációs és partnerségi feladatok támogatása
- Programértékelési és egyéb előkészítési feladatok támogatása
- Projektfejlesztési, gazdasági információszolgáltatási és tervezési környezet fejlesztése

Forrás (Finanszírozó Alap): KA, ERFA, ESZA

Keret összeg (Mrd Ft): *OP forrásallokációs döntés függvényében*

Forrásarány (OP-n belül)%: ?

3.4. Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) 2014-2020¹⁶

A magyar Partnerségi Megállapodás fő célja a fenntartható, magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővítésére épülő gazdasági növekedés, továbbá az ezt megalapozó társadalmi kohézió biztosítása.

A Partnerségi Megállapodás fő célkitűzéséhez tehát az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (a továbbiakban: EFOP) a humán tőke növelésével és a társadalmi környezet javításával tud a legeredményesebben hozzájárulni.

3.4.1. Az EFOP fő beavatkozási irányai

Az EFOP a Partnerségi Megállapodás 4. nemzeti prioritásában, azaz a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése, valamint a Jó Állam prioritásban foglaltakat valósítja meg az alábbi hét fő beavatkozási irányon keresztül:

- a szegénység elleni küzdelem,
- a társadalmi kohézió erősítése (társadalmi aktivitás, antidiszkrimináció és esélyteremtés, aktív közösségek és fiatalok stb.),
- egészségmegőrzés és egészségügyi fejlesztések,
- a köznevelés minőségének fejlesztése kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére,
- felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelése,
- utánpótlás mennyiségi és minőségi megerősítése a humán intézményekben dolgozók körében és a kutatás-fejlesztésben, továbbá
- a Jó Állam megerősítése.

¹⁶ http://www.nfu.hu/forum_topic_pate/766/filter?offset=0&theme_filter=

3.4.2. EFOP tematikus célkitűzések és beruházási prioritások

Tematikus cél	Beruházási prioritás	Indoklás
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	9.(a) beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése	Ebben a beruházási prioritásban fognak megvalósulni a minőségi egészségügyi és szociális közszolgáltatásokhoz való jobb hozzáférést, a kitagolást, továbbá a szegénység elleni küzdelmet szolgáló infrastrukturális fejlesztések.
	9.(b) a rászoruló városi és falusi közösségek fizikai rehabilitációjának és gazdasági fellendülésének támogatása	A beruházási prioritás szolgálja a területi leszakadási folyamatok megállítását, lakhatási hátrányok felszámolását, a társadalmi aktivitás növelését és a közösségfejlesztést.
	9.(d) aktív befogadás	Cél a szegénység és a hátrányos helyzetek átöröklődésének megakadályozása, a foglalkoztathatóság elérése, a társadalmi kohézió, az önkéntes és antidiszkriminációs szerepvállalás növelése, valamint a fiatalok társadalmi szerepének megerősítése. A beruházási prioritás keretei között az egyéneket célzó országos beavatkozások kerülnek végrehajtásra.
	9.(e) a társadalom peremére szorult közösségek befogadása	A beruházási prioritás fókuszában a szegénység minden formájának leküzdése áll. Célcsoportjában a hátrányos helyzetű emberek, mélyszegénységben élők, romák és lakókörnyezetük vannak, beavatkozási fókuszban a közösségeik vannak.
	9.(g) a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása	A beruházási prioritás célja a közszolgáltatásokban dolgozó emberi erőforrás minőségének javítása és életpályájának megújítása, az intézmények szervezeti működését támogató eszközök fejlesztése, továbbá az egészségtudatosság fokozása.
	9.(h) a szociális gazdaság és vállalkozások ösztönzése	A szegénység elleni küzdelemben támaszkodunk a szociális vállalkozásokra, mint olyan gazdasági szereplőkre, melyeknél a hangsúly a foglalkoztatás növelésén van. Ez az egyik garanciája annak, hogy a szegénység csökkentése hosszabb távon is fenntartható maradjon, vagyis a beavatkozások eredményeként a szegénységből kilépők megkapaszkodhassanak a munkaerő-piacon.
	9.(i) közösségek szintjén irányított helyi fejlesztési stratégiák	Ez a beruházási prioritás a helyi szinten megvalósuló társadalmi befogadási intézkedéseket tartalmazza. Azon beavatkozások lesznek helyi szinten megvalósítva, ahol fontos a területi sajátosságok érvényesítése, illetve melyek közvetlenül szolgálják a helyi közösség erősítését.
10. Beruházás az oktatásba, készségekre és az egész életen át tartó tanulásba	10.(a) oktatási és képzési infrastruktúrák fejlesztésével	Ebben a beruházási prioritásban valósulnak meg a köznevelési, felsőoktatási és az oktatást-nevelést támogató egyéb infrastrukturális fejlesztések.
	10.(b) a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkorai nevelésben, mind a közoktatásban	A beruházási prioritás két egymásra épülő beavatkozást fog át: a korai iskolaelhagyás komplex eszközökkel történő kezelését, továbbá általában a köznevelés eredményességének, hatékonyságának és hátránykompenzáló szerepének javítását annak érdekében, hogy a köznevelésből sikeresen kikerülő gyermekek legyenek felvértelve a boldogulásukhoz szükséges képességekkel.
	10.(c) a felsőfokú oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében	E beavatkozások nem kizárólag a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányát kívánják növelni, hanem ezen túlmenően a felsőfokú képzést szorosan hozzá kívánják igazítani a gazdaság igényeihez, továbbá növelni fogják a felsőoktatási kiválóságot a kutatás-fejlesztési, innovációs és azt támogató humán erőforrás bővítése érdekében. Ezzel egyfajta átmenet is képződik az innovációt szolgáló beavatkozások felé.
1. A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítését szolgáló ESZA fejlesztések	A 10. tematikus célkitűzésen keresztül az 1. tematikus célkitűzés támogatása, a 3. cikk, 2. bekezdés, c) pont szerint: a kutatás, a technológiai fejlődés és az innováció ösztönzése posztgraduális képzések kidolgozása, kutatói képzési programok, valamint a felsőoktatási intézmény-ek, kutató- és technológiai központok és vállalkozás-ok közötti hálózatépítő tevékenységek és partnerségek révén	A beruházási prioritás biztosítja a K+F+I rendszer humán fejlesztések általi megalapozását, hozzájárul a kutatások hatékonyabbá tételéhez az intelligens szakosodás keretében. Segíti a Horizon2020 projektekben és európai kutatási hálózatokban, programokban való magas részvételt, továbbá szolgálja a kutatói életpálya vonzóbbá tételét, a doktori képzések támogatását, a kutatói létszám növelését így hozzájárul az EU azon célkitűzéséhez, amely az EU-ban legalább egymillió új kutatói álláshely elérést feltételezi.
11. Az intézményi kapacitás javítása és hatékony közigazgatás	11.(b) a közigazgatási szervek és a közszolgálatok intézményi kapacitásának és hatékonyságának növelése a reformok, jobb szabályozás és a felelősségteljes kormányzás érdekében	A közigazgatás-fejlesztés, a Jó Állam koncepció megvalósítása átszövi valamennyi fejlesztési területet, ezért kiemelt fontosságú. 2010 óta számos reformintézkedés történt a közigazgatás korszerűsítése terén kapcsolódva az országspecifikus ajánlásokhoz, melyek folytatására van szükség. Fejlesztendő a bírósági eljárások hatékonysága és minősége, az ügyfeleket érintő eljárások, a humán erőforrás-menedzsment, a szervezeti működés, valamint folytatni szükséges az állampolgárok és a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkentését.

3.4.3. Az EFOP pénzügyi kerete

Az EFOP pénzügyi kerete a teljes Magyarországra jutó uniós támogatás 10,94%-a, 2013-as árakon megközelítőleg 741 milliárd forint. Az operatív program keretének túlnyomó része, 64,6%-a az Európai Szociális Alapból, míg 35,4%-a az Európai Regionális Fejlesztési Alapból kerül finanszírozásra, lévén a beavatkozások döntő hányada a humán tőke javítását célozza.

Prioritási tengelyek megnevezései	Tematikus cél szerinti bontás	Beruházási prioritás szerinti bontás	Prioritási tengely szerinti bontás
1. Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén	9. cél: 52,02%	9.a): 9,4%	16,05%
2. Befogadó társadalom		9.b): 5,6%	
		9.d): 13,5%	35,97%
		9.e): 12,5%	
		9.g): 9,3%	
		9.h): 1%	
		9.i): 0,8%	
3. Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében	10. cél: 36,6%	10.a): 20,2%	16,72%
4. Gyarapodó tudástőke		10.b): 10,6%	
	1. cél: 5,9%	10.c): 11,7%	23,83%
5. Jó Állam	11. cél: 4%	11.b): 4%	3,83%
6. Helyi stratégiák végrehajtása, társadalmi innováció és transznacionális együttműködés	9. cél	9. (i)	1,46%
7. Technikai segítségnyújtás	2,18%	2,18%	2,18%
	100%	100%	100%

3.5. Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), 3.0 munkaközi változata 2014-2020¹⁷

3.5.1. A TOP küldetése

Magyarország Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban (OFTK) rögzített át-fogó és hosszú távú fejlesztési irányai alapján a Partnerségi Megállapodás (PM) kijelöli a 2014–20-as időszak öt fő nemzeti fejlesztési prioritását. Az ötödik nemzeti fejlesztési prioritás, a gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósításának legfontosabb biztosítékát a területi operatív programok jelentik. Ezek közül is kiemelkedik a jelentős forráskeretekkel rendelkező, az ország európai szinten felzárkózást igénylő minden megyéjére kiterjedő (ún. kevésbé fejlett régiók célterület) Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP).

Ennek megfelelően a TOP fő küldetése, hogy **kereteket biztosítson a területileg decentralizált fejlesztések tervezéséhez és megvalósításához**. Törekvéseinek tematikus fókuszában két tényező áll:

(1) **Térség-specifikus gazdasági növekedés és foglalkoztatás-bővítés:** a TOP erős gazdaság-fejlesztési orientációja miatt jelentősen hozzájárul ahhoz a kormányzati törekvéshez, amely szerint a 2014–2020-as uniós fejlesztési források 60%-ának közvetlenül a gazdaságfejlesztést kell szolgálniuk.

(2) **Területi és települési önkormányzati kompetenciákba eső** feladatellátás kapcsán felmerülő fejlesztési szükségletek kielégítéséhez szintén keretet ad. Ezért a TOP fejlesztései között helyet kapnak a közvetlenül a közszférára, a helyi társadalomra és környezetre irányuló fejlesztések is. Ugyanakkor ezek esetében is szempont a legalább közvetett gazdasági és foglalkoztatási hatás.

3.5.2. A TOP indokoltsága

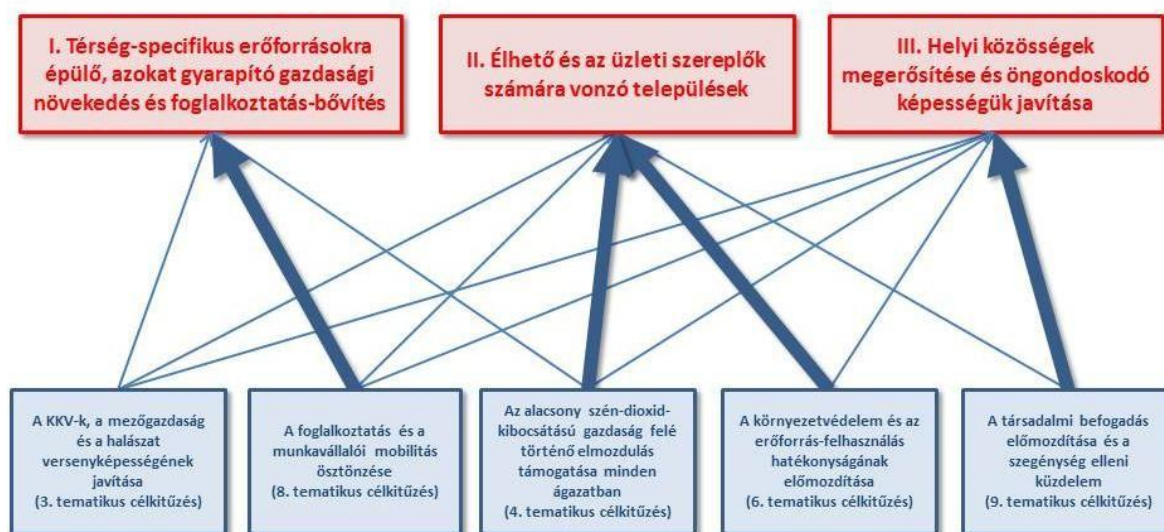
Az Európai Unió Területi Agendája 2020 (TA2020) dokumentumban megfogalmazott hely-alapú megközelítés elvével összhangban is szükség van egy olyan beavatkozási logikára, ami lehetővé teszi, hogy a különféle területi szintekhez a térségi sajátosságoknak megfelelő, eltérő beavatkozási irányokat rendeljünk. A TOP képviseli ezt a törekvést: reagál az eltérő területi igényekre, és valóban az ezekre **szabott beavatkozásokat valósít meg**, valamint a **térségek belső erőforrásaira szinergikusan építkező fejlesztéseket** céloz.

Magyarországon számos tényező indokolja a területileg decentralizált fejlesztéseket. Az országon belül **jelentős területi eltérések** figyelhetők meg a társadalmi, gazdasági és környezeti adottságok terén, valamint a társadalom és a gazdaság fejlettségében. Ezért az egyes térségekben eltérő, a sajátos térségi adottságokra szabott beavatkozásokra van szükség. Különösen nagyok a különbségek az alacsonyabb (megyei és várostérségi) területi szinteken. A magyar **területi közigazgatás elmúlt években lezajlott reformja** (a helyi önkormányzatok, a járáások, a megyék és a központi állam közötti feladat- és forrásmegosztás újraszabályozásával) éppen a területi egyenlőtlenségek jellegének megváltozásához igazodott. Ugyanakkor létrejöttek azok a keretek is, amelyek a helyi és térségi fejlesztéspolitikát meghatározzák. Ebből a szempontból a legfontosabb változás, hogy a megyék erős tervezési és területfejlesztési feladatköröket kaptak. A **2007-2013-as programozási időszak** regionális operatív programja-inak (ROP) tapasztalatai alapján is indokolt

¹⁷ http://www.jnszm.hu/feltolt/File/tfi/Programozas/top_2013_09_30.pdf

területi logikájú operatív programokat indítani. A helyi és a területi szinteken ugyanis vannak jól előkészített fejlesztési elképzelések, nem véletlen, hogy a ROP-ok a 2007-2013-as ciklus legjobban teljesítő programjai közé tartoznak a forráslekötés tekintetében. Ugyanakkor a területi szereplők pályázatos úton megszerezhető, előre nem kiszámítható forrásaival szemben a jövőben a szereplők által felelősen tervezhető és végrehajtható forrásallokációs megoldásokat indokolt előnyben részesíteni.

A TOP az alábbi három fő fejlesztési irányt szolgálja, amelyekhez további horizontális fejlesztési irányok kapcsolódnak. Ezek mindegyike több, az Európa 2020 Stratégia alapján meghatározott ún. tematikus célkitűzés elérését is támogatja. A TOP eszközszerében (ld. prioritástengelyeinek struktúrája) szintén fennáll a tematikus célok és a prioritások közötti kapcsolat és egy prioritástengely alapvetően egy tematikus célt támogat.

Forrás: Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 3.0 munkaközi változata
Operatív Program Tervezés 2014-2020

3.5.3. A TOP beruházási stratégiájának áttekintése¹⁸

Prioritástengely	Tematikus célkitűzés [a prioritás tengely leírása alapján]	Beruházási prioritás [a prioritás tengely leírása alapján]	A beruházási prioritásokhoz kapcsolódó specifikus célok [a prioritás tengely leírása alapján]	A specifikus célkitűzéseknek megfelelő program specifikus eredményindikátorok [az eredményindikátor táblázatok alapján]	Alap (pénzügyi alap meghatározása: ERFA, ESZA, KA) [a pénzügyi táblázatok alapján]	Uniós támogatás – euró [a pénzügyi táblázatok alapján]	Az operatív program teljes költségének arányában (%) (alaponkénti bontásban) ERFA
1. Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása	8 (b) a foglalkoztatás barát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejtésére, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint a konkrét természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását	Térségi szintű integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaságfejlesztés	A támogatott vállalkozások által teremtett új munkahelyek száma (teljes munkaidő-egyenérték, fő)	ERFA	1 127 711 373 €	32%
		8 (c) Helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása új munkahely teremtés érdekében	A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	A támogatott intézményekben bölcsődei, családi napközi ellátásban, vagy óvodai ellátásban részesülő gyermekek száma (fő)			
2. Befektetők és lakosság számára vonzó városi és várostérségi környezet fejlesztése, megújítása	(3) kkv-k versenyképességének fokozása	3 (c) a termék és szolgáltatásfejlesztésre irányuló fejlett kapacitás megteremtésének és kiterjesztésének elősegítése	Helyi érdekű kis- és középvállalkozások fejlesztési aktivitásának javítása	A helyi érdekű kis- és középvállalkozások által kezdeményezett fejlesztési projektek száma (db)	ERFA	588 524 373 €	16,7%
		6(e): környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása a városi környezetfejlesztést célzó intézkedések révén, ideértve a rozsdáövezetek helyreállítását és a légszennyezettség csökkentését is	Vonzó, biztonságos és funkciógazdag települési környezet létrehozása, ideértve a barnamezős területek többfunkciós hasznosítását Települési környezeti állapot javítása	A támogatott új közszolgáltatásokat igénybe vevő lakosok száma a fejlesztett / megújított településrészekben (fő) A támogatott létesítmények fejlesztése által érintett lakosok száma(fő)			
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	(4) Az alacsony szén- dioxid- kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban	4 (e) alacsony szén-dioxid- kibocsátással járó stratégiák támogatása valamennyi területtípuson, de különösen a városi területeken, ideértve a fenntartható városi mobilitás és a csökkentést előmozdító alkalmazkodási intézkedések támogatását	Környezetbarát közlekedési rendszerek bevezetése és a fenntartható közösségi mobilitás elősegítése, továbbá a szén-dioxid kibocsátás csökkentése Települési energiahatékonyság növelése	Üvegházhatású gázok becsült csökkenése CO ₂ egyenértéken (tonna CO ₂ - egyenérték) Megtakarított utazási idő a városi és elővárosi nem kötöttpályás közlekedés fejlesztett szakaszaihoz kapcsolódóan (ezer utasóra/év) A prioritástengely beavatkozásainak eredményeképp évente megtakarított energiamennyiség (PJ)	ERFA	676 626 824 €	19,2%
		4(c) az infrastrukturális létesítményekben – többek között a középületekben – és a lakásépítési ágazatban az energiahatékonyság és a megújuló energia támogatása					

¹⁸ http://www.jnszm.hu/feltolt/File/tfi/Programozas/top_2013_09_30.pdf

Ágazati Operatív Program 2014-2020

Tolna megye

Prioritástengely	Tematikus célkitűzés [a prioritás tengely leírása alapján]	Beruházási prioritás [a prioritás tengely leírása alapján]	A beruházási prioritásokhoz kapcsolódó specifikus célok [a prioritás tengely leírása alapján]	A specifikus célkitűzéseknek megfelelő program specifikus eredményindikátorok [az eredményindikátor táblázatok alapján]	Alap (pénzügyi alap meghatározása: ERFA, ESZA, KA) [a pénzügyi táblázatok alapján]	Uniós támogatás – euró [a pénzügyi táblázatok alapján]	Az operatív program teljes költségének arányában (%) (alaponkénti bontásban) ERFA
4. A társadalmi befogadás erősítése és a közösségi szolgáltatások helyi szintű fejlesztése	(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	ERFA 5. cikk 9 (a) beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra	A társadalmi befogadást és az esélyegyenlőséget, valamint az életminőséget segítő helyi szinten elérhető önkormányzati közszolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javítása valamint a közigazgatási infrastruktúra fejlesztése	A jobb minőségű köz- szolgáltatásokat igénybe vevő lakosság száma (fő)	ERFA	264 307 353 €	7,50 %
		ERFA 5. cikk 9 (b) a városi és falusi területek és az ott élő rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának és gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása;	A leromlott városi területeken mélyszegénységben élő családok, romák valamint szegregált élethelyzetben élő marginalizált csoportok fenntartható társadalmi és területi integrációja, a biztonság és a társadalmi befogadás erősítése	Szociális városrehabilitációs programmal érintett településen élőlakosok száma (fő)			
5. Községi szinten irányított városrészi helyi fejlesztések (CLLD típusú fejlesztések)	(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem <i>További kapcsolódó tematikus cél:</i> (8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő	9 (b) a városi és falusi területek és az ott élő rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának és gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása;	Város-vidék együttműködést és a városok közösségvezérelt fejlesztését erősítő helyi gazdaság- és településfejlesztés	Támogatásban részesülő vállalatok által bevezetett új helyi termékek száma (db) Minőségi fejlesztésen átesett közösségi és szabadidős terek és létesítmények fejlesztése által érintett lakosok száma (fő)	ERFA	393 869 781 €	10,00%
6. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, társadalmi befogadás és foglalkoztatás-ösztönzés	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	ESZA 3. cikk (1) a) i. munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén ESZA rendelet 3. cikk (1) b) i. aktív befogadás, különösen a jobb foglalkoztathatóság érdekében; ii. a társadalom peremére szorult közösségek – például a romák – integrációja; iii. a nemzeti, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékonyságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem	A foglalkoztathatóság javítása és a helyben, a helyi és térségi gazdasági szereplők által foglalkoztatottak számának növelése Társadalmi befogadás erősítése és a szegénység elleni megyei és helyi kezdeményezések támogatása	6 hónappal a támogatott programból való kilépést követően foglalkoztatott résztvevők száma A támogatott képzésben képesítést szerzők száma A társadalmi befogadást célzó programba bevontak száma (fő) A támogatott programokba bekapcsolódó civil szervezetek száma (db)	ESZA	422 891 765 €	12,00%
		ESZA rendelet 3. cikk (1b): Községek szintjén irányított helyi fejlesztési stratégiák	Város-vidék együttműködésen alapuló és a városok közösségvezérelt fejlesztését szolgáló közszolgáltatás- és közösségfejlesztés	A támogatott programból való kilépéskor foglalkoztatott résztvevők száma (fő)			
7. Technikai segítségnyújtás	-	-	Az operatív program műveleteinek eredményes és hatékony megvalósítása	Az operatív program keretében támogatott projektek megvalósulásának aránya (db)	ESZA	91 626 549 €	2,60 %

3.6. Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) 2014-2020¹⁹

A 2014-2020-ra vonatkozó Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) nem kerül bemutatásra, mert csak a Közép Magyarországi régió finanszírozását biztosítja.

¹⁹ http://www.nfu.hu/forum_topic_pate/762/filter?offset=0&theme_filter=

3.7. Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) 2014-2020²⁰

Stratégia - Az IKOP hozzájárulása az Európa-2020-hoz és a kohézióhoz

Az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) a többi operatív programmal együtt Magyarország (és az Európai Bizottság 2014-2020-as időszakra szóló) Partnerségi Megállapodásban megcélzott *fenntartható, magas hozzáadott értékű termelésre és foglalkoztatás bővítésére* épülő gazdasági növekedést szolgálja. Az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program a 2014 és 2020 közötti EU támogatásokból megvalósuló közlekedésfejlesztések többségét tartalmazza, amelyek önmagukban a készülő Nemzeti Közlekedési Stratégia (NKS) beavatkozásainak csak egy részét jelentik.

Az IKOP figyelembe veszi, de nem terjed ki:

- az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközből (CEF) támogatható TEN-T törzshálózati,
- a többi operatív programból (pl. települési úthálózat, hivatásforgalmú kerékpáros és városi közösségi közlekedésfejlesztéseik, turisztikai célú kerékpárút- és nagyberuházásokhoz kapcsolódó útfejlesztéseik, intermodális logisztikai központ (pl. kikötő) beruházásaik) tervezett közlekedésfejlesztésekre, illetve.
- az EU támogatás nélkül megvalósuló intézkedésekre. (pl. megújuló energia, dugódíj)

Magyarország gazdaságában kiemelt szerepet játszik az ipari termelés és export, ezért a gazdasági növekedés egyik feltétele a közlekedési hálózat állapotának és a szolgáltatások színvonalának a javítása. A közlekedés 2011-ben az ország GDP-jének 6,2%-át állította elő és 259,2 ezer embernek adott munkát, közvetve pedig a 10 millió magyarországi lakos életkörülményeit befolyásolta. Az EU2020 iparpolitikai közleménye szerint **az ipar versenyképessége nagymértékben a közlekedési infrastruktúra-szolgáltatások minőségén és hatékonyságán múlik.**

A közlekedés az Európa 2020 fenntartható növekedéshez kötődő "Erőforrás-hatékony Európa" kiemelt kezdeményezéséhez kapcsolódik, de emellett egyéb területeket is segít:

- a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem kezdeményezés keretében a helyi és regionális különbségek csökkentését.
- az iparpolitikai kezdeményezés keretében az ipar versenyképességének növelését.
- az európai digitális menetrend keretében az intelligens közlekedési rendszerek kiépítését (pl. ETCS).

A pénzügyi források felosztásának indoklása:

A kiválasztott tematikus célokat és beruházási prioritásokat a legtöbb esetben a Kohéziós Alap (KA), valamint az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) is finanszírozhatná. Ez alól csak a regionális közúti elérhetőségi és közlekedésbiztonsági prioritástengely jelent kivételt, mivel a TEN-T hálózaton kívüli közutakon beavatkozásokat kizárólag ERFA-ból lehet támogatni. Az 1322/2013 (VI.12.) Kormányhatározat alapján a Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program forrásai 91%-ban KA-ból, és 9%-ban ERFA-ból állnak.

²⁰ http://www.nfu.hu/forum_topic_pate/764/filter?offset=0&theme_filter=

Prioritástengely	Célzott EU tematikus célkitűzés	Finanszírozó Alap beruházási prioritásának megnevezése	Prioritástengelyben tervezett specifikus cél(ok) megnevezése	Prioritástengelyben tervezett intézkedések, beavatkozások	Forrás (Finanszírozó Alap)	Keret összeg (Mrd Ft ²¹ , 7%-os teljesítménytartalékkal ²² együtt)	Forrás-arány (OP-n belül) %
1. Nemzetközi (Transzeurópai közlekedési hálózat) közúti elérhetőség javítása	Fenntartható közlekedés és a fő infrastruktúra hálózatokon a szűk kereszt-metszetek eltávolítása	KA rendelettervezet: - <u>3. cikk d) i) pont</u> „Multimodális egységes európai közlekedési térség támogatása a transzeurópai közlekedési hálózatba való beruházás révén” és - <u>3. cikk iii) pont</u> „átfogó, színvonalas és interoperábilis vasúti rendszerek kifejlesztése és helyreállítása”	1.1. TEN-T törzshálózat fejlesztése 1.2 TEN-T átfogó hálózati fejlesztések	TEN-T hálózat el nem készült vagy kapacitáshiányos szakaszainak fejlesztése. Projekt-előkészítés, szakaszolt projektek	Kohéziós Alap	291,09	28,0%
2. Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi elérhetőség javítása	Fenntartható közlekedés és a fő infrastruktúra hálózatokon a szűk kereszt-metszetek eltávolítása	KA rendelettervezet: - <u>3. cikk d) i) pont</u> „Multimodális egységes európai közlekedési térség támogatása a transzeurópai közlekedési hálózatba való beruházás révén” és - <u>3. cikk iii) pont</u> „átfogó, színvonalas és interoperábilis vasúti rendszerek kifejlesztése és helyreállítása”	2.1. TEN-T törzshálózat korszerűsítése 2.2 TEN-T átfogó hálózat korszerűsítése	TEN-T vasútvonalak funkciójuknak megfelelő korszerűsítése, folyami információs rendszer fejlesztése. Projekt-előkészítés és szaka-szolt projektek.	Kohéziós Alap	311,27	30%
3. A regionális közúti elérhetőség és közlekedés-biztonság fejlesztése	Fenntartható közlekedés és a fő infrastruktúra hálózatokon a szűk kereszt-metszetek eltávolítása	ERFA rendelettervezet <u>5. cikk 7.b.) pont</u> „A regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmad-rangú csomópontok TEN-T infrastruktúrához történő kapcsolásával”	3.1. Közlekedés-biztonság javítása 3.2. Regionális közúti elérhetőség és közösségi közlekedési kapcsolatok javítása	Célzottan közlekedésbiztonságot javító fejlesztések A TEN-T kívüli térszerkezeti szempontból jelentős városok közötti kapcsolatainak, regionális buszjáratok infrastruktúrájának fejlesztése, eco-driving, Szakaszolt projektek	Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA)	89,99	8,7%
4. Elővárosi, regionális vasúti elérhetőség és energia-hatékonyság javítása	Fenntartható közlekedés és a fő infrastruktúra hálózatokon a szűk kereszt-metszetek eltávolítása	KA rendelettervezet <u>3. cikk d) ii) pont</u> „Környezetbarát és karbonszegény közlekedési rendszerek kifejlesztése...” és <u>3. cikk d) iii) pont</u> „átfogó, színvonalas és interoperábilis vasúti rendszerek kifejlesztése és helyreállítása”	4.1. Elővárosi vasúti közlekedés korszerűsítése 4.2. Vasúti szűk keresztmetszetek felszámolása 4.3. Vasútvonalak villamosítása	Elővárosi vasúti közlekedés-fejlesztések, vasúti szűk keresztmetszetek felszámolása, vasút-villamosítás, esetlegesen kapcsolódó kötőpályás jármű-beszerzések Projekt-előkészítés és szaka-szolt projektek.	Kohéziós Alap	207,52	20%
5. Fenntartható városi közlekedés fejlesztése	Alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	KA rendelettervezet <u>3. cikk a) v) pont</u> „alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó stratégiák támogatása a városi területeken,”	5.1. Kötőpályás városi közlekedésfejlesztések 5.2. Intermodalitás javítása	Kötőpályás városi közlekedés és személyszállítási intermodalitás javítása Közösségi és egyéb nem motorizált közlekedés előnyeit tudatosító intézkedések. Városi közlekedésbiztonság. Projekt-előkészítés és szaka-szolt projektek.	Kohéziós Alap	121,96	11,8%
6. Technikai segítségnyújtás	-	-	Az operatív program műveleteinek eredményes és hatékony megvalósítása.	<ul style="list-style-type: none"> • Program végrehajtási feladatok támogatása • Programkommunikációs és partnerségi feladatok támogatása • Programértékelési és egyéb előkészítési feladatok támogatása • Projektfejlesztési, gazdasági információszolgáltatási és tervezési környezet fejlesztése • Nemzeti Közlekedési Stratégia menedzsment eszközeinek előkészítése 	Kohéziós Alap	15,64	1,5 %

²¹ A 2013-as tervezési körirat szerint alkalmazandó árfolyamon, azaz 295,1 Ft/€-n átszámítva.

²² A fenti összegek 7%-a csak a kapcsolódó indikátorok 2018. évi teljesítése esetén 2020-ban válik elérhetővé!

3.8. Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP) 2014-2020²³

3.8.1. Európai Tengerügyi és Halászati Alap (2014-2020)

A pénzügyi rendeletjavaslat 2011 decemberében készült el, jelenleg tárgyalás alatt áll, elfogadása 2013. novemberre várható.

Az új programot a Bizottságnak 3 hónapon belül kell elfogadnia.

Fő fejezetek:

1. Intelligens és környezetbarát halászat
2. Intelligens és környezetbarát akvakultúra
3. Fenntartható és Inkluzív Területfejlesztés
4. Integrált Tengerpolitika

Keretösszeg az első 3 fejezetre összesen: 4,535 milliárd euró.

Általános jellemző: KKV-k kiemelt támogatása.

A Magyarországnak jutó pénzügyi allokáció összege még nem ismert!

3.8.2. A Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP) tervezése

- Előzetes feltételeknek való megfelelés
- SWOT analízis Bizottsági sablon alapján
- Többéves akvakultúra stratégia- kidolgozás alatt, EU-s stratégiai iránymutatások figyelembevételével
- Célok, intézkedések meghatározása, pontosítása: augusztus-október
- Rendelet jóváhagyása: november
- OP véglegesítése: november-december

3.8.3. Stratégiai célok

- Innovatív, versenyképes és fenntartható akvakultúra ágazat, növekvő halfogyasztás.
- Fenntartható és erőforrás hatékony halgazdálkodás a természetes vizeken.
- Jó állapotú vízi- és vizes élőhelyek, egészséges és stabil halállományok, magas szintű biológiai sokféleség.
- Halgazdálkodáshoz köthető közösségek és munkahelyek erősítése a vidéki régiókban

3.8.4. Legfontosabb tervezett intézkedések

- Az akvakultúra termelő beruházásainak támogatása
- Olyan extenzív akvakultúra-formák támogatása, amelyek magukban foglalják a környezet és a biológiai sokféleség megőrzését és javítását, valamint a tájképnek és az akvakultúra-övezetek hagyományos tulajdonságainak a megővését
- A természetes vízi halászat innovációs és versenyképességének, valamint környezeti fenntarthatóságának támogatása, előmozdítása
- Az innováció akvakultúra terén történő ösztönzése
- Új jövedelemformák és hozzáadott érték támogatása

²³ Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal: IRÁNYMUTATÁS a megyei szintű tervezési folyamat keretében elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához (2013.szeptember 2.)

- Gazdálkodásirányítási és tanácsadási szolgáltatások akvakultúra-gazdaságok számára
- Termelési és piaci értékesítési tervek támogatása
- Piaci értékesítési intézkedések
- A halászati és akvakultúra-termékek feldolgozása

3.8.5. Új tengely-helyi fejlesztések

A helyi fejlesztési stratégiák végrehajtására vonatkozó támogatás a következő célkitűzések megvalósítására nyújtható:

- a halászati és az akvakultúra-ágazati ellátási lánc bármely szakaszában hozzáadott érték teremtése, munkahelyek létrehozása és az innováció ösztönzése;
- a kereskedelmi halászaton belüli vagy kívüli diverzifikáció, egész életen át tartó tanulás és munkahelyteremtés a halászati területeken;
- a halászati területek környezeti értékeinek megerősítése és optimális kihasználása, ideértve az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló műveleteket is;
- a halászati területeken a társadalmi jólét és a kulturális örökség, többek között a halászati, az akvakultúrán belüli kulturális örökség támogatása;
- a halászati közösségek helyi fejlesztésben betöltött szerepének, valamint a helyi halászati erőforrások és tevékenységek irányításának megerősítése.

3.8.6. A MAHOP előkészületei és tartalma

- Társfinanszírozási arány ETHA Európai Tengerügyi és Halászati Alap: max 75% min 20%
- Támogatási intenzitás: Legtöbb esetben: 50% + kivételek

3.8.7. A MAHOP prioritástengelyei

Magyar Halgazdálkodási Operatív Program PRIORITÁSTENGELE	Forrásarány (OP-n belül) %	Forrás (Finanszírozó Alap)	Célzott EU tematikus célkitűzés	Alprioritások	Prioritástengelyben tervezett specifikus cél(ok) megnevezése	Prioritástengelyben tervezett intézkedések, beavatkozások
1. A fenntartható és erőforrás-hatékony halászat és akvakultúra előmozdítása, beleértve az ezekhez kapcsolódó feldolgozást is	34 %	ETHA	(VI) környezetvédelem és erőforrás-hatékony ösztönzése	b) a vízi biodiverzitás és ökoszisztémák védelme és helyreállítása c) az akvakultúrához köthető ökoszisztémák fejlesztése és az erőforrás-hatékony akvakultúra előmozdítása d) a magas szintű környezetvédelmet, állat-egészségügyet és jólétet, illetve közegészségügyet szolgáló akvakultúra elő-mozdítása	1. Fenntartható és erőforrás hatékony halgazdálkodás a természetes vizeken 2. Jó állapotú vízi- és vizes élőhelyek, egészséges és stabil halállományok, magas szintű biológiai sokféleség	☐ A természetes vízi halászat innovációs és versenyképességének, valamint környezeti fenntarthatóságának támogatása, előmozdítása ☐ A vízi állat- és növényvilág védelmét és gyarapodását szolgáló statikus vagy mozgó létesítmények építésének támogatása ☐ A környezetre gyakorolt negatív hatás csökkentésének vagy a környezetre gyakorolt pozitív hatás fokozásának és az erőforrás-felhasználás hatékonyság növelésének támogatása ☐ Olyan extenzív akvakultúra-formák támogatása, amelyek magukban foglalják a környezet és a biológiai sokféleség megőrzését és javítását, valamint a tájképnek és az akvakultúra-övezetek hagyományos
2. Az innovatív, versenyképes és tudásalapú halászat és akvakultúra előmozdítása, beleértve az ezekhez kapcsolódó feldolgozást is	48 %	ETHA	I) kutatás, technológia-fejlesztés és innováció erősítése (III) kis- és közepes vállalkozások, agrárszektor és halászati szektor versenyképességének fejlesztése, akvakultúrák támogatása	(a) A technológiai fejlődés, az innováció és a tudástranszfer megerősítésének támogatása b) A halászati és akvakultúra vállalkozások, különösen a kkv-k versenyképességének és életképességének fokozása c) új szakmai készségek és az egész életen át tartó tanulás fejlesztése d) a halászati és akvakultúra termékek piacának jobb szervezése	1. Innovatív, versenyképes és fenntartható akvakultúra ágazat, növekvő halfogyasztás	☐ Az innováció akvakultúra terén történő ösztönzése ☐ Az akvakultúra termelő beruházásainak támogatása ☐ Az akvakultúra-termékek és a tenyésztett fajok diverzifikációjának támogatása ☐ A halak egészségét és jólétét érintő fejlesztések és korszerűsítések, valamint a vadon élő ragadozóktól való védelmének támogatása ☐ Saját termelésű akvakultúra-termékek feldolgozásának, piaci értékesítésének és közvetlen eladásának támogatása ☐ A halászati és akvakultúra-termékek feldolgozására irányuló beruházások támogatása Szakmai, tudományos, marketing, jogi vagy gazdasági természetű halgazdálkodási tanácsadási szolgáltatások nyújtása ☐ Az egész életen át tartó tanulás, a tudományos és technikai ismeretek és innovatív gyakorlatok terjesztése, valamint új szakmai készségek elsajátítása és hálózatépítés támogatása
3. A közös halászati politika végrehajtásának előmozdítása	7 %	ETHA	(a) tudományos ismeretek és adatgyűjtés szolgáltatása b) ellenőrzés és végrehajtás támogatása, az intézményi kapacitás növelése és hatékony közigazgatás	1. Fenntartható és erőforrás hatékony halgazdálkodás a természetes vizeken 2. Jó állapotú vízi- és vizes élőhelyek, egészséges és stabil halállományok, magas szintű biológiai sokféleség 3. Innovatív, versenyképes és fenntartható akvakultúra ágazat, növekvő halfogyasztás 4. Halgazdálkodáshoz köthető közösségek és munkahelyek erősítése a vidéki régiókban	☐ Biológiai, technikai, környezetvédelmi és társadalmi-gazdasági elsődleges adatok gyűjtésének, kezelésének és felhasználásának támogatása ☐ Ellenőrzés és végrehajtás	

Ágazati Operatív Program 2014-2020

Tolna megye

<p>4. A foglalkoztatás és a területi kohézió növelése</p>	<p>5 %</p>	<p>ETHA</p>		<p>a) a gazdasági növekedés, a társadalmi befogadás, a munkahelyteremtés és a munkaerő mobilitásának támogatása a part menti és kontinentális területeken a halásztól és akvakultúrától függő közösségekben b) tevékenységek diverzifikációja a halászati ágazaton belül és más tengeri ágazatokban</p>	<p>1. Halgazdálkodáshoz köthető közösségek és munkahelyek erősítése a vidéki régiókban</p>	<p>☐ Az ETHA-ból az integrált helyi fejlesztésre a CLLD-knek nyújtott támogatás</p>
<p>5. Technikai segítségnyújtás</p>	<p>6 %</p>	<p>ETHA</p>	<p>Az operatív program műveleteinek eredményes és hatékony megvalósítása.</p>	<p>☐ Program végrehajtási feladatok támogatása ☐ Programkommunikációs és partnerségi feladatok támogatása ☐ Programértékelési és egyéb előkészítési feladatok támogatása ☐ 4. Projektfejlesztési, gazdasági információszolgáltatási és tervezési környezet fejlesztése</p>		

3.9. Az Ágazati Operatív Programok és a releváns fejlesztési dokumentumok összefüggései

Az Ágazati Operatív programok, mint a Magyarország Partnerségi Megállapodásában rögzített célok teljes összhangban vannak az EU 2014-2020-as tematikus céljaival. Ennek megfelelően a Tolna megyében feltárt ágazati programokhoz való kötődés is teljes összhangot mutat mind a Területi Operatív Program, mind az egyéb releváns fejlesztési programokkal.

Vidékfejlesztési Programról megállapítható, hogy a program teljes koherenciát mutat az EU 2020 stratégiájával, középpontba állítva az *intelligens, fenntartható és inkluzív* fejlődési célokat. Jelentős a hangsúly kerül K+F(+I) célterületekre, a tudásátadásra, képzésekre az agrár- és élelmiszergazdaságban valamint a vidéki gazdaságban. A 2014-2020-as fejlesztési ciklus nemzetgazdasági célkitűzései (gazdasági fejlődés, foglalkoztatás, természeti erőforrások megőrzése, vidéki térségek és közösségeik további erősítése, életminőség javítása) visszaköszönnek a program intézkedéseiben. A Program egyúttal biztosítja a Közös Agrárpolitika céljaihoz való hozzájárulást is, középpontba állítva a versenyképes, életképes mezőgazdaságot és élelmiszer-feldolgozást. A megyében megfogalmazott célok legkevésbé a K+F szektorban érhetőek tetten, ezzel szemben viszont jelentős a foglalkoztatási célú gazdaságfejlesztés és a vidéki életminőség javítását célzó kezdeményezések száma.

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) céljai között szerepel a versenyképes kis és középvállalkozások támogatása, a K+FD+I szektor erősítése, az ipari termelés, a szolgáltatások és a hálózati gazdaság fejlesztése illetve a foglalkoztatáspolitikai fejlesztések támogatása. Ezen célok az EU és a hazai fejlesztési elképzelésekkel koherenciában vannak, a fő prioritási elvárások is ezen célok körül mozognak. Tolna megyében feltárt projektek elsősorban a jelentős turisztikai beruházásokhoz kötődnek, ennek oka a TOP célrendszerének nagyfokú hasonlósága is. A megye ipari parkjainak a fejlesztése a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program támogatási célrendszeréből is jelentős lehet, a megye gazdasági potenciáljának jelentős része ezen területeken összpontosul.

A Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP) kapcsán kiemelt fejlesztési lehetőség a szén-dioxid kibocsajtás csökkentése, a klímaváltozásra való felkészülés, a környezetvédelmi fejlesztések megvalósítása, a megújuló erőforrások használatának elősegítése. Ezek az EU 20-20-20 programjának való megfelelése teljes, a nemzeti programokkal való szinergia pedig jelentősen ezekre épül. Tolna megyében a feltárt projekt elemek közül a legtöbb szorosan csatlakozik ehhez a rendszerhez (naperőmű, szél-erőpark, ivó víz fejlesztések, környezetvédelmi beruházások stb.), kivételt képez ez alól a szennyvíz és ivóvíz hálózatok rekonstrukciójának támogatási igénye, ahol nem valósul meg igazi fejlesztés, csak korszerűsítésről van szó.

Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) az EU tematikus célrendszerébe illeszkedik, hangsúlyt fektet a társadalmi befogadás és a foglalkoztatás ösztönzésére, a helyi identitás erősítésének elősegítésére, a szegénység elleni küzdelemre. A nemzeti célok közül az egészséges és gyarapodó társadalom iránti igény jelenik meg hangsúlyosan, ugyanakkor mindkét célrendszerben megtalálható az élethosszig tartó tanulás támogatása. Tolna megyében a szakképesítéssel nem rendelkezők képzésének és foglalkoztatásának előmozdítása jelent meg projektötletként, ami ezen célokkal összhangban van.

Az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) kapcsán az Európai Unió egyre fajsúlyosabban foglalkozik a TEN-T hálózatok kialakításával, azok akadálymentesítésével, az alternatív üzemanyagok elérhetőségének biztosításával, mint az egyik alapvető céllal az erőforrások célszerű kihasználása, az üvegházhatású gázkibocsátások csökkentése és a környezetszennyezés visszaszorítása érdekében. A nemzeti fejlesztési rendszer keveset foglalkozik a Duna hajózhatóságának fejlesztésével, a kikötő rendszer fejlesztésével. Az EU program kevéssé köszön vissza az ágazati programban. Tolna megyében nem került feltárássra Integrált Közlekedésfejlesztési program.

A Magyar Halászati Operatív Programban (MAHOP) az elsődleges cél a fenntartható és erőforrás hatékony halászat és akvakultúra megteremtése, előmozdítása a cél, beleértve az ezekhez kapcsolódó feldolgozó kapacitások fejlesztését, amiken keresztül munkahelyek teremthetnek. Fontos a tudás alapú és innovatív halászat megteremtése a területi kohézió szemelőt tartása mellett. A megyében feltárt programok a megyei tógazdaságok és az édesvízi akvakultúra fejlesztését célozzák meg, a feldolgozó kapacitások kialakítása mellett. Ezen projektek az ágazati célokkal és az EU halászati programjával megfelelő mértékű koherenciát mutatnak, kiemelten az élőhely megőrzések és a természetes halállomány megtartásának fejlesztését.

4. KIEMELT FEJLESZTÉSI CSOMAGOK BEMUTATÁSA

Az Ágazati Operatív Programokhoz kapcsolódó megyei részdokumentum kidolgozása során elsődleges célunk volt, hogy a jövőben a valós igényekhez és a reális elképzelésekhez illeszkedő fejlesztések valósuljanak meg Tolna megyében.

A fentiekben megfogalmazott cél érdekében, az alábbi módszertan mentén került sor a részprogram kidolgozására:

A programcsomagok kialakításának módszertana

Az Ágazati Operatív Programokhoz kapcsolódó részdokumentum elkészítése során figyelemmel voltunk a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal és a Nemzetgazdasági Minisztérium által kiadott „**Megyei szintű tervezési folyamat keretében elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához kapcsolódó iránymutatás**” című v2_2013_09_02 kódszámú iránymutatásban, valamint a Nemzetgazdasági Minisztérium által kiadott **Terület és Településfejlesztési Operatív Program Operatív Program Tervezés 2014-2020 3.0 verzió** számú iránymutatásban foglalt tartalmi követelményekre.

A projektek/programok feltárása vonatkozásában alkalmazott módszerek:

- Dokumentumelemzés
- Statisztikai adatok elemzése
- Adatgyűjtés kérdőívek segítségével
- Interjúk készítése

A részdokumentumhoz tartozó programcsomagok kialakításának módszertanában általános, kiemelendő elvárás, hogy alulról építkező programozás menjen végbe, amely a közvetlen, elsődleges feltárás alapjain nyugszik.

Egyrésztől elkészültek a települések és néhány további gazdasági szereplő által megfogalmazott fejlesztési elképzelések, amelyek az elsődleges adathalmazt szolgáltatották. Ezt követően a további adatgyűjtést a program készítői személyes megkereséssel tették meg, azaz a kistérség települései, valamint más gazdasági szereplők vezetőivel lebonyolított interjú készítésével valósult meg.

A módszer vezérlő elve az volt, hogy minden olyan projekt kerüljön nevesítésre, amelyeket a területfejlesztés szereplői megfogalmaznak és a helyszíni interjú alapján megadott ismérvek mentén megvalósítható.

A helyszíni interjúk alapján tehát elkészültek a fejlesztési program kezdemények. Az összegyűjtött tekintélyes mennyiségű projekt első lépcsőként egy szelekciós eljárásen átvezetve kataszterbe került feltöltésre, amelynek során a programkezdemények részben a TOP gazdaságfejlesztéshez kapcsolódóan meghatározott, másrészt a TOP város és térsége fejlesztéséhez kapcsolódóan meghatározott prioritásokhoz, harmadrészt az ágazati operatív programokhoz kapcsolódóan meghatározott fő fejlesztési területekhez kerültek hozzárendelésre.

Jelentős számú projekt a feltártak közül az ágazati projektek közé került besorolásra, amelynek több oka lehetett:

- Méret (Megyei viszonylatok között is megvalósíthatatlan nagyság).
- A projektet többen szeretnék, de a TOP célrendszerbe nem illeszthető be (Pl.: eb rendészeti telep).

Azon projektek, amelyek nem kerülhettek be sem a gazdaságfejlesztés, sem a város és térsége, sem az ágazati operatív programok projektcsomagjába, azonban valós települési igényeken alapulnak, külön kataszterben kerültek összefoglalásra.

4.1. A projektcsomagok részletes bemutatása

4.1.1. Vidékfejlesztés Program (VP)

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt(csomag) megnevezése
Egyházi és épített közösségi értékek megőrzése
Érintett település: Bátaszék
2. Projekt(csomag) célja
A vidéki településeken növekedjen a megóvott építészeti értékek száma. Vonzóbb településkép kialakítása.
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Egyházi és épített közösségi értékek állagának megóvása, rekonstrukciója.
4. Projekt(csomag) fő kedvezményezettei
<ul style="list-style-type: none"> - Helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 1. § (1) bekezdése szerinti <ul style="list-style-type: none"> - települési önkormányzatok, (KSH 321, 322) - <i>Önkormányzati társulások esetén a pályázat benyújtója:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati társulások esetén maga a társulás (KSH 327, 328); - Többcélú kistérségi társulás esetén maga a társulás (KSH 326); - Az 1997. évi CXXXV. tv. 8. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a társulási megállapodásban rögzített székhely szerinti önkormányzat (gesztor), az 1997. évi CXXXV. tv. 9. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a tanácsi határozatban a társulás nevében, a társulás tagjai közül a pályázat benyújtására kijelölt önkormányzat (KSH 321, 322); - egyházak (KSH 55); - alapítványok (KSH 56); - közhasznú társaságok (KSH 57); - egyesületek (KSH 52)

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
Kisléptékű településfejlesztés a megye nem városi rangú településein
Érintett települések: Decs, Döbrököz, Dunaszentgyörgy, Kéty, Murga, Zomba
2. Projekt (csomag) célja
A falusi környezetben élők életszintere komfortosabbá válik, élhetőbb, vonzóbb településkép alakulhat ki. Megnövekedne a felújított településrészek nagysága.
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Kisléptékű infrastrukturális beruházások, külső felújítások (járda, homlokzat, stb.)
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei
- Helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 1. § (1) bekezdése szerinti

- települési önkormányzatok, (KSH 321, 322)
- *Önkormányzati társulások esetén a pályázat benyújtója:*
 - Jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati társulások esetén maga a társulás (KSH 327, 328);
 - Többcélú kistérségi társulás esetén maga a társulás (KSH 326);
 - Az 1997. évi CXXXV. tv. 8. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a társulási megállapodásban rögzített székhely szerinti önkormányzat (gesztor), az 1997. évi CXXXV. tv. 9. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a tanácsi határozatban a társulás nevében, a társulás tagjai közül a pályázat benyújtására kijelölt önkormányzat (KSH 321, 322);
- Központi költségvetési szervek és intézményeik;
- egyházak (KSH 55);
- alapítványok (KSH 56);
- közhasznú társaságok (KSH 57);
- egyesületek (KSH 52)

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése

Állatjóléti és közegészségügyi fejlesztések

Érintett település: Bogyiszló

2. Projekt (csomag) célja

Létrehozott/felújított eb rendészeti telepek száma növekszik.
Létrehozott/felújított állati hulladékártalmatlanítók száma növekszik.
Ártalmatlanításra került veszélyes hulladék mennyisége növekszik.

3. Projekt (csomag) rövid tartalma

Eb rendészeti telep kialakítása, felújítása.
Veszélyes, állati hulladékártalmatlanítók kiépítése, felújítása.

4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei

- Helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 1. § (1) bekezdése szerinti
 - települési önkormányzatok, (KSH 321, 322)
 - *Önkormányzati társulások esetén a pályázat benyújtója:*
 - Jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati társulások esetén maga a társulás (KSH 327, 328);
 - Többcélú kistérségi társulás esetén maga a társulás (KSH 326);
 - Az 1997. évi CXXXV. tv. 8. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a társulási megállapodásban rögzített székhely szerinti önkormányzat (gesztor), az 1997. évi CXXXV. tv. 9. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a tanácsi határozatban a társulás nevében, a társulás tagjai közül a pályázat benyújtására kijelölt önkormányzat (KSH 321, 322);
- Központi költségvetési szervek és intézményeik;
- alapítványok (KSH 56);
- közhasznú társaságok (KSH 57);
- egyesületek (KSH 52);
- KKV

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
<p>Zöldség, gyümölcs, gyógy- és fűszernövények termelésének, feldolgozásának támogatása</p> <p>Érintett települések: Bikács, Bogyiszló, Dunaföldvár, Dunaszentgyörgy, Fácánkert, Gyöng, Kajdacs, Kistormás, Kölesd, Nagydorog, Pálfa, Sárpilis, Szálka, Szedres</p>
2. Projekt (csomag) célja
<p>Helyben megtermelt zöldség, gyümölcs, gyógy- és fűszernövények termelésének, feldolgozásának erősítése. Gazdasági fellendülés generálása. Munkahelyteremtés.</p>
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
<p>A helyben történő zöldség, gyümölcs, gyógy- és fűszernövények termelésének körülményeinek megteremtése, a helybeni, üzemszerű feldolgozás kialakítása, ezáltal új munkahelyek teremtése.</p>
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei
<ul style="list-style-type: none"> - Helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 1. § (1) bekezdése szerinti <ul style="list-style-type: none"> - települési önkormányzatok, (KSH 321, 322) - <i>Önkormányzati társulások esetén a pályázat benyújtója:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati társulások esetén maga a társulás (KSH 327, 328); - Többcélú kistérségi társulás esetén maga a társulás (KSH 326); - Az 1997. évi CXXXV. tv. 8. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a társulási megállapodásban rögzített székhely szerinti önkormányzat (gesztor), az 1997. évi CXXXV. tv. 9. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a tanácsi határozatban a társulás nevében, a társulás tagjai közül a pályázat benyújtására kijelölt önkormányzat (KSH 321, 322); - közhasznú társaságok (KSH 57); - egyesületek (KSH 52); - KKV; - TÉSZ-ek és ezek gesztor szervezetei

4.1.2. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
Az ország gyógy- és ásványvíz potenciáljának fejlesztése
Érintett települések: Dombóvár
2. Projekt (csomag) célja
Felhasznált gyógy- és ásványvíz mennyiségének növekedése. Munkahelyteremtés.
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Az ország gyógy- és ásványvíz tematikus központjának létesítése
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei
<ul style="list-style-type: none"> - Helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 1. § (1) bekezdése szerinti <ul style="list-style-type: none"> - települési önkormányzatok, (KSH 321, 322) - <i>Önkormányzati társulások esetén a pályázat benyújtója:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati társulások esetén maga a társulás (KSH 327, 328); - Többcélú kistérségi társulás esetén maga a társulás (KSH 326); - Az 1997. évi CXXXV. tv. 8. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a társulási megállapodásban rögzített székhely szerinti önkormányzat (gesztor), az 1997. évi CXXXV. tv. 9. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a tanácsi határozatban a társulás nevében, a társulás tagjai közül a pályázat benyújtására kijelölt önkormányzat (KSH 321, 322); - Központi költségvetési szervek és intézményeik; - alapítványok (KSH 56); - közhasznú társaságok (KSH 57); - egyesületek (KSH 52); - átalakulással, vagy alapítással 2007. július 1-je után létrejövő közhasznú non-profit gazdasági társaság (KSH 599). - Gazdasági társaságok

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
Turisztikai célú gazdaságfejlesztés
Érintett települések: Dombóvár, Paks, Simontornya, Tamási
2. Projekt (csomag) célja
A cél, hogy a turisztikai igényeket magas szinten kielégítő turisztikai termékek kialakításra kerüljenek, ennek eredményeként az attrakciók látogatottsága növekedjen. A turisztikai ágazat jövedelemtermelő képességének növelése, munkahelyek teremtése, valamint a szezonális mérséklése.
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Az ország gyógy- és ásványvíz tematikus központjának létesítése. Turisztikai célú fejlesztések (kerékpáros közlekedés fejlesztése, komplex turisztikai projektek megvalósítása).
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei

- Költségvetési szervek és intézményeik (beleértve az önkormányzatot és intézményeit) (KSH 3)
- Non-profit szervezetek (KSH 52, 541, 56, 57, 59, egyházak, egyházi intézmények, egyházi jogi személyek)
- Szövetkezetek (KSH 12)
- Magyarországon bejegyzett székhelyű vagy telephelyű gazdasági társaságok
 - o profitorientált gazdasági társaságok (KSH 11, 21)
 - o non-profit gazdasági társaságok (KSH 599)
- Egyéni vállalkozások (KSH 23)
- Szakmai szervezetek és felsőoktatási intézmények (ez utóbbi közül azok, amik nem az I. alá tartoznak) (2005. évi CXXXIX. törvény alapján)
- Magyar Közút NZrt.
- Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése

Kultúrturisztikai fejlesztések

Érintett település: Paks

2. Projekt (csomag) célja

Turisztikai és kulturális attrakciók számának növekedése.

3. Projekt (csomag) rövid tartalma

Kulturális értékkel bíró attrakciók fejlesztése, a kultúrturisztikai ágazat jövedelemtermelő képességének növelése, munkahelyek teremtése, valamint a szezonális mérséklése.

4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettjei

- Költségvetési szervek és intézményeik (beleértve az önkormányzatot és intézményeit) (KSH 3)
- Non-profit szervezetek (KSH 52, 541, 56, 57, 59, egyházak, egyházi intézmények, egyházi jogi személyek)
- Szövetkezetek (KSH 12)
- Magyarországon bejegyzett székhelyű vagy telephelyű gazdasági társaságok
 - o profitorientált gazdasági társaságok (KSH 11, 21)
 - o non-profit gazdasági társaságok (KSH 599)
- Egyéni vállalkozások (KSH 23)
- Szakmai szervezetek és felsőoktatási intézmények (ez utóbbi közül azok, amik nem az I. alá tartoznak) (2005. évi CXXXIX. törvény alapján)

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése

Megújuló energiahordozók termelése

Érintett települések: Bonyhád, Dombóvár, Nagymányok, Pári, Tamási

2. Projekt (csomag) célja

A projekt célja a megújuló energiaforrás (energianövények, biomassza, stb.) előállításán alapuló, térségi- és helyi gazdaság-fejlesztő hatású mintaprojektek előkészítésének, megvalósításának és kommunikációjának támogatása.

3. Projekt (csomag) rövid tartalma				
Megújuló energiahordozók termelésének, előállításának támogatása.				
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettjei				
VÁLLALKOZÁS (1, 2)				
Jogi személyiségű vállalkozás (1)				
Kivéve lakásszövetkezetek és mezőgazdasági szövetkezetek				
Jogi személyiség nélküli vállalkozás (2)				
KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS KÖLTSÉGVETÉSI REND SZERINT GAZDÁLKODÓ SZERVEK (3)				
NONPROFIT ÉS EGYÉB NEM NYERESÉGÉRDEKELT SZERVEZET (5, 6)				
Jogi személyiségű nonprofit szervezet (5)				
§ Kivéve pártok				
§ Kivéve jogi személyiség nélküli nonprofit szervezet (6)				
ÁTMENETI ÉS TECHNIKAI BESOROLÁSOK (7,8,9)				
Egyéb gazdasági szervezet (7)				
§ Kivéve Megszűnt gazdálkodási forma (7.3)				
§ Kivéve Egyéni (nem piaci) gazdasági tevékenység (8)				
§ Kivéve Technikai kóddal rendelkezők (9)				
Társulásokra vonatkozó szabályok:				
Amennyiben a projektgazda egy önkormányzati társulás, akkor az alábbi feltételek vonatkoznak rá:				
· Amennyiben a társulás a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvény szerint létrejött többcélú kistérségi társulásként jött létre, akkor a pályázatot a többcélú kistérségi társulás nyújtja be.				
· Amennyiben a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény 16.§-ában, illetve a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 10. §. (1) bek.-ben, illetve 10/A.§ (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően jogi személyiséggel rendelkező társulásként jött létre, akkor a pályázatot a létrejött önkormányzati társulás nyújtja be.				
1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése				
Ipari	parkok,	inkubátorházak	infrastrukturális	fejlesztése,
szolgáltatásfejlesztése				
Érintett települések: Bonyhád, Dombóvár, Dunaföldvár, Kaposszekcső, Paks, Szekszárd, Tamási				
2. Projekt (csomag) célja				
A hatékonyság és versenyképesség növelésének célja megköveteli, hogy olyan gazdasági magpontok kialakulása kerüljön támogatásra, amelyben a gazdasági potenciál koncentrációjának következtében megteremtődnek a hálózatosodás, kritikus tömeg elérésének feltételei. Fontos elemei a befektetési környezet infrastrukturális fejlesztése, valamint az innovációt és magas hozzáadott értékű gazdasági tevékenységet elősegítő szolgáltatások elindítása.				
Az "Ipari park" címmel rendelkező területek infrastrukturális fejlesztése.				
A vállalkozói inkubátorházak fejlesztése.				
3. Projekt (csomag) rövid tartalma				
Ipari parkok, inkubátorházak infrastrukturális fejlesztése, szolgáltatásainak, kihasználtságának növelés				

4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettjei

- Helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások, valamint ezen szervezetek által
- létrehozott társulások (KSH 321, 322, 362, 364, 366),
- gazdasági társaságok, szövetkezetek (KSH 112, 113, 114, 121, 122, 124, 129, 211, 212, 226),
- gazdaság- és vállalkozásfejlesztő non-profit szervezetek (KSH 529, 541, 549, 561, 562, 569).
- egyesületek, köztestületek (KSH 529, 541, 549),
- alapítványok, közalapítványok (KSH 561, 562, 569),
- felsőoktatási intézmények (KSH 312)

4.1.3. Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
Balesetveszélyes támfalak megerősítése
Érintett települések: Dunaföldvár, Paks
2. Projekt (csomag) célja
Veszélyes támfalak megerősítése által megóvjuk lakosságot, az épített és természeti értékeket.
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Omlásveszélyes partfalak stabilizálása.
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei
<ul style="list-style-type: none"> - Helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 1. § (1) bekezdése szerinti <ul style="list-style-type: none"> - települési önkormányzatok, (KSH 321, 322) - <i>Önkormányzati társulások esetén a pályázat benyújtója:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati társulások esetén maga a társulás (KSH 327, 328); - Többcélú kistérségi társulás esetén maga a társulás (KSH 326); - Az 1997. évi CXXXV. tv. 8. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a társulási megállapodásban rögzített székhely szerinti önkormányzat (gesztor), az 1997. évi CXXXV. tv. 9. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a tanácsi határozatban a társulás nevében, a társulás tagjai közül a pályázat benyújtására kijelölt önkormányzat (KSH 321, 322); - Magyar Közút Nonprofit Zrt.; - Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ; - Központi költségvetési szervek és intézményeik

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
Energetikai épületfejlesztések
Érintett település: Paks
2. Projekt(csomag) célja
Megtakarított energiamennyiség növekedésével rentábilisabb fenntartási költségeket érjenek el az üzemeltetők. Energiahatékonyság előmozdítása, környezettudatos szemlélet terjesztése. Az üvegházhatás csökkentése.
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Önkormányzati ingatlanok energetikai fejlesztése.
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei
<ul style="list-style-type: none"> - Helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 1. § (1) bekezdése szerinti <ul style="list-style-type: none"> - települési önkormányzatok, (KSH 321, 322) - <i>Önkormányzati társulások esetén a pályázat benyújtója:</i>

<ul style="list-style-type: none"> - Jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati társulások esetén maga a társulás (KSH 327, 328); - Többcélú kistérségi társulás esetén maga a társulás (KSH 326); - Az 1997. évi CXXXV. tv. 8. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a társulási megállapodásban rögzített székhely szerinti önkormányzat (gesztor), az 1997. évi CXXXV. tv. 9. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a tanácsi határozatban a társulás nevében, a társulás tagjai közül a pályázat benyújtására kijelölt önkormányzat (KSH 321, 322); - Központi költségvetési szervek és intézményeik - alapítványok (KSH 56); - közhasznú társaságok (KSH 57); - egyesületek (KSH 52); - átalakulással, vagy alapítással 2007. július 1-jétől létrejövő közhasznú non-profit gazdasági társaság (KSH 599).
--

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
Természet- és környezetvédelmi beruházások Érintett települések: Báta, Bogyiszló, Bonyhád, Dunaföldvár, Tolna
2. Projekt (csomag) célja
A természet- és környezetvédelem erősítése. A természeti értékek megóvása.
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Duna-ág, Duna part rehabilitáció, revitalizáció, vízi műtárgyak felújítása, átépítése.
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettjei
<ul style="list-style-type: none"> - Helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 1. § (1) bekezdése szerinti <ul style="list-style-type: none"> - települési önkormányzatok, (KSH 321, 322) - <i>Önkormányzati társulások esetén a pályázat benyújtója:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati társulások esetén maga a társulás (KSH 327, 328); - Többcélú kistérségi társulás esetén maga a társulás (KSH 326); - Az 1997. évi CXXXV. tv. 8. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a társulási megállapodásban rögzített székhely szerinti önkormányzat (gesztor), az 1997. évi CXXXV. tv. 9. §-a alapján létrejött, nem jogi személyiségű társulás esetén a tanácsi határozatban a társulás nevében, a társulás tagjai közül a pályázat benyújtására kijelölt önkormányzat (KSH 321, 322); - Központi költségvetési szervek és intézményeik; - alapítványok (KSH 56); - közhasznú társaságok (KSH 57); - egyesületek (KSH 52)

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
Települési ivóvízhálózat rekonstrukciója Érintett települések: Bátaszék, Bonyhád, Decs

2. Projekt (csomag) célja
Felújított ivóvíz hálózat hossza növekedjen. Egészséges ivóvíz biztosítása a lakosságnak.
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Ivóvízhálózat rekonstrukciója.
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettjei
<ul style="list-style-type: none"> - Települési önkormányzatok (321) 4 egyénileg; - Települési önkormányzatok jogi személyiségű társulása (327 (korábban 382, 322) és a területfejlesztési önkormányzati társulás (328)); - Települési önkormányzatoknak - az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. tv. 5. § (2) bekezdése szerinti - tulajdonközösséget létrehozó együttműködése; - A Magyar Állam (mint közműtulajdonos) felhatalmazása alapján, saját nevében eljáró szervezet és települési önkormányzat (ok) közösen (konzorcium); - A Magyar Állam (mint közműtulajdonos) felhatalmazása alapján, saját nevében eljáró, az állam többségi tulajdonában lévő Zrt. (114); - A települési rendszerre nem kapcsolható, legalább 50 főt elérő állományi létszámmal rendelkező honvédségi intézmény esetén Magyar Állam (mint ellátásra kötelezett, és mint az ellátó rendszer tulajdonosa) felhatalmazása alapján, az állam nevében eljáró, központi költségvetési szerv (312)

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
2000 LE feletti települések szennyvíz hálózat és tisztítás fejlesztése, rekonstrukciója
Érintett települések: Bonyhád, Decs, Dombóvár, Dunaföldvár, Paks
2. Projekt (csomag) célja
Korszerű szennyvízkezeléssel ellátott lakosok és lakóingatlanok számának növekedése. A szennyvíz tisztítás kapacitásának növekedés. A szennyvízelvezetés korszerűsítése.
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Szennyvízhálózat fejlesztése, rekonstrukciója.
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettjei
<p>A 1050/2013. (II. 12.) Korm. határozatban meg nem nevezett szennyvízkezelési agglomerációk esetén:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Települési önkormányzatok (321) egyénileg; - Települési önkormányzatok jogi személyiségű társulása (327 (korábban 382, 322) és a területfejlesztési önkormányzati társulás (328)); - Települési önkormányzatoknak - az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. tv. 5. § (2) bekezdése szerinti - tulajdonközösséget létrehozó együttműködése; - A Magyar Állam (mint közműtulajdonos) felhatalmazása alapján, saját nevében eljáró szervezet és települési önkormányzat (ok) közösen (konzorcium); - A Magyar Állam (mint közműtulajdonos) felhatalmazása alapján, saját nevében

- eljáró, az állam többségi tulajdonában levő Zrt. (114);
- az 1-3. es 5. pontban felsoroltak es az Európai Unió vagy más nemzetközi szervezet fele vállalt kötelezettséggel összefüggő, a Kormány által a nemzeti fejlesztési miniszter hatáskörébe utalt beruházások megvalósítása érdekében szükséges intézkedésekről es az azokhoz kapcsolódó kiemelt jelentőségű ügyek lefolytatásának elősegítéséről szóló 117/2013. (IV. 23.) Korm. rendelet 6. §-ban megjelölt szervezet konzorciuma.

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése

Napelem, naperőmű park kialakítása

Érintett települések: Bonyhád, Dombóvár, Dumaföldvár, Kiszékely, Pári

2. Projekt (csomag) célja

Megtermelt alternatív, megújuló energianövekedés.
Üvegházhatás csökkentése.

3. Projekt (csomag) rövid tartalma

Térségi és helyi léptékű energetikai potenciál kiaknázása.

4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei

VÁLLALKOZÁS (1, 2)

Jogi személyiségű vállalkozás (1)
Kivéve mezőgazdasági szövetkezetek
Jogi személyiség nélküli vállalkozás (2)

KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS KÖLTSÉGVETÉSI REND SZERINT GAZDÁLKODÓ SZERVEK (3)

Kivéve képviselő- testületi hivatalok (nem beleértve a polgármesteri hivatalok épületeit

NONPROFIT SZERVEZET (5, 6)

Jogi személyiségű nonprofit szervezet (5)
Kivéve pártok
Kivéve lakásszövetkezetek

Kivéve olyan egyházi szervezet (55), mely nem tartozik a 2011. évi CCVI. törvény 7.§ (4) bekezdése szerinti Országgyűlés által elismert egyházhoz

Jogi személyiség nélküli nonprofit szervezet (6)

ÁTMENETI ÉS TECHNIKAI BESOROLÁSOK (7,8,9)

Egyéb gazdasági szervezet (7)
Kivéve megszűnt gazdálkodási forma (7.3)
Kivéve Egyéni (nem piaci) gazdasági tevékenység (8)
Kivéve Technikai kóddal rendelkezők (9)

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése

Szélérőmű park kialakítása

Érintett települések: Györköny, Németkér, Pári

2. Projekt (csomag) célja

Megtermelt alternatív, megújuló energianövekedés.
Üvegházhatás csökkentése.

3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Térségi és helyi léptékű energetikai potenciál kiaknázása.
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei
<p>VÁLLALKOZÁS (1, 2) Jogi személyiségű vállalkozás (1) Kivéve mezőgazdasági szövetkezetek Jogi személyiség nélküli vállalkozás (2)</p> <p>KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS KÖLTSÉGVETÉSI REND SZERINT GAZDÁLKODÓ SZERVEK (3) Kivéve képviselő- testületi hivatalok (nem beleértve a polgármesteri hivatalok épületeit)</p> <p>NONPROFIT SZERVEZET (5, 6) Jogi személyiségű nonprofit szervezet (5) Kivéve pártok Kivéve lakásszövetkezetek Kivéve olyan egyházi szervezet (55), mely nem tartozik a 2011. évi CCVI. törvény 7.§ (4) bekezdése szerinti Országgyűlés által elismert egyházhoz Jogi személyiség nélküli nonprofit szervezet (6)</p> <p>ÁTMENETI ÉS TECHNIKAI BESOROLÁSOK (7,8,9) Egyéb gazdasági szervezet (7) Kivéve megszűnt gazdálkodási forma (7.3) Kivéve Egyéni (nem piaci) gazdasági tevékenység (8) Kivéve Technikai kóddal rendelkezők (9)</p>

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
<p>Távfűtési rendszerek kiépítése</p> <p>Érintett települések: Bonyhád, Dombóvár</p>
2. Projekt (csomag) célja
<p>Alapvető és elsődleges célja az energiahatékonyság és az energiatakarékosság, valamint ezzel együtt a helyi és nemzetgazdasági szintű CO2 megtakarítás fokozása a távhőtermelés és -szolgáltatás primeroldali infrastruktúrájának energetikai korszerűsítésével. A konstrukció a távhőszolgáltatók és -termelők energia-takarékosság, - hatékonyság fokozására irányuló beruházásainak megvalósításához vissza nem térítendő támogatás formájában járul hozzá.</p>
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Távfűtési rendszerek kiépítése.
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei
<p>VÁLLALKOZÁS (1) 1 Jogi személyiségű vállalkozás 11 Jogi személyiségű gazdasági társaság 113 Korlátolt felelősségű társaság 114 Részvénytársaság 115 Európai részvénytársaság 12 szövetkezet (kivéve lakásszövetkezet, mezőgazdasági szövetkezet)</p>

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
Hulladéklerakó rekultiváció Érintett település: Bonyhád
2. Projekt (csomag) célja
A bezárt hulladéklerakó vagy a hulladéklerakó egy része környezeti veszélyességének csökkentése. Rekultiváció során záró réteggel ellátott terület növekedése. Elavult infrastruktúra felszámolása és a környezet helyreállítása Megszűnik a felszíni és a felszín alatti vizek szennyezésének veszélye, javul a levegőminőség, az érintett települések tájképe.
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Egyes települési szilárd hulladéklerakót, lerakókat érintő helyi szintű rekultivációs program, programok elvégzése. Bezárt, felhagyott földmedrű települési folyékony hulladék fogadóhelyek (iszaptavak) rekultivációja.
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei
I. Állami szervezetek: 1. önkormányzatok (1990. évi LXV. tv alapján) és intézményeik (1992. évi XXXVIII. tv alapján) · helyi önkormányzatok és intézményeik (KSH 32) · megyei önkormányzatok és intézményeik (KSH besorolás nem ismert) 2. önkormányzati társulások (KSH 36), többcélú kistérségi társulások (KSH 366)

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
„Nulla energiaértékű” minta-lakóparkok kialakítása Érintett települések: Györköny, Pári
2. Projekt (csomag) célja
Környezettudatos életmód népszerűsítése, ösztönözni a decentralizált, környezetbarát megújuló energiaforrást hasznosító rendszerek elterjedését, kiemelt hangsúlyt fektetve az energiahatékonyságra és az energiatakarékosságra. Üvegházhatás csökkentése.
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Mintaprojektek megvalósítása, „Nulla energiaértékű” bérlakásépítés
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei
1) KKV-nak minősülő VÁLLALKOZÁS (1, 2) a) Jogi személyiségű vállalkozás (1) Kivéve lakásszövetkezetek és mezőgazdasági szövetkezetek b) Jogi személyiség nélküli vállalkozás (2) KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS KÖLTSÉGVETÉSI REND SZERINT GAZDÁLKODÓ SZERVEK (3)

kivéve 31, 33, 34, 381
 NONPROFIT SZERVEZET (5, 6)
 Jogi személyiségű nonprofit szervezet (5)
 Kivéve pártok
 Kivéve jogi személyiség nélküli nonprofit szervezet (6)

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése

Geotermikus energián alapuló fejlesztés

Érintett települések: Bonyhád, Dombóvár, Kaposszekcső, Tamási

2. Projekt (csomag) célja

Megtermelt alternatív, megújuló energianövekedés.
 Üvegházhatás csökkentése.

3. Projekt (csomag) rövid tartalma

Térségi és helyi léptékű energetikai potenciál kiaknázása.

4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettjei

VÁLLALKOZÁS (1, 2)

Jogi személyiségű vállalkozás (1)
 Kivéve mezőgazdasági szövetkezetek
 Jogi személyiség nélküli vállalkozás (2)

KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS KÖLTSÉGVETÉSI REND SZERINT GAZDÁLKODÓ SZERVEK (3)

Kivéve képviselő- testületi hivatalok (nem beleértve a polgármesteri hivatalok épületeit)

NONPROFIT SZERVEZET (5, 6)

Jogi személyiségű nonprofit szervezet (5)
 Kivéve pártok
 Kivéve lakásszövetkezetek

Kivéve olyan egyházi szervezet (55), mely nem tartozik a 2011. évi CCVI. törvény 7.§ (4) bekezdése szerinti Országgyűlés által elismert egyházhoz

Jogi személyiség nélküli nonprofit szervezet (6)

ÁTMENETI ÉS TECHNIKAI BESOROLÁSOK (7,8,9)

Egyéb gazdasági szervezet (7)
 Kivéve megszűnt gazdálkodási forma (7.3)
 Kivéve Egyéni (nem piaci) gazdasági tevékenység (8)
 Kivéve Technikai kóddal rendelkezők (9)

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése

Közvilágítás korszerűsítése

Érintett települések: Dombóvár, Csikóstóttós, Felsőnyék, Fürged, Nagyszékely, Ozora, Tamási

2. Projekt (csomag) célja

Az energetikai hatékonyság fokozása hozzájárul az energiaellátás biztonságának a növeléséhez, az igen magas (75%-ot is meghaladó) energiaimport-függőség mérsékléséhez és a környezeti ártalmak csökkentéséhez, ezzel pedig az ország

nemzetközi kötelezettségvállalásainak teljesítéséhez.

3. Projekt (csomag) rövid tartalma

Közvilágítás korszerűsítése.

4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei

VÁLLALKOZÁS (1, 2)

Jogi személyiségű vállalkozás (1)

Kivéve lakásszövetkezetek és mezőgazdasági szövetkezetek

Jogi személyiség nélküli vállalkozás (2)

KÖLTSÉGVETÉSI SZERV (3)

Költségvetési szerv és intézménye (3)

NONPROFIT SZERVEZET (5, 6)

Jogi személyiségű nonprofit szervezet (5)

Kivéve pártok

Kivéve jogi személyiség nélküli nonprofit szervezet (6)

ÁTMENETI ÉS TECHNIKAI BESOROLÁSOK (7,8,9)

Egyéb gazdasági szervezet (7)

Kivéve

7.3 megszűnt gazdálkodási forma (7.3)

Egyéni (nem piaci) gazdasági tevékenység (8)

Technikai kóddal rendelkezők (9)

4.1.4. Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
<p>Munkaerő piaci integráció érdekében szakképzések megvalósítása, munkahelyteremtés támogatása</p> <p>Érintett települések: Bikács, Decs, Dombóvár, Kaposszekcső</p>
2. Projekt (csomag) célja
<p>Munkanélküliség csökkentése. Aktív korúak foglalkoztathatóságának növelése. Teremtett munkahelyek száma.</p>
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
<p>Szakképesítéssel nem rendelkező emberek képzése, számukra munkahely biztosítása.</p>
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettjei
<ul style="list-style-type: none"> - Helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 1. § (1) bekezdése szerinti <ul style="list-style-type: none"> o települési önkormányzatok, (KSH 321, 322) - alapítványok (KSH 56); - közhasznú társaságok (KSH 57); - egyesületek (KSH 52); - Központi költségvetési szervek és intézményeik; - KKV-k - magánszemélyek, amennyiben vállalkozóvá kívánnak válni - egyéni vállalkozók - gazdálkodó szervek - felnőttképzési intézmények - non-profit szervezetek - érdekképviselői szervek - közösségi szinten irányított helyi fejlesztési stratégiákat (CLLD) megvalósító helyi akciócsoportokban résztvevő, helyi akciócsoportok területén működő önkormányzatok és intézményeik, civil szervezetek.

4.1.5. Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
Közlekedésbiztonsági beruházás
Érintett település: Bonyhád
2. Projekt (csomag) célja
Közlekedésbiztonság növelés. Balesetek számának csökkentése.
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Közlekedésbiztonsági beruházások végrehajtása.
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei
<ul style="list-style-type: none"> · NIF Zrt. · Magyar Közút NZrt. · MÁV Zrt. · MÁV Start Zrt. · Községi közlekedés feladatainak ellátására jogosult, közszolgáltatási szerződéssel rendelkező gazdasági társaságok. · Települési önkormányzatok.

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
Térségi úthálózat javítása
Érintett kistérség: Tamási kistérség
2. Projekt (csomag) célja
Felújított útszakaszok növekedése (km)
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Térségi úthálózat állapotát javító intézkedések
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei
<ul style="list-style-type: none"> · NIF Zrt. · Magyar Közút NZrt. · Községi közlekedés feladatainak ellátására jogosult, közszolgáltatási szerződéssel rendelkező gazdasági társaságok. · Települési önkormányzatok.

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
Elkerülő utak kiépítése Érintett település: Dombóvár
2. Projekt (csomag) célja
Átmenő forgalom csökkentése.
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Településeket elkerülő utak építése.
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettei
<ul style="list-style-type: none">· NIF Zrt.· Magyar Közút NZrt.· Községi közlekedés feladatainak ellátására jogosult, közszolgáltatási szerződéssel rendelkező gazdasági társaságok.· Települési önkormányzatok.

4.1.6. Magyar Halászati Operatív Program (MAHOP)

1. Az ágazati OP-ba megfogalmazott projekt (csomag) megnevezése
Tógazdaságok és az édesvízi akvakultúrák fejlesztése
Érintett települések: Bikács, Dalmand, Szálka, Varsád
2. Projekt (csomag) célja
Halállomány kitermelésének kapacitásnövekedés Feldolgozott halállomány kapacitás növekedése Tartályos halnevelés növekedés tonnában kifejezve
3. Projekt (csomag) rövid tartalma
Nagy kapacitású halkibocsátások és halfeldolgozó üzemek fejlesztése.
4. Projekt (csomag) fő kedvezményezettjei
- KKV - nagyvállalatok - települési önkormányzatok, (KSH 321, 322)

4.2. Az Ágazati Operatív Programokhoz kapcsolódó projektek költségigényének bemutatása

Ágazati Operatív Program	Projektek száma (db)	Tervezett költség (Mrd Ft)	Pályázó
Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)	55	48,36	Bölcske, Dunaföldvár, Györköny, Németkér, Paks, Bába, Bábászék, Bogyiszló, Decs, Tolna, Dombóvár, Csikóstóttós, Bonyhád, Nagymányok, Felsőnyék, Fürged, Kiszékely, Nagyszékely, Ozora, Pári, Tamási
Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)	12	14,39	Gerjen, Paks, Decs, Fadd, Sárpilis, Bonyhád, Magyar Közút Nonprofit Zrt., Tamási kistérség mind a 32 települése
Vidékfejlesztési Program (VP)	41	6,83	Bikács, Bölcse, Dunaföldvár, Dunaszentgyörgy, Gerjen, Kajdacs, Nagydorog, Pálfa, Sárszentlőrinc, Bábászék, Bogyiszló, Decs, Fácánkert, Fadd, Kéty, Kistormás, Kölesd, Murga, Sárpilis, Sióagárd, Szálka, Szedres, Szekszárd, Zomba, Kajdacs
Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)	6	6,10	Ipari park üzemeltető + Dunaföldvár Város Önkormányzat, Ipari park üzemeltető + Paks Város Önkormányzata, Ipari park üzemeltető + Szekszárd Város Önkormányzata, Paks
Magyar Halászati Operatív Program (MAHOP)	2	0,50	Bikács, Szálka
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)	2	0,42	Decs
Összesen	118	76,60	

5. PROJEKTKATASZTER

5.1. Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)

KISTÉRSÉG	PROJEKT MEGNEVEZÉSE	PROJEKT CÉLJA	PROJEKTGAZDA	PROJEKT TERVEZETT KEZDETE	PROJEKT TERVEZETT VÉGE	TERVEZETT KÖLTSÉG M Ft
Bonyhádi	Geotermikus energián alapuló komplex fejlesztés	2 km-es termálkút megfúrása, villamoserőmű települ rá (ez az egész éves haszon), távfűtés települ rá (direkt energia átadás), mg-i hasznosítás, visszasajtolás	Bonyhád	2014	2017	4 000
Bonyhádi	Szennyvíztelep kialakítása	Teljesen új szennyvíztelep építése	Bonyhád	2014	2016	800
Bonyhádi	Vízrendezés	Korábbi DDOP-s pályázat folytatása	Bonyhád	2014	2016	250
Bonyhádi	Bel- és külterület ivóvízhálózat fejlesztés	Bel- és külterület ivóvízhálózat fejlesztés	Bonyhád	2014	2016	500
Bonyhádi	Szennyvízcsatorna rendszer fejlesztése	Szennyvízcsatorna rendszer fejlesztése	Bonyhád	2014	2016	500
Bonyhádi	Szeméttelép rekultiváció	Szeméttelép rekultiváció	Bonyhád	2014	2020	500
Bonyhádi	Naperőműpark létesítése	Naperőműpark létesítése	Bonyhád	2014	2020	1 000
Bonyhádi	Szelektív hulladékgyűjtés	Szelektív hulladékgyűjtés	Bonyhád	2014	2020	200
Bonyhádi	Biogáz erőmű	Nyers szennyvíz, lakossági szerves kommunális hulladék és termelt energia növényvel működő 3,2 mW teljesítményű biogáz erőmű. Hulladék hő hasznosítása, lakossági és intézményi fűtésre és légkondicionálásra	Nagymányok	2014	2020	3 200
Dombóvári	Dombóvári kistérség szennyvízkezelése	Több települést érint elsősorban 2000 LE alattiakat	A Dombóvári Kistérség kisebb települési önkormányzatai	2014	2020	2 000
Dombóvári	Közvilágítás korszerűsítés (LED)		Csikóstóttós	2014	2020	50
Dombóvári	Biomassza típusú távhőszolgáltatás	Energiafűz	Dombóvár	2014	2020	1 500
Dombóvári	Közvilágítás korszerűsítése	Ledes közvilágítási rendszer, amelyhez az oszlopsűrűségét növelni kell	Dombóvár	2014	2020	490
Dombóvári	Szennyvíztelep rekultivációja	Szennyvíztelep rekultivációja	Dombóvár	2014	2020	250
Dombóvári	Naperőműpark	Korábbi 6 hektáros hulladéklerakó helyén naperőműpark kialakítása	Dombóvár Város Önkormányzata, Német és lengyel befektetők	2014	2020	800
Dombóvári	Geotermikus forrás hasznosítása Kaposszekcsőn	Kinyerő és visszasajtoló kút, és a geotermikus energia távhő jellegű hasznosítása elsősorban ipari felhasználásra a folyamatos igény érdekében	Dombóvár Város Önkormányzata, SVR Consulting	2014	2020	2 000
Paksi	Holtág élővíz ellátása	Bölcskei holtágak tisztítása, azokba élővíz vezetése	Bölcske	2014	2020	200
Paksi	Balesetveszélyes támfalak megerősítése	Omlásveszélyes partfalak stabilizálása - Hősök tere II-III. ütem	Dunaföldvár	2018	2020	600
Paksi	Napelempark Dunaföldváron	Térségi és helyi léptékű energetikai potenciál kiaknázása	Dunaföldvár	2014	2020	2 000

Ágazati Operatív Program 2014-2020

Tolna megye

Paksi	Környezetrendezés	Duna-part rehabilitációja	Dunaföldvár	2014	2020	1 500
Paksi	0 energia értékű minta lakóparkok kialakítása	1 energia értékű minta lakóparkok kialakítása	Györköny	2014	2020	600
Paksi	Szélerőmű park kialakítása	Szélerőmű park kialakítása	Györköny	2014	2020	2 500
Paksi	Szélerőmű park kialakítása	Szélerőmű park kialakítása	Németkér	2014	2020	2 500
Paksi	Balesetveszélyes támfalak megerősítése	Támfal rekonstrukció	Paks	2014	2020	822
Paksi	Önkormányzati Intézmények energetikai felújítása	Önkormányzati ingatlanok energetikai fejlesztése	Paks	2014	2020	2 000
Paksi	Napelemes rendszerek elhelyezése városi intézményeken	Önkormányzati ingatlanok energetikai fejlesztése	Paks	2014	2020	600
Paksi	Polgármesteri Hivatal rekonstrukciója - energiaracionalizálás	Önkormányzati ingatlanok energetikai fejlesztése	Paks	2014	2020	400
Paksi	Intézményi épületek funkcióváltásának előkészítése - energiaracionalizálás	Önkormányzati ingatlanok energetikai fejlesztése	Paks	2014	2020	500
Szekszárdi	Árvízvédelmi töltés kialakítása	Árvízvédelemhez kapcsolódó védelmi mű kialakítása	Báta	2014	2020	2 000
Szekszárdi	Települési ivóvízhálózat fejlesztés	Ivóvíz hálózat rekonstrukciója (Bátaszéki ivóvízhálózat teljes rekonstrukciója az előregedett, rengeteg problémát -csőtörést- okozó vízvezeték-hálózat teljes rekonstrukciója, ez kb.: 31 km vezetékkel foglal magába)	Bátaszék	2014	2016	1 250
Szekszárdi	Környezetfejlesztés	Új vízműtelep építése, vízrendezés	Bogyiszló	2014	2020	250
Szekszárdi	Környezetrendezés	Holtág rehabilitáció (kotrás)	Bogyiszló	2014	2020	1 500
Szekszárdi	Belterületi ivóvíz – szennyvízhálózat csöveinek kicserélése	Ivóvíz, szennyvíz hálózat rekonstrukciója	Decs	2014	2020	450
Szekszárdi	Decs - Szőlőhegy ivóvízhálózatának kialakítása	Ivóvíz hálózat kiépítése	Decs	2014	2020	450
Szekszárdi	Ivóvíz hálózat	Az előregedett ivóvíz hálózat cseréje, rekonstrukciója	Tolna	2014	2020	1 000
Szekszárdi	Közvilágítás korszerűsítése	A település közvilágítási rendszerének fejlesztése	Tolna	2014	2020	400
Szekszárdi	Természetvédelmi beruházások	Holt Duna rehabilitáció, revitalizáció, vízi műtárgyak felújítása, átépítése	Tolna	2016	2020	1 800
Tamási	A közvilágítási hálózat felújítása	A jelenlegi közvilágítási rendszer korszerű, LED-es hálózatra cseréje napelemes kombinációval	Felsőnyék	2015	2015	24
Tamási	Közvilágítás korszerűsítése	Közvilágítás korszerűsítése	Fürged	2014	2015	15
Tamási	Naperőmű a közcélú feladatok ellátásához	Naperőmű létesítése közcélú feladatok ellátásához a strandnál, kultúrháznál és közvilágításnál.	Kisszékely	2014	2015	20
Tamási	Nagyszékely Község közvilágításának korszerűsítése	Környezetbarát és kis fogyasztású LED-es technikára szeretnénk kicserélni a nagy fogyasztású és alig világító higanygőz közvilágítási lámpáinkat.	Nagyszékely	2016	2016	10
Tamási	Közvilágítás korszerűsítése	A közvilágítás elavult, nem energiatakarékos. Lámpatestekkel működik, mindenképpen indokolt lenne a Led-es megoldás. Ezzel is csökkentenénk az Önkormányzat kiadásait.	Ozora	2014	2017	50

Ágazati Operatív Program 2014-2020

Tolna megye

Tamási	Kihasztnálatlan területek megvásárlása és hasznosítása energianövényekkel	Jelenleg hasznosítatlan, mocsaras, elhagyatott területek megvásárlása és energia növényekkel való betelepítése (bérleti rendszerben bevonva a lakatlan, vagy idősök által parlagon hagyott nagyobb kerteket is). Ezekkel nagy energia tartalmú szerves anyag nyerhető, amely elégethető biomassza kazánban. A beruházás növeli az önkormányzat bevételeit, új munkahelyeket teremt, csökken a gazos, műveletlen, mocsaras területek aránya.	Pári	2015	2016	15
Tamási	Biomassza fűtőmű kialakítása, brikett gyártása	A Páriban és környékén keletkező faipari, mezőgazdasági melléktermékek/hulladékok hasznosítása egy biomassza fűtőmű által, továbbá egy brikettáló gépsor telepítésével.	Pári	2018	2020	160
Tamási	Bérlakás program	20 új építésű, vagy átépített, fokozottan energiatakarékos (passzív ház jellegű) családi ház építése, melyekbe fiatalok tudnak beköltözni. A beruházás az önkormányzatnak bérleti díj bevételt jelentene, továbbá új vállalkozások jöhetnek létre, amik új adóbevételt és munkahelyeket jelentenek Párinak.	Pári	2016	2020	300
Tamási	Napelempark kiépítése	A projekt célja egy napelemes erőmű építése a Pári iparterületen és a megtermelt áram értékesítése.	Pári	2014	2015	120
Tamási	Kis teljesítményű biogáz üzem építése	A helyben és a szomszédos településeken keletkező melléktermékek, biológiai hulladékok hasznosítására egy biogáz üzem, valamint egy 150 kW-s gázmotor építése.	Pári	2016	2020	200
Tamási	szélerőmű telepítése	1 MW teljesítményű szélerőmű telepítése villamos energia előállítására céljára.	Pári	2017	2020	200
Tamási	közvilágítás korszerűsítése	Páriban 93 utcai lámpa található, melyekben hagyományos izzók vannak. 5 db új lámpát szükséges elhelyezni az igények kielégítése érdekében, emellett az összes izzót korszerű, energia takarékos izzóra kell cserélni az alacsonyabb fogyasztás érdekében.	Pári	2017	2018	8
Tamási	Biogázüzem	Biogázüzem	Tamási	2014	2020	300
Tamási	Geotermia projekt villamosenergia és hő termelés	Geotermia projekt villamosenergia és hő termelés	Tamási	2014	2020	3 000
Tamási	Helyi elektronikus közlekedési hálózat fejlesztése	Az összes közszolgáltatást kis elektromos autókkal lehetne megoldani, és elektromos parkokat kell kialakítani, ahol fel lehet tölteni ezeket.	Tamási	2014	2020	1 500
Tamási	Szeméttelpre naperőmű park	Szeméttelpre naperőmű park	Tamási	2014	2020	700
Tamási	Közvilágítás korszerűsítése	Közvilágítás korszerűsítése	Tamási	2014	2020	300
Tamási	Geotermikus projekt előkészítése (Kutatófúrás)	Geotermikus projekt előkészítése (Kutatófúrás)	Tamási	2014	2020	100

5.2. Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)

KISTÉRSÉG	PROJEKT MEGNEVEZÉSE	PROJEKT CÉLJA	PROJEKTGAZDA	PROJEKT TERVEZETT KEZDETE	PROJEKT TERVEZETT VÉGE	TERVEZETT KÖLTSÉG M Ft
Bonyhádi	Közlekedésbiztonsági beruházás	Közlekedésbiztonsági beruházás	Bonyhád	2014	2020	300
Paksi	Gerjen-Paksi Atomerőmű közötti út szilárd burkolattal való ellátása (9km)	Gerjen-Paksi Atomerőmű közötti út szilárd burkolattal való ellátása (9km)	Gerjen	2014	2020	198
Paksi	Kompkikötő fejlesztések (kerékpáros, kishajó, vízi turizmus): a kikötési lehetőségek biztosítása, a szolgáltatások elérése a parton	Kompkikötő fejlesztések (kerékpáros, kishajó, vízi turizmus): a kikötési lehetőségek biztosítása, a szolgáltatások elérése a parton	Gerjen	2014	2020	200
Paksi	Zártkertek és Gerjen közötti utak javítása, bevezető utak készítése, zártkertek környékére (üdülőterület) térfigyelő kamerák elhelyezése	Zártkertek és Gerjen közötti utak javítása, bevezető utak készítése, zártkertek környékére (üdülőterület) térfigyelő kamerák elhelyezése	Gerjen	2014	2020	90
Paksi	Yacht kikötő fejlesztése	Yacht kikötő fejlesztése	Paks	2014	2020	500
Paksi	A nyugati körút kiépítése (HÉSZ alapján): 1 ütem: Pollack Mihály út – Fehérvári út	A nyugati körút kiépítése (HÉSZ alapján): 1 ütem: Pollack Mihály út – Fehérvári út	Paks	2014	2020	3 000
Paksi	Az észak-nyugati körút kiépítése (HÉSZ alapján): 2 ütem: Fehérvári út – 6-os út (Téglagyár)	Az észak-nyugati körút kiépítése (HÉSZ alapján): 2 ütem: Fehérvári út – 6-os út (Téglagyár)	Paks	2014	2020	4 500
Szekszárdi	Járda felújítás	Járda felújítás	Decs	2014	2020	120
Szekszárdi	Mezőgazdasági utak javítása (Szőlőhegyi út, Cserenci út)	Mezőgazdasági utak javítása (Szőlőhegyi út, Cserenci út)	Decs	2014	2020	150
Szekszárdi	Dombori üdülőterületi utak felújítása	Dombori üdülőterületi utak felújítása	Fadd	2014	2020	80
Szekszárdi	Mezőgazdasági út	Mezőgazdasági út	Sárpilis	2014	2020	250
Tamási	Térségi úthálózat javítása	Létfontosságú a térség jövője szempontjából, a gazdaságfejlesztés nélkülözhetetlen eleme a használható közúthálózat. Nem csak a belterületi utak, hanem a településeket összekötő, esetenként még földes, és a térségen keresztül haladó 2-4 számjegyű utak felújítása, járhatóvá tétele is halaszthatatlan feladat. Példaként említhetők a teljesség igénye nélkül a Pincehely - Kölesd (6313 sz.), Nagyszokoly - Fürged, Ozora - Felsőnyék, Iregszemcse - Hőgyész (65 sz. főút) közötti útszakaszok.	Magyar Közút Nonprofit Zrt., Tamási kistérség mind a 32 települése	2014	2020	5 000

5.3. Vidékfejlesztési Program (VP)

KISTÉRSÉG	PROJEKT MEGNEVEZÉSE	PROJEKT CÉLJA	PROJEKTGAZDA	PROJEKT TERVEZETT KEZDETE	PROJEKT TERVEZETT VÉGE	TERVEZETT KÖLTSÉG M Ft
Paksi	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Bikács	2014	2020	150
Paksi	Öntözés lehetősége	Külterületi szántók öntözési lehetőségének biztosítása	Bölcske	2014	2020	250
Paksi	Külterületi önkormányzati utak fejlesztése	Önkormányzati külterületi földutak (lakott környezetben) szilárd burkolattal való ellátása (Munkácsy utca, Közép Homokerdő utca, Felső Homokerdő utca, Anna hegy, Diós, Felső Fok utca, Barota pta, Sas utca) Összesen: ~ 4 km hossz	Dunaföldvár	2014	2020	700
Paksi	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Dunaföldvár	2014	2020	150
Paksi	Ravatalozó felújítása	Ravatalozó felújítása	Dunaszentgyörgy	2014	2020	30
Paksi	Parkolók építése	Parkolók építése	Dunaszentgyörgy	2014	2020	20
Paksi	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Dunaszentgyörgy	2014	2020	150
Paksi	Ravatalozó felújítása	Ravatalozó felújítása	Gerjen	2014	2020	30
Paksi	Gerjen központ parkosítása	Településközpont parkosítása	Gerjen	2014	2020	20
Paksi	"Gödrök" nevezetű sportpálya-park elkészítése	"Gödrök" nevezetű sportpálya-park elkészítése	Gerjen	2014	2020	140
Paksi	Központban lévő park továbbfejlesztése	Központban lévő park továbbfejlesztése	Gerjen	2014	2020	50
Paksi	Halastó környékén levő szabadidő park befejezése	Halastó környékén levő szabadidő park befejezése	Kajdacs	2015	2015	25
Paksi	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Kajdacs	2014	2020	150

Ágazati Operatív Program 2014-2020

Tolna megye

Paksi	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs, gyógy és fűszernövény	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Nagydorog	2014	2020	150
Paksi	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs, gyógy és fűszernövény	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Pálfa	2014	2020	150
Paksi	Erdei Iskola-parkrendezés	Erdei Iskola-parkrendezés	Sárszentlőrinc	2014	2020	20
Paksi	Erdei Iskolához kerékpárút kialakítása	Erdei Iskolához kerékpárút kialakítása	Sárszentlőrinc	2014	2020	30
Paksi	Mezőgazdasági utak, hidak felújítása	Mezőgazdasági utak, hidak felújítása	Kajdacs	2014	2018	40
Szekszárdi	Bátaszék Római Katolikus Plébánia Kerítés	Kerítés rekonstrukció (A kerítés rekonstrukció felújítást jelent, a kerítésnél bontás és hozzáépítés nem készül. A felújítás során a szándék az eredeti állapot visszaállítása.)	Bátaszék	2014	2015	16
Szekszárdi	Állatjóléti és közegészségügyi fejlesztések	Ebrendészeti telep kialakítása	Bogyiszló	2014	2020	300
Szekszárdi	Állatjóléti és közegészségügyi fejlesztések	Állati hulladékártalmatlanító	Bogyiszló	2014	2020	800
Szekszárdi	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs, gyógy és fűszernövény	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Bogyiszló	2014	2020	150
Szekszárdi	Közterületek felújítása, korszerűsítése	Közterületek felújítása, korszerűsítése	Decs	2014	2020	50
Szekszárdi	Műemlék jellegű épület(ek) megvásárlása, felújítása, közcélra történő hasznosítása	Műemlék jellegű épület(ek) megvásárlása, felújítása, közcélra történő hasznosítása	Decs	2014	2020	200
Szekszárdi	Korszerű település központ kialakítása	Korszerű település központ kialakítása	Decs	2014	2020	250
Szekszárdi	Térfigyelő kamerarendszer bővítése, korszerűsítése	Térfigyelő kamerarendszer bővítése, korszerűsítése	Decs	2014	2020	50
Szekszárdi	Kisbusz vásárlása (civil szervezetek, programok, kirándulások)	Kisbusz vásárlása (civil szervezetek, programok, kirándulások)	Decs	2014	2020	20
Szekszárdi	Fő utca – Ócsényi utca épületeinek műemlékvédelmi környezetének megóvására utcafronti homlokzatok felújítása	Fő utca – Ócsényi utca épületeinek műemlékvédelmi környezetének megóvására utcafronti homlokzatok felújítása	Decs	2014	2020	250
Szekszárdi	Közösségi tereink felújítása, fejlesztése	Közösségi tereink felújítása, fejlesztése	Decs	2014	2020	80
Szekszárdi	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs, gyógy és fűszernövény	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Fácánkert	2014	2020	150
Szekszárdi	Ebrendészeti telep létrehozása Faddon	A kistérség területén befogott kóbor ebek őrzésére kutyatelep korszerűsítése, törvényi előírásoknak való megfeleltetése	Fadd	2014	2020	100
Szekszárdi	Út, járda	Út, járda	Kéty	2014	2020	150

Ágazati Operatív Program 2014-2020

Tolna megye

Szekszárdi	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs, gyógy és fűszernövény	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Kistormás	2014	2020	150
Szekszárdi	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs, gyógy és fűszernövény	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Kölesd	2014	2020	150
Szekszárdi	Út, járda	Út, járda	Murga	2014	2020	180
Szekszárdi	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs, gyógy és fűszernövény	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Sárpilis	2014	2020	150
Szekszárdi	Belterületi gyalogos közlekedési felületek fejlesztése	Járdák rekonstrukciója Sióagárdon	Sióagárd	2014	2020	28
Szekszárdi	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs, gyógy és fűszernövény	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Szálka	2014	2020	150
Szekszárdi	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs, gyógy és fűszernövény	Mezőgazdasági árutertermelés támogatása, zöldség-, gyümölcs-, gyógy és fűszernövény	Szedres	2014	2020	150
Szekszárdi	Állati hulladéklerakó telepek kialakítása	Az állati hullák korszerű és biztonságos tárolására alkalmas telepek kialakítása, rendszeres elszállításuk biztosítása	Szekszárd és Térsége Önkormányzati Társulás	2014	2015	800
Szekszárdi	Út, járda	Út, járda	Zomba	2014	2020	250

5.4. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)

KISTÉRSÉG	PROJEKT MEGNEVEZÉSE	PROJEKT CÉLJA	PROJEKTGAZDA	PROJEKT TERVEZETT KEZDETE	PROJEKT TERVEZETT VÉGE	TERVEZETT KÖLTSÉG M Ft
Paksi	Ipari park infrastrukturális fejlesztése	Ipari park infrastrukturális fejlesztése	Ipari park üzemeltető + Dunaföldvár Város Önkormányzat	2016	2020	350
Paksi	Ipari park infrastrukturális fejlesztése	Ipari park infrastrukturális fejlesztése	Ipari park üzemeltető + Paks Város Önkormányzata	2014	2020	350
Paksi	Kulturális fejlesztések Pakson I.	"2 millió év Pakson" Komplex turisztikai projekt (Deák-ház, Mádi-Kovács kúria épületében Látványraktár kialakítása, Klímatörténeti Múzeum, Lussonium fogadóépületének megépítése)	Paks Város Önkormányzata	2014	2020	1 200
Paksi	Kulturális fejlesztések Pakson II.	Lakótelep, Városi Művelődési Központ felújítása I. - meglévő épület korszerűsítő felújítása színpadtechnikával Lakótelep, Városi Művelődési Központ bővítése II. - próbaterem és mozi épületszárny	Paks Város Önkormányzata	2014	2020	1 300
Paksi	Városközpont rehabilitáció	Lakótelep, Központi tér parkjának és kapcsolódó közterületeinek felújítása (déli terület), parkrendezés, környezetrendezés, játszótér, kalandpark építés, parkoló kialakítása Lakótelep, Központi tér (északi terület) közterület rekonstrukciója Dózsa György út Szent István tér közterület rekonstrukciója	Paks Város Önkormányzata	2014	2020	1 900
Szekszárdi	Ipari park infrastrukturális fejlesztése	Ipari park infrastrukturális fejlesztése	Ipari park üzemeltető + Szekszárd Város Önkormányzata	2014	2020	1 000

5.5. Magyar Halászati Operatív Program (MAHOP)

KISTÉRSÉG	PROJEKT MEGNEVEZÉSE	PROJEKT CÉLJA	PROJEKTGAZDA	PROJEKT TERVEZETT KEZDETE	PROJEKT TERVEZETT VÉGE	TERVEZETT KÖLTSÉG M Ft
Paksi	Tógazdaságok fejlesztése	Tógazdaságok fejlesztése	Bikács	2014	2020	200
Szekszárdi	Tógazdaságok fejlesztése	Tógazdaságok fejlesztése	Szálka	2014	2020	300

5.6. Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)

KISTÉRSÉG	PROJEKT MEGNEVEZÉSE	PROJEKT CÉLJA	PROJEKTGAZDA	PROJEKT TERVEZETT KEZDETE	PROJEKT TERVEZETT VÉGE	TERVEZETT KÖLTSÉG M Ft
Szekszárdi	Szakképesítéssel nem rendelkező emberek képzése, számukra munkahely biztosítása	Szakképesítéssel nem rendelkező emberek képzése, számukra munkahely biztosítása	Decs	2014	2020	300
Szekszárdi	Közösségteremtő törekvések, rendezvények támogatása	Közösségteremtő törekvések, rendezvények támogatása	Decs	2014	2020	120

6. FÜGGELÉK

6.1. Forráslista

- <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:HU:P DF>, Európa 2020 Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája
- http://www.jnszm.hu/feltolt/File/tfi/Programozas/top_2013_09_30.pdf, Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 3.0 munkaközi változata
- A Bonyhád Statisztikai Kistérség, a Völgységi Vidékfejlesztési Kistérség és Nyugat Völgység Vidékfejlesztési Kistérség közös Vidékfejlesztési programja
- Dombóvár és térsége aktualizált akcióterve, Helyi Vidékfejlesztési Stratégia, Új Helyi Vidékfejlesztési Stratégia -LEADER Program összefoglaló
- Duna - Mecsek Alapítvány Paks térségi LEADER alapú Vidékfejlesztési Terve
- Szekszárd-tolnai Kistérség Komplex Agrárstruktúra és, Vidékfejlesztési Programja
- Tamási Kistérség LHH Tervdokumentum, Fejlesztési Koncepció településenként, Települések projektleírása, Végleges Cselekvési Terv
- <http://www.terport.hu/teruletfejleszt/megyek/fejlesztesidokumentumok/konceptciok/tolna>
- http://www.terport.hu/webfm_send/3736 , Paks Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája
- http://www.terport.hu/webfm_send/3689, Szekszárd Megyei Jogú Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája
- http://www.terport.hu/webfm_send/3663, Tolna Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája
- http://www.terport.hu/webfm_send/3645, Bátaszék Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája
- http://www.nfu.hu/forum_topic_pate/761/filter?offset=0&theme_filter=, Vidékfejlesztési Program
- http://www.nfu.hu/forum_topic_pate/765/filter?offset=0&theme_filter=, Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
- http://www.nfu.hu/forum_topic_pate/771/filter?offset=0&theme_filter=, Környezeti és Energetikai Hatékonysági Operatív Program
- http://www.nfu.hu/forum_topic_pate/766/filter?offset=0&theme_filter=, Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
- http://www.nfu.hu/forum_topic_pate/762/filter?offset=0&theme_filter=, Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program

- http://www.nfu.hu/forum_topic_pate/764/filter?offset=0&theme_filter=, Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
- Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal: IRÁNYMUTATÁS a megyei szintű tervezési folyamat keretében elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához (2013.szeptember 2.)